

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten och till lagar om ändring av fängelselagen och av vissa andra lagar om verkställighet av påföljder

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten och till lagar om ändring av fängelselagen och av vissa andra lagar om verkställighet av påföljder (RP 246/2020 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 27/2021 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Anne Hartoneva, justitieministeriet
- lagstiftningsråd Juho Martikainen, justitieministeriet
- biträdande justitieombudsman Pasi Pölönen, riksdagens justitieombudsmans kansli
- justitieråd Juha Lavapuro, högsta förvaltningsdomstolen
- förvaltningsrättsdomare Liisa Selvenius-Hurme, Helsingfors förvaltningsdomstol
- direktör Eeva Säisä, Helsingfors fängelse
- jurist Anna-Liisa Sandvik, Brottspåföljdsmyndigheten
- brottspåföljdschef Erja Toivo, Tammerfors byrå för samhällspåföljder
- biträdande dataombudsman Jari Råman, Dataombudsmannens byrå
- socialarbetare Henna Carleson, Åbo fängelse
- ombudsman Marjatta Kaurala, Kriminaalihuollon tukisäätiö
- ordförande Pekko Summanen, Rikosseuraamusalan henkilöstöyhdistys RikHe ry
- ordförande Antti Santamäki, Vankilavirkailijain Liitto VVL ry
- professor Matti Tolvanen
- professor Tomi Voutilainen.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- inrikesministeriet

Betänkande LaUB 13/2021 rd

- försvarsministeriet
- finansministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- Åklagarmyndigheten
- Rättsregistercentralen
- Utsökningsverket
- Migrationsverket
- Polisstyrelsen
- Tullen
- Folkpensionsanstalten
- Finlands Advokatförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ny lag om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljmyndigheten. Samtidigt upphävs den gällande lagen. Enligt propositionen ändras bestämmelserna om behandling av personuppgifter så att de är förenliga med Europeiska unionens allmänna dataskyddslagstiftning.

Dessutom föreslås det ändringar i fängelselagen, häktninglagen, lagen om verkställighet av samhällspåföljder, lagen om övervakad frihet på prov, lagen om verkställighet av kombinationsstraff och strafflagen. I lagarna görs närmast ändringar som gäller bestämmelser om förfaranden. Målet är att förenkla och förtydliga förfarandena för verkställighet av påföljder.

Lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2021.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om behandling av personuppgifter inom Brottspåföljdsmyndigheten (lagförslag 1). Samtidigt upphävs den gällande lagen (1069/2015). Bakgrunden till propositionen är det projekt för utveckling av verksamheten och informationssystemen som inleddes vid Brottspåföljdsmyndigheten 2011. Projektet fick namnet Rotiprojektet 2013. Inom ramen för Rotiprojektet upprättas för Brottspåföljdsmyndigheten ett gemensamt informationssystem som förenar det nuvarande fängdatasystemet och informationssystemet för samhällspåföljder (Tyne). Ett av syftena med propositionen är att mer detaljerat än tidigare beakta kraven i den ändrade allmänna dataskyddslagstiftningen.

Dessutom föreslås det i propositionen att fängelselagen (767/2005), häktninglagen (768/2005), lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015), lagen om övervakad frihet på prov (629/2013), lagen om verkställighet av kombinationsstraff (801/2017) och strafflagen (39/1889) ändras. I propositionen föreslås ändringar i de lagarna närmast i fråga om bestämmelser om förfaranden. Målet är att förenkla och förtydliga förfarandena för verkställighet av påföljder. Ett an-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

nat syfte är att förenhetliga bestämmelserna om olika påföljder, vilket är tänkt att skapa större enhetlighet i förfarandena vid all verkställighet av påföljder.

De viktigaste tematiska helheterna i propositionen är förhållandet mellan förvaltningslagen (434/2003) och lagarna om verkställighet av påföljder, planeringen av strafftiden, disciplinärt förfarande och brott mot skyldigheter, kontroll av drogfrihet, användning av maktmedel, bestämmelser om beslutanderätt och bestämmelser om ändringssökande. Helheter som hänför sig till enskilda lagar är betalning av böter i ett fängelse, inledande av verkställigheten av samhällspåföljder och beredning av övervakad frihet på prov.

Lagutskottet anser att propositionens mål att beakta kraven i den allmänna dataskyddslagstiftningen i fråga om bestämmelserna om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten är viktiga. Likaså anser utskottet att målet att förenkla och förtydliga förfarandena och förenhetliga bestämmelserna om verkställighet av påföljder är motiverat och värt att understöda.

Grundlagsutskottet har lämnat utlåtande (GrUU 27/2021 rd) om propositionen. Enligt utlåtandet kan lagförslag 1 behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men bara om grundlagsutskottets konstitutionella anmärkningar om lagens 11 och 18 § och om att lagförslaget bör kompletteras med förbud mot diskriminering beaktas. Lagutskottet föreslår att grundlagsutskottets utlåtande ska beaktas på det sätt som anges nedan i detaljmotiveringen.

Enligt propositionen ska de föreslagna lagarna träda i kraft den 1 maj 2021. Enligt de uppgifter utskottet fått kommer ikraftträdandet dock att ske senare på grund av att informationssystemprojektet fördröjs.

Sammantaget sett anser lagutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag. En del av ändringsförslagen hänför sig till det som sägs i grundlagsutskottets utlåtande.

Behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

Regeringen föreslår att det stiftas en ny lag om behandling av personuppgifter inom Brottspåföljdsmyndigheten (lagförslag 1). Enligt motiveringen till propositionen (RP, s. 27) föreslår det så pass många ändringar att det för tydlighetens skull är motiverat att utfärda en helt ny lag. Det föreslås att lagens registerstruktur ändras så att största delen av uppgifterna finns i ett enda register, som är indelat i funktionellt definierade helheter, det vill säga datamängder. I innehållet i dessa datamängder görs de tillägg och preciseringar som det i Brottspåföljdsmyndighetens verksamhet har konstaterats att behövs. Det handlar till exempel om att uppgifter om häktningsarrest och förstärkt reseförbud, som börjat användas som alternativ till häktning, fogas till uppgifterna om häktning. Nya datamängder som ska kunna föras in i registret är uppgifter om personer som utträtt ärenden i fängelset samt uppgifter om skriftligt samtycke eller uttryckt åsikt av dem som bor i samma bostad som den som avtjänar övervakningsstraff eller är i övervakad frihet på prov när det gäller att avtjäna en brottspåföljd i bostaden.

I propositionen föreslås det att behandlingen av uppgifter som Brottspåföljdsmyndigheten fått av social- och hälsovårdsmyndigheterna preciseras. Rätten att behandla uppgifterna begränsas till

Betänkande LaUB 13/2021 rd

yrkesutbildade personer inom socialvården samt föredragande och beslutsfattare i fråga om beslut som gäller en brottsmisstänkt, dömd, fånge, häktad eller person som avtjänar samhällspåföljd.

I propositionen föreslås det att man i fråga om utlämnande och erhållande av uppgifter ska stödja sig på tryggheten av utbyte av uppgifter mellan myndigheterna inom tillämpningsområdet för dataskyddslagen avseende brottmål (1054/2018). Det handlar om att få information till exempel i uppgifter som gäller förebyggande, avslöjande och utredning av brott, åtalsprövning, domstolsbehandling och verkställighet av påföljder. Till övriga delar innehåller den föreslagna lagen på samma sätt som den gällande lagen detaljerade bestämmelser om vilka uppgifter som får lämnas ut, till vilken instans och för vilka användningsändamål.

I propositionen föreslås det att uppgifternas bevaringstider förkortas. Enligt motiveringen till propositionen (RP, s. 27) handlar det om att relevanskravet ska uppfyllas. Uppgifterna om verkställighet av en brottspåföljd ska raderas senast fem år efter det att avtjänandet av den senaste påföljden slutförts. Den maximala bevaringstiden för uppgifter om så kallad formell verkställighet ska dock fortfarande vara tio år. Den föreslagna lagen innehåller fortsättningsvis särskilda bestämmelser om granskning av om uppgifterna behövs.

Sammantaget anser lagutskottet att den föreslagna regleringen om behandling av personuppgifter inom Brottspåföljdsmyndigheten i princip är lämplig och motiverad.

Tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning

I 1 och 2 § i lagförslag 1 finns bestämmelser om lagens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning. Utifrån inkommen utredning konstaterar lagutskottet att regleringen delvis innehåller onödiga överlappningar med den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen avseende brottmål. Också grundlagsutskottet säger i sitt utlåtande (GrUU 27/2021 rd, s. 3) om propositionen att det komplex som den tillämpliga lagstiftningen utgör inte kan anses klart och begripligt. Trots att det är klart att det begränsade och specifika tillämpningsområdet för unionsrätten och dess dataskyddsbestämmelser är en synnerligen starkt bidragande orsak till den komplicerade regleringen, anser grundlagsutskottet att förvaltningsutskottet bör undersöka om det finns några sätt att förtydliga frågan om tillämpningsområdet. Grundlagsutskottet har också fäst uppmärksamhet vid hänvisningen till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) i 2 § 1 mom. och ansett det nödvändigt att bestämmelsernas ordalydelse förenhetligas med de allmänna lagarna, dvs. 28 § i dataskyddslagen och 2 § i dataskyddslagen avseende brottmål.

Lagutskottet föreslår på det sätt som anges närmare nedan i detaljmotiven att 1 och 2 § i lagförslag 1 ses över för att förtydliga bestämmelserna.

Tider för gallring av uppgifter

I 31 § i lagförslag 1 föreskrivs det om gallring av uppgifter ur personregister. Enligt 1 mom. är utgångspunkten att uppgifterna om en person raderas när uppgifterna inte längre behövs för regist-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

rets användningsändamål. Dessutom innehåller förslaget bestämmelser om de maximala bevaringstiderna för uppgifter.

Förslaget innebär att bevaringstiderna till viss del förkortas jämfört med nuläget. Enligt artikel 5.1 e i dataskyddsförordningen och 6 § 2 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål får personuppgifter inte lagras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som behövs med hänsyn till ändamålet med behandlingen. I 6 § 1 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål föreskrivs att de personuppgifter som behandlas ska vara adekvata och behövliga med hänsyn till ändamålet med behandlingen och att de inte får vara för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas. Obehövliga personuppgifter ska utplånas utan obefogat dröjsmål. Enligt 3 mom. i den paragrafen ska behovet av att bevara personuppgifter bedömas med minst fem års mellanrum, om inte något annat föreskrivs om bevaringstider för personuppgifter någon annanstans.

Grundlagsutskottet har lämnat utlåtande (GrUU 27/2021 rd) om propositionen. I fråga om den maximala bevaringstiden för uppgifter hänvisar grundlagsutskottet till sin tolkning att en lagringstid på fem år för känsliga uppgifter är lång (GrUU 13/2017 rd) och betonar att ju längre lagringstiden blir, desto viktigare är det att se till datasäkerheten, övervakningen av användningen av uppgifterna och de registrerades rättssäkerhet (GrUU 28/2016 rd). Grundlagsutskottet konstaterar att det också rent generellt framhållit att framför allt lagringstiden för känsliga uppgifter ska vara begränsad på så sätt att uppgifterna bara får finnas lagrade så länge det är nödvändigt för att fullfölja det syfte för vilket uppgifterna har registrerats (t.ex. GrUU 13/2017 rd).

Enligt inkommen utredning är syftet med propositionen att mer detaljerat än tidigare beakta kraven i den ändrade allmänna dataskyddslagstiftningen. Det handlar främst om att de tider inom vilka uppgifter ska raderas förkortas så att de uppfyller det relevanskrav som ställs på uppgifterna. Detta syfte grundar sig på de krav som dataskyddsförordningen och dataskyddslagen avseende brottmål samt riksdagens grundlagsutskotts tolkningspraxis ställer. Bestämmelserna om de maximala lagringstiderna för uppgifter har en viktig betydelse med avseende på skyddet för personuppgifter och för privatlivet, som tryggas i 10 § i grundlagen. Enligt justitieministeriet är de uppgifter som behandlas av Brottspåföljdsmyndigheten synnerligen känsliga uppgifter och även uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. I registren lagras dessutom uppgifter om utomstående personer som inte misstänks för brott eller som inte avtjänar straff eller är häktade.

I enlighet med det som sägs ovan kommer lagringstiderna för uppgifter till viss del att förkortas jämfört med nuläget. Enligt propositionen ska exempelvis sådana personuppgifter i brottspåföljdsregistret som har samband med uppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff och samhällspåföljder samt verkställighet av häktning raderas fem år efter det att personen senast frigavs från en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten eller slutförde avtjänandet av en samhällspåföljd (31 § 1 mom. 2 punkten). I 34 § 1 mom. 2 och 3 punkten i den gällande lagen är motsvarande tid tio år.

Minskningen av raderingstiden till fem år motiveras i propositionen (RP, s. 65) med en bestämmelse (6 § 2 mom.) i dataskyddslagen avseende brottmål (1054/2018), enligt vilken personuppgifter får lagras endast så länge som det behövs med hänsyn till ändamålet med behandlingen av

Betänkande LaUB 13/2021 rd

personuppgifter. Det kan anses att det inte längre finns behov av de nu aktuella personuppgifterna som hänför sig till de grundläggande arrangemangen för avtjänande av en påföljd om personen inte har avtjänat en påföljd på fem år. Uppgifter som är äldre än fem år kan inte enligt motive- ringen anses ha betydelse om personen efter en paus på fem år börjar avtjäna ett nytt straff. I en så- dan situation planeras strafftiden och verkställs påföljden i enlighet med den aktuella situationen.

Enligt den föreslagna 31 § 1 mom. 4 punkten ska de uppgifter i brottspåföljdsregistret som gäller besökare och andra personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad raderas i registret två år efter tidpunkten för besöket eller någon annan kontakt och i fråga om besöksförbud två år efter förbudets upphörande. Enligt 34 § 5 punkten i den gällande lagen är motsvarande gallrings- tid fem år. Ändringen motiveras i propositionen med att uppgifter som är äldre än två år inte torde kunna anses behövliga med hänsyn till ändamålet med uppgifterna. När personuppgifter om be- sökare och andra personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad raderas i registret blir det tydligt att de är utomstående personer, inte personer som avtjänar påföljder.

Enligt den föreslagna 31 § 1 mom. 6 punkten är den maximala bevaringstiden för uppgifterna i sä- kerhetsregistret, som innehåller exceptionella situationer, fem år efter den sista anteckningen. En- ligt 34 § 1 mom. 4 punkten i den gällande lagen är denna tid tio år. Enligt propositionen är moti- veringen även för denna förkortning av bevaringstiden för uppgifter att uppgifterna ska vara be- hövliga. Om det på fem år inte har gjorts anteckningar om en person i säkerhetsregistret, kan upp- gifterna i registret i enlighet med principerna för behandling av personuppgifter inte längre vara behövliga. Vid fastställandet av bevarings- och raderingstiden för uppgifterna i säkerhetsregistret beaktas som en särskild omständighet den potentiella osäkerheten i fråga om dessa uppgifter.

Under behandlingen av ärendet har utskottet bland annat bedömt om raderingstiden på två år för uppgifter om besökare och andra personer som håller kontakt med en fånge och raderingstiden på fem år för uppgifter i säkerhetsregistret eventuellt är för korta. Utskottet har också bedömt om uppgifterna i fråga bör bevaras i registret åtminstone under fängelsetiden. Å andra sidan har ut- skottet bedömt förslagen med avseende på om bevaringstiderna är tillräckligt korta bland annat med hänsyn till relevanskravet. Utifrån det som sägs ovan och inkommen utredning anser lag- utskottet att de föreslagna bevaringstiderna i princip är ändamålsenliga i en samlad bedömning. Utskottet anser dock att regleringens konsekvenser till denna del bör följas upp.

Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 27/2021 rd, s. 5—6) uppmärk- samhet vid 33 § i lagförslag 1 om varaktig bevaring av uppgifter. Enligt bestämmelsen ska det av de uppgifter i brottspåföljdsregistret som gallras ur databasen bildas ett index för varaktig beva- ring av uppgifter. Uppgifterna gallras ur indexet då 50 år förflutit sedan personen i fråga senast frigavs från en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten eller slutförde avtjänandet av en samhällspå- följd.

Grundlagsutskottet påpekar att varaktig lagring av uppgifter inte är förenlig med skyddet för per- sonuppgifter om den inte är befogad av skäl som är kopplade till informationssystemets art eller syfte. Enligt utlåtandet har grundlagsutskottet å andra sidan ansett att en bevaringstid på fem år för känsliga uppgifter är lång. Grundlagsutskottet har också rent generellt framhållit att framför allt bevaringstiden för känsliga uppgifter ska vara begränsad på så sätt att uppgifterna bara får fin-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

nas lagrade så länge det är nödvändigt för att fullfölja det syfte för vilket uppgifterna har registrerats. Enligt utlåtandet har lagutskottet anledning att granska bevaringstiderna.

Utifrån inkommen utredning anser utskottet att rubriken för den föreslagna 33 § är vilseledande, eftersom bestämmelsen inte handlar om varaktig bevaring av uppgifter utan om bevaring i 50 år. Lagutskottet föreslår att rubriken för 33 § ändras så som framgår av detaljmotiveringen nedan. Den föreslagna 34 § innehåller däremot en hänvisning till tillämpning av arkivlagstiftningen, inklusive arkivlagstiftningens bestämmelser om varaktig bevaring av uppgifter.

Enligt inkommen utredning är uppgifterna i det index som bildats med stöd av den föreslagna 33 § 1 mom. främst avsedda att användas för forskningsändamål. Eftersom det inte längre är fråga om ett brottspåföljdsregister eller dess användningsändamål, är det enligt utskottet motiverat och förtydligande att begränsa rätten att behandla uppgifter som bevaras i 50 års tid i enlighet med bestämmelsen om utlämnande av uppgifter i 27 § 1 mom. i offentlighetslagen. Enligt det momentet får uppgifter ur en sekretessbelagd handling som har överförts till ett arkiv lämnas ut för forskning eller något annat godtagbart ändamål. Utskottet föreslår att en sådan avgränsning görs i 33 § 1 mom. i lagförslaget på det sätt som anges närmare i detaljmotiveringen.

Bestämmelsen i 33 § 1 mom. i lagförslaget gäller samtliga uppgifter i brottspåföljdsregistret. Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet att det är behövt att ur de uppgifter som ska överföras till arkivet utesluta uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. I enlighet med det som utskottet föreslår nedan handlar det om i 5 § 2 mom. avsedda biometriska ansiktsbilder och fingeravtrycksuppgifter om en fånge, en häktad, en person som avtjänar övervakningsstraff, en person som försatts i övervakad frihet på prov eller en person som avtjänar övervakningstiden i ett kombinationsstraff samt i 13 § avsedda uppgifter om en persons etniska ursprung, religiösa eller filosofiska övertygelse, hälsa, sexualliv eller sexuella läggning som hör till andra särskilda kategorier av personuppgifter. Lagutskottet anser att det på grund av uppgifternas natur inte är ändamålsenligt att bevara dem så länge. Lagutskottet föreslår att bestämmelsen ändras också till dessa delar på det sätt som anges närmare i detaljmotiveringen.

Diskrimineringsförbud

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 27/2021 rd, s. 4) förutsatt att lagförslaget kompletteras med ett uttryckligt och korrekt formulerat allmänt förbud mot diskriminering. Enligt grundlagsutskottet måste ett sådant förbud motsvara diskrimineringsförbudet i 6 § 2 mom. i grundlagen också i det avseendet att förteckningen över diskrimineringsgrunderna inte är uttömmande. Kompletteringen är en förutsättning för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Lagutskottet föreslår på det sätt som anges nedan i detaljmotiveringen att diskrimineringsförbudet tas in i 2 § i lagförslaget.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Övriga föreslagna ändringar

Begynnelse tidpunkten för övervakning som förenats med villkorligt fängelse

Enligt 15 § 2 mom. i lagförslag 4 i propositionen börjar övervakningstiden för villkorligt fängelse som förenats med övervakning löpa den dag då det första övervakarmötet ordnas i enlighet med den preciserade planen för strafftiden.

Grundlagsutskottet (GrUU 27/2021 rd, s. 8) påpekar att den föreslagna regleringen inte verkar innehålla några närmare bestämmelser om när en preciserad plan för strafftiden ska utarbetas. Grundlagsutskottet anser att det med tanke på jämlikheten, som tryggas i grundlagens 6 §, samt kravet på noggrant avgränsade och exakta bestämmelser inte är helt problemfritt att tidpunkten för när övervakningstiden börjar i praktiken kan variera avsevärt mellan de dömda. Grundlagsutskottet anser att regleringen måste preciseras.

Utifrån inkommen utredning konstaterar lagutskottet att bestämmelserna om begynnelse tidpunkten för övervakningstiden för villkorligt fängelse i propositionen föreslås bli ändrade så att de motsvarar begynnelse tidpunkten för samhällstjänst och begynnelse tidpunkten för andra samhällspåföljder. Dessa börjar redan enligt de gällande bestämmelserna antingen vid det första mötet i enlighet med den preciserade planen för strafftiden, installeringen av övervakningsanordningar eller vid något annat första möte. Som det sägs i propositionen (RP, s. 13) har det att övervakningstiden för villkorligt fängelse enligt de gällande bestämmelserna börjar löpa genast efter att domen vunnit laga kraft lett till att den faktiska övervakningstiden kan variera avsevärt mellan de dömda.

I de gällande bestämmelserna anges det inte i fråga om någon samhällspåföljd när en preciserad plan för strafftiden ska utarbetas.

Enligt 14 § 2 mom. i lagförslag 4 ska verkställigheten av samhällstjänst, övervakningsstraff, villkorligt fängelse förenat med övervakning och ungdomsstraff påbörjas och påföljden verkställas utan obefogat dröjsmål när en dom som gäller straffet har vunnit laga kraft eller kan verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom. Bestämmelsen förpliktar Brottsförklaringsmyndigheten att utan dröjsmål vidta åtgärder för att inleda verkställigheten. Detta betyder att en preciserad plan för strafftiden för samhällspåföljder ska utarbetas och att begynnelse tidpunkten för verkställigheten ska bestämmas i samband med planen. Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet att denna bestämmelse i princip är tillräcklig för att säkerställa att verkställigheten inleds utan dröjsmål.

Utifrån den utredning som fåtts anser lagutskottet att det inte är möjligt att föreskriva om fasta tidsfrister för inledande av verkställigheten av samhällspåföljder, eftersom man vid inledandet i viss mån måste kunna beakta till exempel den dömdes livssituation och den tid som går åt till att nå den dömda. Fasta tidsfrister skulle också vara problematiska om den dömda inte nås. Då är det oklart vad som skulle följa till exempel av att utarbetandet av en preciserad plan för strafftiden fördröjs över tidsfristen. Dessutom bör det noteras att det inte heller hänför sig några sådana fasta tidsfrister till verkställigheten av ett ovillkorligt fängelsestraff, utan att bestämmelserna i fängel-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

selagen på motsvarande sätt grundar sig på ett krav på att verkställigheten ska inledas utan obefogat dröjsmål.

Enligt den utredning som utskottet fått har det veterligen inte heller förekommit några nämnvärda problem med hur snabbt en preciserad plan för strafftiden kan utarbetas. I fortsättningen förpliktar bestämmelserna till att utarbeta en preciserad plan utan obefogat dröjsmål, och begynnelsepunkten kan således inte variera avsevärt mellan de dömda, om en dömd kan nås utan problem. Det är uppenbart att det kan uppstå förseningar om den dömd till exempel drar sig undan verkställighet. I sådana situationer hjälper det inte med mer exakta tidfrister.

Mot bakgrund av det som sägs ovan anser lagutskottet att den föreslagna regleringen i detta avseende i princip är lämplig. Efter att ha bedömt den utredning som kommit in och eftersom grundlagsutskottet har krävt en precisering av bestämmelserna i fråga om när en preciserad plan för strafftiden ska utarbetas, föreslår lagutskottet dock att 14 § 2 mom. om att verkställigheten ska påbörjas utan dröjsmål kompletteras med utarbetande av en preciserad plan för strafftiden, på det sätt som anges närmare i detaljmotiveringen.

Preciserad plan för strafftiden för samhällspåföljder

I 17 § i lagförslag 4 i propositionen föreskrivs det om innehållet i en preciserad plan för strafftiden. I 20 § i lagförslaget föreskrivs det om ett bemyndigande att utfärda förordning. Enligt det utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i och förfarandet för utarbetandet av en preciserad plan för strafftiden genom förordning av statsrådet. Enligt propositionen (RP, s. 92) ska den detaljerade förteckningen över planens innehåll i den gällande lagen flyttas till en förordning av statsrådet. I lagen ska det dock fortfarande föreskrivas om skyldigheten att i den preciserade planen för strafftiden inkludera tidpunkterna för när verkställigheten inleds och avslutas samt på motsvarande sätt som för närvarande ett detaljerat tidsschema för verkställigheten.

Grundlagsutskottet har påpekat att det utifrån propositionen förblir oklart om de bestämmelser om innehållet i en preciserad plan för strafftiden som ska utfärdas med stöd av 20 § innehåller sådana omständigheter om vilka det enligt 80 § 1 mom. i grundlagen ska föreskrivas genom lag (GrUU 27/2021 rd, s. 8). Grundlagsutskottet menar att regleringen vid behov bör preciseras.

Lagutskottet konstaterar att innehållet i den preciserade planen för strafftiden regleras på lagnivå i den föreslagna 17 §. Enligt den paragrafen ska den preciserade planen innehålla mer detaljerade uppgifter om verkställighetstiden än vad som ingår i den plan för strafftiden som utarbetats i utredningsskedet i enlighet med 11 § samt tidpunkten för när verkställigheten av påföljden inleds och upphör och ett detaljerat tidsschema. Planen ska således innehålla de uppgifter som anges i lagens 11 §. Enligt 11 § ska planen innehålla uppgifter om 1) den dömdes skyldigheter, 2) avlönat eller oavlönat arbete, rehabilitering och utbildning eller övrig verksamhet som hör till verkställigheten samt övervakarmötena, 3) övervakningssätten samt övriga detaljer i fråga om övervakningen och 4) stödåtgärder som fogas till verkställigheten och främjar den dömdes livshantering och avtjänandet av straffet. Bestämmelser om innehållet i en preciserad plan för strafftiden finns också i lagens 46 §.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

De aspekter av den dömdes rättigheter och skyldigheter som ingår i den preciserade planen för strafftiden regleras således på lagnivå.

Enligt justitieministeriet är avsikten med statsrådets förordning endast att precisera de skyldigheter som anges i lagen. I den föreslagna lagen föreskrivs det i fråga om innehållet i den preciserade planen för strafftiden om grunderna för rättigheterna och skyldigheterna för den dömda, på det sätt som 80 § i grundlagen förutsätter. Också fängelselagens bestämmelser om planen för strafftiden har genomförts på motsvarande sätt.

Mot bakgrund av det som sägs ovan anser lagutskottet att regleringen är lämplig i detta avseende och att det inte finns något behov av att precisera den.

Ändringssökande och andra frågor

I propositionen föreslås det mer uttömmande bestämmelser än för närvarande om i vilka beslut ändring får sökas respektive inte får sökas. De föreslagna bestämmelserna om beslut i vilka ändring får sökas och förteckningen över förbud mot ändringssökande i lagen om verkställighet av samhällspåföljder, lagen om övervakad frihet på prov och lagen om verkställighet av kombinationsstraff motsvarar i stor utsträckning bestämmelserna i fängelselagen och häktningsslagen. Enligt respektive lag får beslut som inte ingår i förteckningarna överklagas. Utskottet anser att de ändringar som föreslås i propositionen i sig är positiva.

Grundlagsutskottet har (GrUU 27/2021 rd, s. 7) för den nu aktuella propositionens del hänvisat till sitt utlåtande GrUU 36/2020 rd, där utskottet ansett det vara viktigt att justitieministeriet i ett större perspektiv utreder laglighetsövervakningen av säkerhets- och övervakningsåtgärderna enligt fängelselagen och om bestämmelserna om överklagande är förenliga med bestämmelserna om rättsskydd i 21 § i grundlagen och med internationella människorättskonventioner. Grundlagsutskottet har fortsatt betonat nödvändigheten av en sådan granskning.

Även lagutskottet har i ett tidigare sammanhang (LaUB 1/2021 rd, s. 8) ansett det vara ytterst viktigt att göra en genomgripande reform av bland annat fängelselagen och häktningsslagen samt annan relevant lagstiftning i anslutning till dessa, med målet att regleringen efter reformen ska motsvara kraven i grundlagen och de internationella människorättskonventionerna.

Enligt justitieministeriet har det inte i propositionen varit möjligt att beakta skrivningen i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 36/2020 rd. Justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för att bedöma ändringsbehoven i fängelselagen och häktningsslagen. Arbetsgruppen tillsattes den 8 september 2020 (VN/11810/2021). Till arbetsgruppens uppdrag hör att bedöma bestämmelserna om ändringssökande på det sätt som grundlagsutskottet har förutsatt. Lagutskottet upprepar vad det sagt tidigare och anser att det är ytterst viktigt att man gör den ovannämnda övergripande bedömningen.

De sakkunniga lyfte också fram frågor som inte behandlas i samband med denna proposition, som till exempel att utvidga tillämpningsområdet för skype-möten till att omfatta andra personer än en fånges närstående och advokater. Enligt justitieministeriet är meningen att också bestämmelserna om fångarnas kontakter ska bedömas i sin helhet i den ovannämnda arbetsgruppen som bere-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

der revideringen av fängelselagen. Lagutskottet anser det vara viktigt att höra ett stort antal olika aktörer i samband med totalreformen och att bedöma de olika ändringsbehoven på ett övergripande sätt.

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

1 kap. Allmänna bestämmelser

1§. Lagens tillämpningsområde. I paragrafen finns bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Enligt 1 mom. innehåller denna lag bestämmelser om behandling av sådana personuppgifter som behövs för verkställighet av straff, verkställighet av häktning och för skötseln av andra uppdrag som enligt lag ankommer på Brottspåföljdsmyndigheten. Enligt 2 mom. tillämpas lagen endast på behandling av personuppgifter, om 1) behandlingen helt eller delvis är automatiserad, eller 2) personuppgifterna utgör eller är avsedda att utgöra ett register eller en del av ett sådant.

På det sätt som konstateras i utskottets överväganden ovan fäster lagutskottet uppmärksamhet vid tydligheten i bestämmelsen om tillämpningsområdet samt vid att den föreslagna paragrafen innehåller onödiga överlappningar med den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen avseende brottmål. Den föreslagna paragrafen innehåller i fråga om relevanskravet överlappningar med artikel 5.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen och 6 § i dataskyddslagen avseende brottmål. Enligt inkommen utredning innehåller den föreslagna speciallagstiftningen till denna del ingenting som skulle komplettera de ovannämnda allmänna bestämmelserna. Med anledning av det som sägs ovan är omnämmandet av behövliga uppgifter i *1 § 1 mom.* i lagförslaget onödigt. Lagutskottet föreslår att 1 § 1 mom. ändras så att omnämmandet stryks ur bestämmelsen. Samtidigt föreslår lagutskottet att ordföljden i det finska momentet ändras.

Enligt inkommen utredning finns också bestämmelser som motsvarar det föreslagna 1 § 2 mom. i den allmänna lagstiftningen, dvs. i artikel 2.1 i den allmänna dataskyddsförordningen och i 1 § 4 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål. Eftersom det finns bestämmelser om tillämpningsområdet för behandling av personuppgifter i den allmänna lagstiftningen och eftersom den föreslagna speciallagstiftningen inte till denna del kompletterar den allmänna lagstiftningen, föreslår lagutskottet att *1 § 2 mom.* i den föreslagna lagen stryks som obehövligt.

2§. Förhållande till annan lagstiftning. I paragrafen finns bestämmelser om den föreslagna lagens förhållande till annan lagstiftning. Enligt 1 mom. tillämpas, om inte något annat föreskrivs i denna lag, 1) på sekretess för och utlämnande av personuppgifter lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018), nedan dataskyddslagen avseende brottmål, 2) på utlämnande av personuppgifter via tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019), 3) på annan behandling av personuppgifter än den som avses i 1 och 2 punkten dataskyddslagen avseende brottmål.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Enligt paragrafens 2 mom. tillämpas på behandlingen av personuppgifter om besökare, andra personer som håller kontakt med en fånge eller häktad och personer som utträtt ärenden utöver denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan dataskyddsförordningen, samt dataskyddslagen (1050/2018).

I enlighet med det som sägs ovan i utskottets överväganden noterar lagutskottet att bestämmelserna om tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning behöver förtydligas i lagförslaget. Även grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 27/2021 rd, s. 3) att regleringen behöver förtydligas. Dessutom har grundlagsutskottet särskilt nämnt hänvisningen till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet i 2 § 1 mom. 1 punkten och ansett det nödvändigt att bestämmelsernas ordalydelse till denna del förenhetligas med de allmänna lagarna, dvs. 28 § i dataskyddslagen och 2 § i dataskyddslagen avseende brottmål.

Enligt den utredning som utskottet fått tillämpas också den allmänna lagstiftningen på behandlingen av personuppgifter vid Brottsåtgärdsmyndigheten. Exempelvis bestämmelserna om genomförande av offentlighetsprincipen i offentlighetslagen samt bestämmelserna om förfarande i offentlighetslagen och informationshanteringslagen gäller också behandlingen av personuppgifter vid Brottsåtgärdsmyndigheten, om inte något annat föreskrivs i speciallagstiftning. Vid behandlingen av personuppgifter vid Brottsåtgärdsmyndigheten tillämpas också informationshanteringslagens bestämmelser om informationssäkerhetsåtgärder och ärendehantering. Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet att den föreslagna bestämmelsen bör omformuleras så att den är tydligare och inte felaktigt begränsar tillämpningen av den allmänna lagstiftningen om behandling av personuppgifter.

Mot bakgrund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet för det första att hänvisningen till offentlighetslagen till följd av grundlagsutskottets anmärkning tas in i början av *1 mom.* som en egen mening så att den till denna del förenhetligas med 28 § i dataskyddslagen och 2 § i dataskyddslagen avseende brottmål.

För att förtydliga 2 § 1 mom. föreslår lagutskottet dessutom att begränsningarna i den föreslagna bestämmelsen slopas och att tillämpningsområdet i större utsträckning än i förslaget ska gälla behandling av personuppgifter. Utskottet föreslår att detta genomförs genom att slå samman punkterna i det föreslagna 2 § *1 mom.* så att man inte strävar efter att skilja åt de olika delområdena av behandlingen av personuppgifter. I stället föreskrivs det uttryckligen om behandling av personuppgifter, som var och en av de lagar som nämns i bestämmelsen tillämpas på i enlighet med tillämpningsområdet för respektive lag. Lagutskottet konstaterar för tydlighetens skull att frågan om huruvida allmän lagstiftning eller speciallagstiftning ska tillämpas avgörs utifrån varje tillämplig materiell bestämmelse i speciallagen.

Grundlagsutskottet förutsatte i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 27/2021 rd, s. 4) att lagförslaget kompletteras med ett uttryckligt och korrekt formulerat allmänt förbud mot diskriminering och konstaterade att det förutsatte ett sådant till exempel i samband med behandlingen av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019). Enligt grundlagsutskottet måste ett sådant förbud motsvara diskrimineringsförbudet i 6 § 2 mom. i grundlagen också i det

Betänkande LaUB 13/2021 rd

avseendet att förteckningen över diskrimineringsgrunderna inte är uttömmande. Kompletteringen är en förutsättning för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Mot bakgrund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet *ett nytt 3 mom.* som innehållsmässigt motsvarar 2 § 4 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet. Enligt det nya 3 mom. som utskottet föreslår får behandlingen av personuppgifter inte utan godtagbart skäl grunda sig på en persons ålder, kön, ursprung, nationalitet, bosättningsort, språk, religion, övertygelse, åsikt, politiska verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuella läggning eller någon annan orsak som gäller hans eller hennes person.

Enligt 3 mom. i lagförslaget finns bestämmelser om straff för dataskyddsbrott i 38 kap. 9 § i strafflagen (39/1889). Lagutskottet föreslår en precisering så att bestämmelsen i 3 mom. stryks och tas in i den sista delen av lagförslaget som en självständig straffbestämmelse. Utskottet föreslår nedan en ny 38 § till denna del.

2 kap. Brottspåföljdsmyndighetens personregister

Kapitlet innehåller bestämmelser om Brottspåföljdsmyndighetens personregister. Lagutskottet föreslår på det sätt som anges nedan i detaljmotiveringen till 4 § att begreppet personregister ersätts med begreppet register i den föreslagna lagen. På grund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att *rubriken för 2 kap.* ändras så att den avser Brottspåföljdsmyndighetens register.

4§. Personregister i Brottspåföljdsmyndighetens informationssystem. Paragrafen innehåller bestämmelser om personregister i Brottspåföljdsmyndighetens informationssystem. Enligt de uppgifter utskottet fått innehåller Brottspåföljdsmyndighetens register också annat än personuppgifter. Personregister är därför inte ett lämpligt begrepp i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten. På grund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att begreppet ersätts med begreppet register, som bättre motsvarar omfattningen av informationsinnehållet. Lagutskottet föreslår på de grunder som anges ovan att rubriken för 2 kap., *rubriken för 4 § och 4 § 1 mom.*, 14 § 1 mom., rubriken för 6 kap., rubriken för 31 § och 31 § 1 mom. samt 39 §, som blir 40 § på grund av lagutskottets nya paragrafförslag, ändras till denna del.

5§. Uppgifter för specificering. Paragrafen innehåller bestämmelser om uppgifter för specificering. I 1 mom. uppräknas de uppgifter som Brottspåföljdsmyndigheten på det sätt som avses i bestämmelsen får behandla som uppgifter som behövs för specificering av en dömd, en fånge, en häktad och den som avtjänar samhällspåföljd. Enligt 2 mom. får en fånge, en häktad, den som avtjänar övervakningsstraff, den som försatts i övervakad frihet på prov eller den som avtjänar övervakningstiden i ett kombinationsstraff fotograferas och fotografiet lagras i personens uppgifter för specificering.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 27/2021 rd, s. 5) allmänt hänvisat till behovet av att precisera bestämmelserna i lagförslaget genom att specificera de känsliga uppgifter som avses bli behandlade.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

11 mom. 7 punkten nämns ”eventuella signalement” som behövliga specificeringsuppgifter. Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet att bestämmelsen i den föreslagna 5 § 1 mom. 7 punkten bör preciseras, eftersom formuleringen eventuella signalement i propositionen inte är tillräckligt exakt och noggrant avgränsad på det sätt som dataskyddslagstiftningen förutsätter. Enligt uppgift har justitieministeriet och Brottspåföljdsmyndigheten utrett vilka i 9 kap. 3 § 1 mom. i tvångsmedelslagen avsedda uppgifter om signalement som det är nödvändigt att Brottspåföljdsmyndigheten behandlar vid skötseln av sina uppgifter. Dessa nödvändiga uppgifter som behövs för att specificera en person är enligt utredningen längd, vikt, ögonfärg, egen hårfärg, kroppsbyggnad, eventuella ärr och tatueringar samt uppgifter om eventuella andra motsvarande signalement. Lagutskottet föreslår att *1 mom. 7 punkten* preciseras så att dessa uppgifter räknas upp i punkten.

Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet också att det för att kravet på exakthet och noggrann avgränsning ska uppfyllas är behövligt att precisera även 5 § 2 mom. så att det fotografi som hör till specificeringsuppgifterna uttryckligen ska vara en ansiktsbild. I bestämmelsen ska det exakt sägas ut att det är fråga om en biometrisk ansiktsbild. Utifrån den inkomna utredningen anser utskottet dessutom att det är nödvändigt att det i informationssystemet för identifiering får lagras fingeravtrycksuppgifter om en fånge, en häktad, en person som avtjänar övervakningsstraff, en person som försatts i övervakad frihet på prov eller en person som avtjänar övervakningstiden i ett kombinationsstraff. I propositionen nämns fingeravtrycksuppgifter endast i motiveringstexten, men för att kravet på exakt reglering ska uppfyllas bör bestämmelser om saken utfärdas i lag. Lagutskottet föreslår att *2 mom.* preciseras enligt det som sagts ovan.

6§. Behandling av personuppgifter vid utförande av uppgifter som rör formell verkställighet. Paragrafen innehåller bestämmelser om behandling av personuppgifter vid utförande av uppgifter som rör formell verkställighet. Enligt 1 mom. får Brottspåföljdsmyndigheten i fråga om dömda, fångar, häktade och dem som avtjänar samhällspåföljder behandla sådana uppgifter som räknas upp i momentet och som behövs för verkställighet av straff, häktning och häktningsarrest samt för teknisk övervakning av förstärkt reseförbud. Enligt 2 mom. får Brottspåföljdsmyndigheten dessutom behandla andra uppgifter som är nödvändiga för verkställighet av samhällspåföljder, fängelsestraff, häktning och häktningsarrest samt teknisk övervakning av förstärkt reseförbud.

Som det konstateras i detaljmotiven till 1 § ovan föreskrivs det både i den allmänna dataskyddsförordningen och i dataskyddslagen avseende brottmål att behandlingen av personuppgifter ska vara behövlig. Lagutskottet föreslår därför att omnämmandet av behövlighet stryks som onödigt också i 6 § *1 mom.* i lagförslaget.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 27/2021 rd, s. 5) allmänt hänvisat till behovet av att precisera bestämmelserna i lagförslaget genom att specificera de känsliga uppgifter som avses bli behandlade. Enligt det föreslagna 6 § 2 mom. får Brottspåföljdsmyndigheten behandla andra uppgifter som är nödvändiga för verkställighet av straffrättsliga påföljder samt häktning och dess alternativ. Lagutskottet anser utifrån inkommen utredning att bestämmelsen är alltför allmän.

Justitieministeriet uppger att man har utrett frågan hos Brottspåföljdsmyndighetens verkställighetsenhet. Enligt den har det vid den praktiska verkställigheten konstaterats att förteckningen

Betänkande LaUB 13/2021 rd

över de behövliga uppgifter som räknas upp i detalj i lagen är tillräcklig. Vid den formella verkställigheten betonas dock snabbheten. De formella verkställighetsåtgärderna måste kunna vidtas även om det behövs information som inte i detalj regleras i lag för att verkställigheten ska kunna ske lagligt. På den grunden har det ansetts att bestämmelsen om behandling av dessa andra nödvändiga uppgifter i den gällande lagen och i 6 § 2 mom. i lagförslaget behövs. Enligt den utredning som fått är det dock möjligt att precisera bestämmelsen så att 1 mom. preciseras och 2 mom., som innehåller en allmän bestämmelse, stryks.

Enligt inkommen utredning regleras den behandling av uppgifter som det föreslagna 2 mom. bedöms gälla genom följande tillägg till 1 mom.: Till 1 punkten fogas förutom uppgifter om brott och domar också uppgifter om påföljder, och till 3 punkten fogas utöver de specificerade formerna av frihetsberövande även annat frihetsberövande. Genom det föreslagna tillägget till 1 punkten preciseras att det vid utförandet av uppgifter som rör den formella verkställigheten fås uppgifter om beslut som påverkar beräkningen av strafftiden och som inte är domar. Det handlar till exempel om beslut om förvandlingsstraff för böter samt beslut om övervakad frihet på prov, övervakningstiden i ett kombinationsstraff och samhällspåföljder, vilka påverkar strafftiden. I det föreslagna tillägget till 3 punkten preciseras det att strafftiden också kan påverkas av andra tider av frihetsberövande än de som redan finns i förslaget. Det handlar särskilt om när gripande och anhållande har inletts och avslutats. Genom dessa tillägg bedöms det vara möjligt att säkerställa den behandling av uppgifter som behövs vid utförande av uppgifter som rör den formella verkställigheten, och 6 § 2 mom. kan strykas. Lagutskottet föreslår att *1 mom. 1 och 3 punkten* preciseras på det sätt som anges ovan och att *2 mom.* stryks.

Vidare föreslår lagutskottet att paragrafens *rubrik* ändras så att uttrycket behandling av uppgifter används i stället för behandling av personuppgifter.

7§. Behandling av personuppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av samhällspåföljder. Paragrafen innehåller bestämmelser om behandling av personuppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av samhällspåföljder. Enligt 5 mom. får det i uppgifterna om brottsmisstänkta och personer som avtjänar samhällspåföljder ingå sådana uppgifter om namn, kontaktuppgifter och ställning vid behandlingen av ärenden samt andra nödvändiga omständigheter som gäller nära anhöriga till brottsmisstänkta eller till dem som avtjänar samhällspåföljder eller andra personer och som är nödvändiga för behandlingen av de frågor som avses i 1—3 mom.

Grundlagsutskottet har ansett att bestämmelsen i 5 mom. om behandling av uppgifter om en nära anhörig eller någon annan person bör preciseras genom att närmare specificera vilka uppgifter om en nära anhörig eller någon annan person som får behandlas. Av bestämmelsen bör det framgå att det till exempel kan vara fråga om sådan information om en nära anhörigs tillstånd som är nödvändig vid ett hembesök i samband med verkställigheten av övervakningsstraff (se GrUU 27/2021 rd, s. 5). Också lagutskottet anser att det finns skäl att precisera det föreslagna 5 mom. i fråga om uppgifter om nära anhöriga till brottsmisstänkta eller till dem som avtjänar samhällspåföljder eller andra personer. Enligt den utredning som utskottet fått handlar det här särskilt om uppgifter som gäller en persons tillstånd eller förhållanden. Det kan till exempel vara fråga om ett särskilt övervakningsbehov eller en nära anhörigs ålder, om dessa uppgifter är nödvändiga exempelvis när man i samband med ett övervakningsstraff gör ett övervakningsbesök i den dömdes och

Betänkande LaUB 13/2021 rd

hans eller hennes familjemedlemmars bostad. Det handlar om uppgifter som är av betydelse för att bereda verkställigheten av en påföljd och vid verkställigheten av påföljden.

Mot bakgrund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att 5 mom. kompletteras med uppgifter om en persons tillstånd eller förhållanden som är viktiga för att bereda eller genomföra verkställigheten av en påföljd.

Vidare föreslår lagutskottet att paragrafens *rubrik* ändras så att uttrycket behandling av uppgifter används i stället för behandling av personuppgifter.

8§. Behandling av personuppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff och verkställighet av häktning. Paragrafen innehåller bestämmelser om behandling av personuppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff och verkställighet av häktning.

Paragrafens 2 mom. föreskriver om relevanskravet vid behandling av uppgifter. I anslutning till det som sägs i detaljmotiveringen till 1 § föreslår lagutskottet för att undvika överlappande reglering att 2 mom. ändras så att de uttryckliga hänvisningarna till relevanskravet stryks.

Utifrån grundlagsutskottets kommentarer har lagutskottet ovan i samband med verkställigheten av samhällspåföljder också föreslagit att uppgifterna om nära anhöriga till brottsmisstänkta eller till dem som avtjänar samhällspåföljder eller andra personer ska preciseras. Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet att en motsvarande precisering bör göras också i 8 § 3 mom., som gäller behandling av personuppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff och verkställighet av häktning. När det gäller verkställighet av fängelsestraff kan uppgifterna om en persons tillstånd eller förhållanden bland annat hänföra sig till ett särskilt övervakningsbehov under besök i fängelset. Mot bakgrund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att 3 mom. kompletteras med uppgifter om en persons tillstånd eller förhållanden som är viktiga för att bereda eller genomföra verkställigheten av ett fängelsestraff eller verkställa häktning.

En bestämmelse som motsvarar 8 § 4 mom. i lagförslaget behandlades i riksdagen under vårsessionen 2021 (RP 6/2020 rd, LaUB 1/2021 rd, RSv 18/2021 rd). Den föreslagna bestämmelsen i den nu aktuella propositionen motsvarar formuleringen i regeringens proposition RP 6/2020 rd. Riksdagen ändrade bestämmelsens innehåll, så i lag 292/2021, som trädde i kraft i maj 2021, avviker bestämmelsen i någon mån från det som föreslogs i propositionen. Lagutskottet föreslår att bestämmelserna samordnas så att den bestämmelse som trädde i kraft i maj 2021 tas som grund för det aktuella förslaget. Lagutskottet föreslår därför att 4 mom. kompletteras med en bestämmelse om att uppgifterna också kan innehålla upptagningar som hänför sig till övervakning enligt 16 kap. 1 a § i fängeslagen, om upptagningarna är nödvändiga för upprätthållandet av anstaltsordningen och anstaltssäkerheten.

Vidare föreslår lagutskottet att paragrafens *rubrik* ändras så att uttrycket behandling av uppgifter används i stället för behandling av personuppgifter.

9§. Behandling av uppgifter om socialvård. Paragrafen innehåller bestämmelser om behandling av uppgifter om socialvård. Paragrafens 1 mom. föreskriver om relevanskravet vid behand-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

ling av uppgifter. Lagutskottet har bland annat i detaljmotiveringen till 1 § ovan ansett att ett uttryckligt omnämnande av relevanskravet är onödigt. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 27/2021 rd, s. 4) särskilt påpekat att det bör finnas exakta och noga avgränsade bestämmelser om att det är tillåtet att behandla känsliga uppgifter bara om det är absolut nödvändigt.

Enligt den utredning som utskottet fått är uppgifter om socialvård känsliga i konstitutionellt hänseende. Den föreslagna bestämmelsen kan i sig anses vara noggrant avgränsad. Mot bakgrund av det som konstaterats ovan föreslår lagutskottet att relevanskravet i 1 mom. ändras till ett nödvändighetskrav. Utskottet konstaterar dessutom att även i 17 och 18 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) har det ställts ett krav på nödvändighet för utlämnande av uppgifter utan en klients samtycke med stöd av bestämmelsen i lagen.

11 §. Ändamålet med och informationsinnehållet i säkerhetsregistret. Paragrafen innehåller bestämmelser om ändamålet med och informationsinnehållet i säkerhetsregistret.

Enligt grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 27/2021 rd, s. 4—5) innehåller de uppgifter om betalningsrörelse som gäller övervakningen av betalkort enligt den föreslagna 11 § 3 mom. 1 punkten uppgifter om en persons privatliv och kanske också känsliga uppgifter. Det är fråga om känsliga uppgifter som hör till kärnan i skyddet för en fysisk persons privatliv. Enligt utlåtandet har grundlagsutskottet ansett att kravet på nödvändighet, exakthet och noggrann avgränsning är en fråga om lagstiftningsordning när det gäller övervakning av bank- och betalkonton. I fråga om den föreslagna 11 § bör enligt grundlagsutskottet möjligheten att behandla uppgifter som hänför sig till övervakningen av användningen av betalkort uttryckligen bindas till nödvändighetskravet, på det sätt som också avses i motiveringen till den föreslagna bestämmelsen. Det är ett villkor för att lagförslag 1 ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Lagutskottet påpekar att i och med ändringen av fängelselagen (290/2021) föreskrivs det i 9 kap. 3 a § i fängelselagen om övervakning av användningen av betalkort på det sätt som anges nedan. I 5 kap. 3 a § i häktningsslagen finns det i sak motsvarande bestämmelser.

Användningen av ett av Brottsförhållningsmyndigheten godkänt betalkort som har getts till en fånge kan övervakas i syfte att upptäcka betalningstransaktioner som avviker från sedvanlig betalningsrörelse, på så sätt att övervakningen endast gäller antalet betalningstransaktioner och penningbeloppet.

Om det vid övervakning enligt 1 mom. upptäcks betalningstransaktioner som avviker från sedvanlig betalningsrörelse eller om det är nödvändigt på grund av en orsak som framkommit i samband med Brottsförhållningsmyndighetens övriga verksamhet eller med anledning av uppgifter som fåtts från en annan myndighet, kan användningen av en fånges betalkort övervakas utifrån ett beslut som fattats i ett enskilt fall på så sätt att övervakningen gäller kontouppgifterna om betalkortet. En förutsättning för övervakningen är dessutom att övervakningen är nödvändig för att förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset eller trygga fångens eller någon annans säkerhet. Beslutet får fattas för högst en månad åt gången.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

I fråga om 11 § 3 mom. 1 punkten konstaterar lagutskottet när det gäller kravet på exakthet och noggrann avgränsning att punkten avser bestämmelserna om övervakning av användningen av betalkort i 9 kap. 3 a § i fängelselagen och 5 kap. 3 a § i häktningsslagen. I de paragraferna sägs det uttryckligen att övervakningen endast får gälla antalet betalningstransaktioner och deras belopp. Utskottet anser att behandlingen av uppgifter om övervakning av användningen av betalkort kan anses vara exakt och noggrant avgränsad genom dessa bestämmelser. Utskottet föreslår dock att paragraferna i fängelselagen och häktningsslagen uttryckligen nämns i *3 mom. 1 punkten* på samma sätt som i den gällande lagen.

När det gäller iakttagelserna om exakthet och noggrann avgränsning föreslår lagutskottet dessutom att 11 § 3 mom. 1 punkten preciseras så att det är fråga om uppgifter om antalet betalningstransaktioner och deras belopp. Enligt 9 kap. 3 a § i fängelselagen och 5 kap. 3 a § i häktningsslagen kan åtgärderna för övervakning av betalkort inte gälla någonting annat. När det gäller kravet på nödvändighet i 11 § 3 mom. 1 punkten i den föreslagna lagen konstaterar lagutskottet att redan övervakningen av användningen av betalkort förutsätter att nödvändighetskravet uppfylls. Enligt utskottets uppfattning är det dock motiverat att också ta in kravet i den föreslagna 11 §. Dessutom har grundlagsutskottet ansett att införandet av ett krav på nödvändighet är en fråga som berör lagstiftningsordningen. Eftersom alla uppgifter i säkerhetsregistret är känsliga, föreslår lagutskottet att kravet på nödvändighet fogas till det inledande stycket i den föreslagna 11 § 3 mom.

Under vårsessionen 2021 behandlade riksdagen bestämmelser som motsvarade 11 § i det nu aktuella lagförslaget (RP 6/2020 rd, LaUB 1/2021 rd, RSv 18/2021 rd). Den föreslagna bestämmelserna i den här propositionen motsvarar formuleringarna i regeringens proposition RP 6/2020 rd. Riksdagen ändrade bestämmelsernas innehåll, så i lag 292/2021, som trädde i kraft i maj 2021, avviker bestämmelserna i någon mån från det som föreslogs i propositionen. Med anledning av det som konstaterats ovan föreslår lagutskottet att bestämmelserna samordnas så att de nu aktuella bestämmelserna motsvarar bestämmelserna i lag 292/2021. Därför föreslår lagutskottet för det första att paragrafens *rubrik* ändras till "Säkerhetsregistret". För det andra föreslår utskottet att ordet "antas" i *1 mom.* ändras till "misstänkas". För det tredje föreslår utskottet att orden "i denna paragraf" stryks ur det inledande stycket i *3 mom.*, att det till *3 mom. 4 punkten* fogas en hänvisning också till 16 kap. 1 a § i fängelselagen och att *3 mom. 6 punkten* ändras till "tips av andra myndigheter eller enskilda". Dessutom föreslår utskottet att ordet "tämän" i den finska texten i *4 mom.* ändras till "henkilön". Den ändringen påverkar inte den svenska texten.

3 kap. Principer för behandling av personuppgifter

13§. Behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. I paragrafen föreskrivs det om behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Brottsförklaringsmyndigheten får behandla i 11 § i dataskyddslagen avseende brottmål avsedda uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om behandlingen är nödvändig med tanke på ändamålet med behandlingen.

På grundval av en inkommen utredning anser lagutskottet att man i 13 § noggrannare bör definiera vilka uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter som Brottsförklaringsmyndigheten har rätt att behandla. Enligt uppgift har justitieministeriet i samarbete med Brottsförklaringsmyndigheten utrett vilka personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter som

Betänkande LaUB 13/2021 rd

det är nödvändigt att behandla med tanke på Brottspåföljdsmyndighetens verksamhet. Enligt vad utskottet erfar är det fråga om de biometriska ansiktsbilder och fingeravtryck som avses i 5 § 2 mom., som utskottet föreslår ändringar i ovan, samt uppgifter om en persons etniska ursprung, religiösa eller filosofiska övertygelse, hälsa, sexualliv eller sexuella läggning.

Särskilda kategorier av personuppgifter anses omfatta uppgifterna enligt 11 § 1 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål, inklusive biometriska uppgifter för att unikt identifiera en fysisk person. Sådana uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter och som behandlas i enlighet med 5 §, som utskottet föreslagit att ska ändras, är biometrisk ansiktsbild och fingeravtryck. Enligt den utredning som utskottet fått avses med biometrisk ansiktsbild en ansiktsbild som har behandlats genom teknisk bearbetning som rör de fysiska och fysiologiska egenskaperna hos en fysisk person för att uppnå en unik identifiering av personen i fråga. Det är nödvändigt att behandla andra sådana uppgifter i brottspåföljdsregistret som hör till särskilda kategorier av personuppgifter till exempel av följande orsaker. Uppgifter om en persons religiösa eller filosofiska övertygelse kan vara nödvändiga till exempel för att en person ska kunna ges möjlighet att utöva sin religion. De hälsouppgifter som avses här är inte uppgifter i ett patientregister utan andra uppgifter om en persons hälsa som är nödvändiga vid verkställigheten av en påföljd. Det kan till exempel vara fråga om en uppgift om att en person löper risk för någon sjukdomsattack eller har en synskada som påverkar hans eller hennes verksamhet i fängelset. Det kan också vara fråga om en uppgift om att en person varje vecka besöker hälso- och sjukvården för något ingrepp. Det kan vara nödvändigt att behandla uppgifter om en persons sexualliv och sexuella läggning när man planerar och genomför hans eller hennes deltagande i ett program för sexualbrottslingar.

Mot bakgrund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att 13 § preciseras så att i bestämmelsen uttryckligen nämns biometriska ansiktsbilder och fingeravtryck, religiös eller filosofisk övertygelse, hälsa samt sexualliv och sexuell läggning som avses i 5 § 2 mom., som utskottet föreslår ändringar i. Dessutom föreslår utskottet att det i enlighet med kravet på exakta och noggrant avgränsade bestämmelser också konstateras att det uttryckligen är fråga om uppgifter i brottspåföljdsregistret och säkerhetsregistret.

14§. Behörighet att behandla uppgifter. Paragrafen innehåller bestämmelser om behörighet att behandla uppgifter. Enligt 1 mom. har tjänstemännen vid Brottspåföljdsmyndigheten rätt att behandla uppgifter i Brottspåföljdsmyndighetens personregister i den utsträckning som de behöver det för att sköta sina tjänsteuppdrag. Av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 4 § ovan föreslår lagutskottet att 1 mom. ändras så att begreppet personregister ersätts med begreppet register.

Enligt 2 mom. 1 punkten får, med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom., uppgifter om socialvård enligt 9 § 1 och 2 mom. behandlas endast av yrkesutbildade personer inom socialvården samt av sådana tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten som behöver dessa uppgifter när de föredrar eller fattar beslut som gäller en brottsmisstänkt, dömd, fånge, häktad eller den som avtjänar samhällspåföljd.

Enligt den utredning som utskottet fått har bestämmelsen om behandling av uppgifter om socialvård beretts i samarbete med Brottspåföljdsmyndigheten och social- och hälsovårdsministeriet. Bestämmelsen beaktar den känsliga naturen hos uppgifterna om socialvård samt lagstiftningen

Betänkande LaUB 13/2021 rd

om behandling av personuppgifter inom detta område. Enligt inkommen utredning har Brottsåtgärdsmyndigheten i beredningsskedet konstaterat att det vid myndigheten finns ett tillräckligt antal yrkesutbildade personer inom socialvården för att den informationsbehandling som avses i bestämmelsen ska kunna genomföras. En del av denna personal har inte registrerat sin yrkeskompetens hos Valvira. Behörigheten måste registreras för att uppgifter om socialvård ska kunna behandlas.

Utifrån en inkommen utredning är lagutskottet bekymrat över om huruvida det finns tillräckligt med tjänstemän som har rätt att behandla uppgifter om socialvård och över att uppgiftsbeskrivningarna för de tjänstemän som för närvarande utför dessa uppgifter blir snävare, om den föreslagna bestämmelsen i 14 § 2 mom. 1 punkten träder i kraft fullt ut i samband med att Brottsåtgärdsmyndighetens nya informationssystem tas i bruk och den föreslagna lagen träder i kraft.

Enligt den utredning som utskottet fått behandlas uppgifter om socialvård för närvarande av cirka 300 personer, av vilka ungefär 220 personer har avlagt en examen inom det sociala området. De övriga cirka 80 personerna har olika utbildningsbakgrund, och många har högskoleexamen. Enligt den utredning som fåtts ordnar till exempel de öppna yrkeshögskolorna studievägar som på ett flexibelt sätt gör det möjligt att förvärva yrkeskompetens inom det sociala området genom komplettering av redan existerande studier. Enligt en bedömning som utskottet fått kommer behovet av att behandla uppgifter om socialvård i samband med verkställighet av påföljder att öka i framtiden, eftersom målet är att i allt högre grad integrera verkställighetsarbetet i samhällets normala tjänster. Brottsåtgärdsmyndigheten har meddelat att den kommer att beakta detta vid rekryteringen av personal.

Mot bakgrund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att en övergångsbestämmelse om behandlingen av uppgifter om socialvård på det sätt som anges nedan i detaljmotiveringen till 40 § ska tas in i övergångsbestämmelserna, som i samband med utskottets nya paragrafförslag överförs till 40 §. Enligt bestämmelsen ska den begränsning av rätten att behandla uppgifter som anges i 14 § 2 mom. 1 punkten börja tillämpas två år efter lagens ikraftträdande.

15§. Behandling av uppgifter i brottsåtgärdsregistret för annat ändamål än det för vilket uppgifterna har samlats in och registrerats. Paragrafen innehåller bestämmelser om behandling av uppgifter i brottsåtgärdsregistret för annat ändamål än det för vilket uppgifterna har samlats in och registrerats.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande (GrUU 27/2021 rd, s. 4) att enligt den föreslagna 13 § får Brottsåtgärdsmyndigheten behandla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om behandlingen är nödvändig med tanke på ändamålet med behandlingen. Enligt den föreslagna 15 § får Brottsåtgärdsmyndigheten emellertid behandla personuppgifter i brottsåtgärdsregistret för annat ändamål än det som uppgifterna ursprungligen samlades in och registrerades för, om det behövs för en laglighetsövervakningsuppgift eller för en allmän utveckling av övervakningen eller verksamheten i samband med verkställighet av påföljder. Grundlagsutskottet anser att bestämmelsens förhållande till nödvändighetskravet i 13 § bör förtydligas.

Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet att det är motiverat att det föreskrivs om ett krav på nödvändighet också för behandling av personuppgifter enligt den föreslagna 15 § 1 mom. En-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

ligt den utredning som utskottet fått är de uppgifter som avses i den föreslagna 15 § inte uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, men i ljuset av grundlagsutskottets tolkningspraxis är det motiverat att även i övrigt binda den behandling som avses i 15 § till att uppgifterna ska vara nödvändiga. I den föreslagna paragrafen specificeras inte närmare vilka personuppgifter som behandlas. Mot bakgrund av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att det i paragrafens *1 mom.* tas in ett nödvändighetskrav för behandlingen av uppgifter.

4 kap. Rätt att få uppgifter

16§. Rätt att få uppgifter av andra myndigheter och uppgiftsskyldiga. Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt att få uppgifter av andra myndigheter och uppgiftsskyldiga. Det register som avses i 1 mom. 6 punkten har ändrats från systemet för hantering av utlänningsärenden till ärendehanteringssystemet för utlänningsärenden. Lagutskottet föreslår därför en teknisk ändring *1 mom. 6 punkten.*

18§. Rätt att få uppgifter av dem som beviljar betalkort eller förmedlar betalningar. Paragrafen innehåller bestämmelser om rätt att få uppgifter av dem som beviljar betalkort eller förmedlar betalningar. Enligt paragrafen har Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att av betalningsinstitut som beviljar betalkort eller som förmedlar betalningar få de uppgifter som är nödvändiga för förvaltningen av användningen av betalkort godkända av Brottspåföljdsmyndigheten och för den övervakning av betalningstransaktioner med betalkort som avses i fängelselagen och i häktninglagen.

Enligt grundlagsutskottet (GrUU 27/2021 rd, s. 6) krävs det för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning en precisering av 18 § så att det av bestämmelsen framgår vad som avses med att förvalta användningen av betalkort. Grundlagsutskottet hänvisar till att det redan tidigare vid bedömningen av motsvarande bestämmelse har framfört en motsvarande anmärkning (GrUU 36/2020 rd, s. 5).

Lagutskottet konstaterar att den precisering som grundlagsutskottet förutsätter har genomförts i samband med ändringen 292/2021 av lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten. Justitieministeriet föreslår att 18 § i lagförslaget och 29 a § i den gällande lagen samordnas både till denna del och till övriga delar. Därför föreslår lagutskottet att 18 § *1 mom.* ändras som följer:

Brottspåföljdsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av betaltjänstleverantörer som beviljar betalkort eller som förmedlar betalningar få de uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av de uppgifter i anslutning till användningen av betalkort godkända av Brottspåföljdsmyndigheten som anges i 9 kap. 3 och 4 § i fängelselagen och 5 kap. 3 och 4 § i häktninglagen och för den övervakning av betalningstransaktioner med betalkort som avses i 9 kap. 3 a § i fängelselagen och 5 kap. 3 a § i häktninglagen.

Dessutom föreslår utskottet i enlighet med lag 292/2021 *ett nytt 2 mom.* i 18 § som följer:

Det som i 1 mom. föreskrivs om rätten att få uppgifter tillämpas också på utländska betaltjänstleverantörer som tillhandahåller betaltjänster i Finland.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

5 kap. Utlämnande av personuppgifter

19§. Utlämnande av personuppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål. Paragrafen innehåller bestämmelser om utlämnande av uppgifter till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål. Enligt den får Brottsförmyndigheten trots sekretessbestämmelserna och även på eget initiativ lämna ut personuppgifter som avses i 5 § 1 och 2 mom., 6 §, 7 § 2 mom. och 8 § 1 mom. till polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarsmakten, åklagaren, domstolen, Rättsregistercentralen och andra behöriga myndigheter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål för skötseln av myndighetens lagstadgade uppgifter enligt 1 § i den lagen.

Eftersom de uppgifter som lämnas ut enligt den föreslagna 19 § innehåller känsliga uppgifter, föreslår lagutskottet att kravet på nödvändighet tas in i 19 §. Dessutom föreslår utskottet att det till bestämmelsen av samordningsskäl fogas utlämnande av uppgifter på begäran, i enlighet med ordalydelsen i lag 292/2021. Utskottet föreslår också att paragrafens *rubrik* ändras i enlighet med lag 292/2021 till utlämnande av uppgifter i stället för utlämnande av personuppgifter.

20§. Utlämnande av personuppgifter till polisen. Paragrafen innehåller bestämmelser om utlämnande av personuppgifter till polisen. Lagutskottet föreslår att det av samordningsskäl till de inledande styckena i 1 och 2 mom. fogas utlämnande av uppgifter på begäran, på motsvarande sätt som i den i sak motsvarande bestämmelsen i lag 292/2021. Utskottet föreslår också att paragrafens *rubrik* ändras så att det är fråga om utlämnande av uppgifter, inte utlämnande av personuppgifter.

I 2 § 1 mom. 1 punkten i lagförslaget i propositionen hänvisas det till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och anges lagnumret 621/1999. Lagutskottet föreslår att 2 § ändras på det sätt som anges i detaljmotiveringen till den paragrafen bland annat så att det i paragrafen inte längre hänvisas uttryckligen till den lagen, utan till vad som föreskrivs om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet nämns således för första gången i 20 § i lagförslaget. Lagutskottet föreslår som en teknisk ändring att numret på lagen fogas till 20 § 1 mom.

21§. Utlämnande av personuppgifter till Migrationsverket och förläggningar. Paragrafen innehåller bestämmelser om utlämnande av personuppgifter till Migrationsverket och förläggningar. Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet att det kan vara nödvändigt också för en förvarsenhet som sköter praktiska uppgifter i anslutning till invandring att vid skötseln av sina lagstadgade uppgifter få sådana uppgifter som avses i den föreslagna 21 §, såsom uppgifter om en persons brott samt när verkställigheten av straff har inletts och avslutats och om utbildning och arbetserfarenhet samt om förberedelse för frigivning. Det kan vara fråga om uppgifter som är nödvändiga för att sköta en persons ärenden eller för att upprätthålla ordningen vid enheten. Med anledning av det som sagts ovan föreslår lagutskottet att 21 § 2 mom. kompletteras så att Brottsförmyndigheten utöver till förläggningar också kan lämna ut de uppgifter som avses i momentet till förvarsenheter.

Dessutom föreslår utskottet att det till de inledande styckena i paragrafens 1 och 2 mom. av samordningsskäl fogas utlämnande av uppgifter på begäran, i enlighet med ordalydelsen i lag 292/

Betänkande LaUB 13/2021 rd

2021. Utskottet föreslår också att paragrafens *rubrik* ändras i enlighet med lag 292/2021 så att den har formen utlämnande av uppgifter, inte utlämnande av personuppgifter, och så att också utlämnande av uppgifter till förvarsenheter nämns i rubriken.

22§. Utlämnande av personuppgifter till Rättsregistercentralen. Lagutskottet föreslår att paragrafens *rubrik* ändras till utlämnande av uppgifter till Rättsregistercentralen. Det är fråga om att använda formuleringen enligt lag 292/2021 också i den föreslagna lagen.

23§. Utlämnande av personuppgifter till en utsökningsmyndighet. Paragrafen innehåller bestämmelser om utlämnande av uppgifter till en utsökningsmyndighet. På det sätt som avses i bestämmelsen får till en utsökningsmyndighet lämnas ut bland annat uppgifter om tillgångar som lämnats till fängelset.

Utifrån inkommen utredning konstaterar lagutskottet att medel som kommer in på ett betalkorts-konto som tagits i bruk vid Brottsåtgärdsmyndigheten utgör sådana tillgångar som avses i 23 § 2 punkten i lagförslaget och som Brottsåtgärdsmyndigheten får lämna ut uppgifter om till en utsökningsmyndighet. För tydlighetens skull föreslår lagutskottet dock att 2 *punkten* ändras så att också medel som kommit in på kontot för ett betalkort som fängelset gett till en fånge hör till dessa uppgifter som får lämnas ut till en utsökningsmyndighet.

Dessutom föreslår lagutskottet att paragrafens *rubrik* ändras till utlämnande av uppgifter i stället för utlämnande av personuppgifter. Det är fråga om att använda formuleringen enligt lag 292/2021 också i den föreslagna lagen. Utskottet föreslår också att bestämmelsen om utlämnande av uppgifter preciseras genom att uttrycket ”på begäran” fogas till paragrafens *inledande stycke*.

24§. Utlämnande av personuppgifter till en stämningsman. Lagutskottet föreslår att paragrafens *rubrik* ändras till utlämnande av uppgifter till en stämningsman. Det är fråga om att använda formuleringen enligt lag 292/2021 också i den föreslagna lagen.

25§. Utlämnande av personuppgifter till Gränsbevakningsväsendet. Lagutskottet föreslår att paragrafens *rubrik* ändras till utlämnande av uppgifter till Gränsbevakningsväsendet. Det är fråga om att använda formuleringen enligt lag 292/2021 också i den föreslagna lagen. Dessutom föreslår utskottet att uttrycket ”på begäran” fogas till *det inledande stycket* i paragrafen.

26§. Utlämnande av personuppgifter till militärmyndigheterna. Lagutskottet föreslår att paragrafens *rubrik* ändras till utlämnande av uppgifter till militärmyndigheterna.

27§. Utlämnande av personuppgifter till Folkpensionsanstalten. Lagutskottet föreslår att paragrafens *rubrik* ändras till utlämnande av uppgifter till Folkpensionsanstalten.

30§. Utlämnande av personuppgifter ur säkerhetsregistret. Paragrafen innehåller bestämmelser om utlämnande av uppgifter ur säkerhetsregistret. Under vårsessionen 2021 behandlade riksdagen bestämmelser som motsvarade 30 § i det nu aktuella lagförslaget (RP 6/2020 rd, LaUB 1/2021 rd, RSV 18/2021 rd). Lagutskottet föreslår att ändringarna samordnas så att de nu aktuella bestämmelserna motsvarar bestämmelserna i lag 292/2021. Av de skäl som nämns ovan föreslår

Betänkande LaUB 13/2021 rd

utskottet att uttrycket ”på begäran” fogas till *1 mom.* och att paragrafens *rubrik* ändras till ”Utlämnande av uppgifter ur säkerhetsregistret”.

6 kap. Gallring och arkivering av uppgifter i Brottspåföljdsmyndighetens personregister

Kapitlet innehåller bestämmelser om gallring och arkivering av uppgifter i Brottspåföljdsmyndighetens personregister. Lagutskottet föreslår av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 4 § att *rubriken* för 6 kap. ändras så att formuleringen Brottspåföljdsmyndighetens register används i rubriken.

31§. Granskning av uppgifter i och gallring av uppgifter ur personregister. Paragrafen innehåller bestämmelser om granskning av uppgifter i och gallring av uppgifter ur personregister. Utskottet har på det sätt som konstateras i utskottets överväganden ovan bedömt de föreslagna bevaringstiderna och ansett att de i princip är ändamålsenliga.

Av de orsaker som anges i motiveringen till 4 § ovan föreslår lagutskottet att paragrafens *rubrik* ändras så att formuleringen register används i stället för personregister. Utskottet föreslår också att *1 mom.* ändras på motsvarande sätt.

För att bestämmelserna ska vara exakta och noggrant avgränsade har lagutskottet i samband med 5 § ovan föreslagit att det till 5 § 2 mom. fogas preciseringar om att det fotografi som hör till specificeringsuppgifterna uttryckligen ska vara en biometrisk ansiktsbild och att det i informationssystemet för identifiering får lagras fingeravtrycksuppgifter om en fånge, en häktad, en person som avtjänar övervakningsstraff, en person som försatts i övervakad frihet på prov eller en person som avtjänar övervakningstiden i ett kombinationsstraff. Utskottet föreslår att dessa preciseringar också beaktas i 31 § 2 mom., som gäller granskning av uppgifter i och gallring av uppgifter ur register.

När lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten ändrades genom lag 292/2021 fogade riksdagen ett nytt 7 mom. till paragrafen om granskning av uppgifter i och gallring av uppgifter ur register. Momentet gäller granskning och gallring av uppgifter som behandlas vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff och verkställighet av häktning samt av uppgifter i säkerhetsregistret. Lagutskottet föreslår att bestämmelserna i lagförslaget och i lag 292/2021 samordnas också till denna del. Utskottet föreslår att bestämmelsen läggs till som ett nytt 3 mom. i lagförslaget 31 §. Enligt *det nya 3 mom.* som lagutskottet föreslår ska upptagningar från teknisk övervakning förstöras senast en månad efter det att upptagningen har upphört, om det inte är nödvändigt att bevara upptagningarna för ett ändamål som avses i 8 eller 11 §. I och med utskottets förslag blir 3 mom. i propositionen 4 mom., 4 mom. blir 5 mom. och 5 mom. blir 6 mom.

33§. Varaktig bevaring av uppgifter. Paragrafen innehåller bestämmelser om varaktig bevaring av uppgifter. Av de orsaker som anges i utskottets överväganden ovan föreslår utskottet att rätten att behandla uppgifter begränsas till att avse bestämmelsen om utlämnande av uppgifter i 27 § 1 mom. i offentlighetslagen. Enligt det momentet får uppgifter ur en sekretessbelagd handling som har överförts till ett arkiv lämnas ut för forskning eller något annat godtagbart ändamål.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Av de orsaker som anges i övervägandena föreslår utskottet att 1 mom. ändras också så att uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter utesluts ur de uppgifter som ska överföras till arkivet. I enlighet med det som utskottet föreslår handlar det om i 5 § 2 mom. avsedda biometriska ansiktsbilder och fingeravtrycksuppgifter om en fånge, en häktad, en person som avtjänar övervakningsstraff, en person som försatts i övervakad frihet på prov eller en person som avtjänar övervakningstiden i ett kombinationsstraff samt i 13 § avsedda uppgifter om en persons etniska ursprung, religiösa eller filosofiska övertygelse, hälsa, sexualliv eller sexuella läggning som hör till andra särskilda kategorier av personuppgifter. Eftersom det i 13 §, som utskottet föreslår ovannämnda ändringar i, också hänvisas till 5 § 2 mom., räcker det att avgränsningen genomförs genom att endast hänvisa till uppgifter som avses i 13 §.

Lagutskottet föreslår att 1 mom. i sin helhet får följande lydelse: Av de uppgifter som gallras ur brottspåföljdsregistret bildas ett index för bevaring av uppgifter för forskning eller något annat godtagbart ändamål. Uppgifter som avses i 13 § överförs inte till registret. Uppgifterna gallras ur indexet då 50 år förflutit sedan personen i fråga senast frigavs från en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten eller slutförde avtjänandet av en samhällspåföljd.

För att paragrafens rubrik ska motsvara dess innehåll föreslår utskottet dessutom att paragrafens rubrik ändras till "Bevaring av uppgifter för forskning eller något annat godtagbart ändamål".

Dessutom anser lagutskottet att bestämmelsen i den föreslagna 33 § 2 mom. om att de relevanta bestämmelserna inom social- och hälsovården ska tillämpas på varaktig bevaring av uppgifter om socialvård är enbart informativ. Utskottet föreslår att 2 mom. stryks.

8 kap. Ikraftträdande

Kapitel 8 har rubriken "Ikraftträdande". Lagutskottet föreslår i kapitlet nedan också en ny bestämmelse som inte har samband med ikraftträdandet. Med anledning av det som sagts ovan föreslår lagutskottet att rubriken för 8 kap. ändras till "Särskilda bestämmelser".

38§. Straffbestämmelse. (Ny) På det sätt som sägs i detaljmotiveringen till 2 § innehåller 2 § 3 mom. i lagförslaget en bestämmelse enligt vilken bestämmelser om straff för dataskyddsbrott finns i 38 kap. 9 § i strafflagen (39/1889) Lagutskottet föreslår en precisering så att bestämmelsen i 3 mom. stryks i lagförslaget och tas in i den sista delen av lagförslaget som en självständig straffbestämmelse. Med anledning av det som sägs ovan föreslår lagutskottet en ny 38 §, som har rubriken "Straffbestämmelse" och vars innehåll motsvarar 2 § 3 mom.

39§. Ikraftträdande. I och med den nya 38 § som lagutskottet föreslår ovan ändras *paragrafnumreringen* så att bestämmelserna om ikraftträdandet finns i 39 §.

40§. Övergångsbestämmelse om gallring av uppgifter. Paragrafen innehåller en övergångsbestämmelse om gallring av uppgifter. I och med den nya 38 § som lagutskottet föreslår ovan ändras *paragrafnumreringen* så att övergångsbestämmelsen finns i 40 §.

Av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 14 § ovan föreslår lagutskottet att det till paragrafen fogas *ett nytt 1 mom.* med en övergångsbestämmelse om behandling av uppgifter om so-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

cialvård. Enligt bestämmelsen ska den begränsning av rätten att behandla uppgifter som anges i 14 § 2 mom. 1 punkten börja tillämpas två år efter lagens ikraftträdande. Enligt 14 § 1 mom. har tjänstemännen vid Brottsförmyndigheten rätt att behandla uppgifter i Brottsförmyndighetens register i den utsträckning som de behöver det för att sköta sina tjänsteuppdrag. Enligt en inkommen utredning är det dock nödvändigt att precisera kretsen av dem som har rätt att behandla uppgifter om socialvård under övergångsperioden, eftersom det är fråga om särskilt känsliga uppgifter. Därför föreslår utskottet att det i övergångsbestämmelsen i enlighet med 13 § 2 mom. 1 punkten i den gällande lagen föreskrivs att endast personer som deltar i skötseln av uppgifter inom socialvården har rätt att behandla dessa uppgifter under övergångsperioden.

I och med det nya 1 mom. som utskottet föreslår blir bestämmelsen i den paragraf som ingår i propositionen 2 mom.. Utskottet föreslår att den bestämmelse som blir 2 mom. ses över också av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 4 § ovan, så att begreppet personregister ersätts med begreppet register.

I och med den nya bestämmelse som lagutskottet föreslår i 1 mom. föreslår utskottet att också paragrafens *rubrik* ändras till den mer allmänna formuleringen ”Övergångsbestämmelser”.

2. Lagen om ändring av fängelselagen

2 kap. Inledande av verkställighet

1 §. Inledande av verkställighet av fängelsestraff. Paragrafen innehåller bestämmelser om inledande av verkställighet av fängelsestraff. I bestämmelsen hänvisas till lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010). Den lagen har ersatts med lagen om justitieförvaltningens nationella informationsresurs (955/2020). Utskottet anser att denna ändring bör beaktas till den del det i bestämmelsen hänvisas till den tidigare lagen. Detsamma gäller 1 a § och 14 § i lagförslag 4.

Enligt 1 mom. ska domstolen utan obefogat dröjsmål underrätta Brottsförmyndigheten om sitt avgörande genom vilket den har dömt ut ett ovillkorligt fängelsestraff. Enligt momentets andra och tredje mening ska uppgifterna om avgörandet registreras i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem. Bestämmelser om registreringen finns i lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010).

Utskottet noterar att det även i 2 kap. 1 a § i fängelselagen hänvisas till justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem i fråga om de uppgifter som registreras för verkställighetshandlingen för ett straff och för en sådan underrättelse om en målsägandes begäran som avses i 4 kap. 19 § i förundersökningslagen (805/2011) Utifrån en utredning anser lagutskottet att det är motiverat att genomföra regleringen om registrering av uppgifter endast i en paragraf, dvs. i 2 kap. 1 a §, på det sätt som anges nedan. Med anledning av det som anförts ovan föreslår lagutskottet att 1 § 1 mom. ändras så att momentets andra och tredje mening stryks. I och med utskottets ändringsförslag undanröjs behovet av att korrigera den felaktiga laghänvisningen i 1 §.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

1 a §. Verkställighetshandlingar och domstolens anmälningsskyldighet. (Ny) I paragrafen föreskrivs det om verkställighetshandlingar och om domstolens anmälningsskyldighet. Paragrafen innehåller också bestämmelser om domstolens skyldighet att registrera uppgifter. Regeringen föreslår inga ändringar i paragrafen.

Som det konstateras i detaljmotiveringen till 1 § ovan anser utskottet att det är motiverat och tillräckligt att bestämmelserna om domstolens skyldighet att registrera uppgifter ingår i den nu aktuella 1 a §, och det finns inget behov av att föreskriva om registreringen i 2 kap. 1 §. Lagutskottet föreslår därför att det i 1 a § 2 mom. hänvisas till det avgörande som avses i 1 § 1 mom. i detta kapitel. Lagutskottet föreslår dessutom en lagteknisk ändring så att hänvisningarna i 1 a § till lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 1 § ändras till hänvisningar till lagen om justitieförvaltningens nationella informationsresurs (955/2020).

I den gällande finska bestämmelsen används begreppen ”tallettaa” och ”merkitä”. Enligt den utredning som utskottet fått avses med ordet tallentaa enligt språkbyråns ordbok upptagning av ljud, bild och uppgifter med tekniska medel så att resultatet kan återges på samma sätt som originalet. Med ordet ”tallettaa” avses exempelvis att ge eller sätta i förvar. Utifrån en utredning anser lagutskottet det motiverat att begreppen i bestämmelserna förenhetligas så att man talar om ”tietojen tallentaminen”. Lagutskottet föreslår att också de ändringarna görs i 1 a §. Lagutskottet föreslår att en motsvarande ändring görs i 14 § i lagförslag 4.

Den ändring som lagutskottet föreslår i 1 a § kräver också att *ingressen* i lagförslag 2 ses över.

10§. Beslutanderätt. Lagutskottet föreslår av samordningsskäl att ordet ”fången” fogas till 2 mom. utöver ”den dömden”, i analogi med lag 290/2021. Därför måste också *ingressen* i lagförslag 2 ses över.

4 kap. Ankomst till ett fängelse och placering i fängelset

9§. Placering i öppen anstalt. I propositionen ändras paragrafens 1 mom. I *ingressen* till lagförslag 2 hänvisas det dock felaktigt till paragrafens 2 mom. Lagutskottet föreslår att *ingressen* till lagförslag 2 ses över till denna del.

15 kap. Ordningen och disciplinen i ett fängelse

4§. Disciplinstraff för fångar. Paragrafen innehåller bestämmelser om disciplinstraff för fångar. Enligt motiveringen till propositionen (RP, s. 32 och 80) ändras paragrafen så att tillrättavisningen i den gällande lagen slopas och ersätts med anmärkning, som används vid verkställighet av samhällspåföljder. Anmärkning är det lindrigaste disciplinstraffet och kan ges för de lindrigaste förseelserna, såsom tillrättavisning för närvarande. Avsikten är inte att ändra de grunder på vilka en tillrättavisning för närvarande påförs som disciplinstraff.

Enligt en utredning till utskottet har skillnaden mellan en anmärkning och en varning i de gällande bestämmelserna preciserats till exempel så att om det konstateras att en överträdelse av skyldigheterna är ringa och den inte upprepas, kan den dömden ges en anmärkning i stället för en varning.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

ning. Vid beredningen av propositionen ansågs det att skillnaden mellan en anmärkning och en varning är tillräckligt tydlig utan en sådan precisering.

Efter att ha bedömt den inkomna utredningen anser lagutskottet dock att det är motiverat att precisera tillämpningsområdet för anmärkning och varning. Det är motiverat att det av bestämmelserna framgår att anmärkning kan påföras för mindre förseelser än varning. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår lagutskottet att *1 mom. 1 punkten* stryks. Av denna anledning ändras numreringen av de övriga punkterna i 1 mom. Dessutom föreslår utskottet att det till paragrafen fogas *ett nytt 2 mom.*, enligt vilket en fånge i stället för en varning kan ges en anmärkning, om ordningsförseelsen är ringa och den inte upprepas. Av utskottets förslag följer att propositionens *2 mom.* blir 3 mom.

Utskottet föreslår också en motsvarande precisering i 10 kap. 4 § i lagförslag 3, 24 a § i lagförslag 4, 25 a § i lagförslag 5 och 17 a § i lagförslag 6, på det sätt som anges nedan.

17 kap. Granskning av andra personer

7§. Förfarande och registrering. Paragrafen innehåller bestämmelser om förfarande och registrering. Enligt 3 mom. ska kroppsvisitation, avlägsnande från fängelseområdet, gripande och hållande i förvar av besökare registreras.

I 17 kap. 4 § i fängelselagen och 12 kap. 4 § i häktninglagen föreskrivs det om behörighet för Brottspåföljdsmyndigheten att frånta en person som besöker fängelset vissa ämnen och föremål. Utskottet fäster dock uppmärksamhet vid att det i lagarna inte finns några bestämmelser om registrering av ett sådant fråntagande och inte heller något bemyndigande att utfärda förordning om innehållet i registreringen, såsom i fråga om andra motsvarande åtgärder.

Av de orsaker som anges ovan föreslår lagutskottet att registreringsskyldigheten i 7 § 3 mom. kompletteras med ett omnämnande av fråntagande av föremål och ämnen.

9§. Närmare bestämmelser. Paragrafen innehåller bemyndiganden att utfärda förordning. Enligt det utfärdas närmare bestämmelser om registrering av kroppsvisitation, avlägsnande från fängelseområdet, gripande och hållande i förvar av besökare genom förordning av statsrådet.

Som det konstateras i detaljmotiven till 7 § ovan föreskrivs det i 17 kap. 4 § i fängelselagen och 12 kap. 4 § i häktninglagen om behörighet för Brottspåföljdsmyndigheten att frånta en person som besöker fängelset vissa ämnen och föremål. I lagarna finns det inte några bestämmelser om registrering av ett sådant fråntagande och inte heller något bemyndigande att utfärda förordning om innehållet i registreringen, såsom i fråga om andra motsvarande åtgärder.

Av de orsaker som anges ovan föreslår lagutskottet att bemyndigandet att utfärda förordning i 9 § kompletteras med ett omnämnande av registrering av fråntagande av föremål och ämnen.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

20 kap. Ändringssökande

1 §. Beslut i vilka ändring får sökas. I paragrafen föreskrivs det om beslut i vilka ändring får sökas. I propositionen kompletteras 1 mom. 14 punkten med ett nytt disciplinstraff, anmärkning. Utskottet konstaterar att en fånge dock kan anses ha gjort sig skyldig till en förseelse också utan att man ger en anmärkning. Även sådana tillräknande beslut kan ha betydelse för fången. Utskottet anser att bestämmelserna lämnar det öppet om rätten att söka ändring gäller alla beslut i disciplinärenden.

Av de orsaker som anges ovan föreslår lagutskottet att *1 mom. 14 punkten* förtydligas så att det framgår att rätten att söka ändring också gäller beslut där det inte påförs disciplinstraff.

Lagutskottet föreslår i sak motsvarande ändringar också i 15 kap. 1 § 1 mom. 6 punkten i lagförslag 3, 86 § 4 punkten i lagförslag 4, 40 § 1 mom. 6 punkten i lagförslag 5 och 35 § 1 mom. 3 punkten i lagförslag 6.

3. Lagen om ändring av häktningslagen

5 kap. De häktades egendom och inkomster

8 §. Beslutanderätt. Paragrafen innehåller bestämmelser om beslutanderätt. Efter det att denna proposition överlämnades har till paragrafen genom lag 291/2021 fogats ett 3 mom. om beslutanderätt vid övervakningen av användningen av betalkort. Med anledning av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att det till paragrafen fogas *ett nytt 3 mom.*, enligt vilket en säkerhetsansvarig eller en av denne för uppgiften särskilt förordnad tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning ska besluta om den övervakning av användningen av ett av Brottspåföljdsmyndigheten godkänt betalkort som avses i 3 a § 2 mom.

Lagutskottets förslag ska också beaktas i *ingressen* i lagförslag 3.

10 kap. Ordningen och disciplinen i ett fängelse

4 §. Disciplinstraff för häktade. Av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 15 kap. 4 § i lagförslag 2 ovan anser lagutskottet att det är motiverat att det av bestämmelserna framgår att anmärkning kan ges för mindre förseelser än varning.

Med hänvisning till det som sägs ovan föreslår lagutskottet att *1 mom. 1 punkten* stryks. Av denna anledning ändras numreringen av de övriga punkterna i 1 mom. Dessutom föreslår utskottet att det till paragrafen fogas *ett nytt 2 mom.*, enligt vilket en häktad i stället för en varning kan ges en anmärkning, om ordningsförseelsen är ringa och den inte upprepas. Av utskottets förslag följer att propositionens *2 mom.* blir 3 mom.

11 kap. Granskning av fängelselokaler och häktade

2 a §. Ingripande i obemannade fordons och farkosters färd. (Ny) Paragrafen innehåller bestämmelser om ingripande i obemannade fordons och farkosters färd. Regeringen föreslår inga

Betänkande LaUB 13/2021 rd

ändringar i paragrafen. Enligt paragrafen tillämpas vid verkställighet av häktning vad som i 16 kap. 2 a, 8 a, 9 och 10 § i fängelselagen föreskrivs om ingripande i obemannade fordons och farkosters färd.

Bestämmelserna om ingripande i obemannade fordons och farkosters färd har genomförts i häktningsslagen genom en hänvisning till fängelselagen på ovannämnt sätt. I propositionen föreslås i häktningsslagen en bestämmelse om att ingripande i obemannade fordons och farkosters färd ska registreras (11 kap. 9 § 4 mom.) samt ett bemyndigande att utfärda förordning (11 kap. 11 §). Utifrån inkommen utredning anser lagutskottet att det i stället för dessa bestämmelser är mer motiverat att även till denna del komplettera 11 kap. 2 a § med en hänvisning till 16 kap. 11 § i fängelselagen. Lagutskottet föreslår att hänvisningen fogas till 2 a §.

Med anledning av det som sägs ovan föreslår lagutskottet nedan att hänvisningarna till ingripande i obemannade fordons och farkosters färd stryks i 11 kap. 9 och 11 §.

Till följd av ändringen måste också *ingressen* i lagförslag 3 ändras.

9§. Förfarande och registrering. Av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 2 a § ovan föreslår lagutskottet att i 9 § 4 mom. stryks hänvisningen till ingripande i obemannade fordons och farkosters färd.

11§. Närmare bestämmelser och föreskrifter. Av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 2 a § ovan föreslår lagutskottet att hänvisningen till ingripande i obemannade fordons och farkosters färd stryks i 11 § 1 mom.

12 kap. Granskning av andra personer

7§. Förfarande och registrering. Paragrafen innehåller bestämmelser om förfarande och registrering. Enligt 3 mom. ska kroppsvisitation, avlägsnande från fängelseområdet, gripande och hållande i förvar av besökare registreras.

Som det konstateras i detaljmotiven till 17 kap. 7 § i lagförslag 2 ovan föreskrivs det i 17 kap. 4 § i fängelselagen och 12 kap. 4 § i häktningsslagen om behörighet för Brottsförklaringsmyndigheten att frånta en person som besöker fängelset vissa ämnen och föremål. I lagarna finns det inte några bestämmelser om registrering av ett sådant fråntagande och inte heller något bemyndigande att utfärda förordning om innehållet i registreringen, såsom i fråga om andra motsvarande åtgärder.

Av de orsaker som anges ovan föreslår lagutskottet att registreringsskyldigheten i 7 § 3 mom. kompletteras med ett omnämnande av fråntagande av föremål och ämnen.

9§. Närmare bestämmelser. Paragrafen innehåller ett bemyndigande att utfärda förordning. Enligt det utfärdas närmare bestämmelser om registrering av kroppsvisitation, avlägsnande från fängelseområdet, gripande och hållande i förvar av besökare genom förordning av statsrådet.

Som det konstateras i detaljmotiven till 17 kap. 7 § i lagförslag 2 ovan föreskrivs det i 17 kap. 4 § i fängelselagen och 12 kap. 4 § i häktningsslagen om behörighet för Brottsförklaringsmyndigheten att

Betänkande LaUB 13/2021 rd

frånta en person som besöker fängelset vissa ämnen och föremål. I lagarna finns det inte några bestämmelser om registrering av ett sådant fråntagande och inte heller något bemyndigande att utfärda förordning om innehållet i registreringen, såsom i fråga om andra motsvarande åtgärder.

Av de orsaker som anges ovan föreslår lagutskottet att bemyndigandet att utfärda förordning i 9 § kompletteras med ett omnämnande av registrering av fråntagande av föremål och ämnen.

15 kap. Ändringssökande

1§. Beslut i vilka ändring får sökas. I paragrafen föreskrivs det om beslut i vilka ändring får sökas. Av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 20 kap. 1 § i lagförslag 2 ovan föreslår lagutskottet att *1 mom. 6 punkten* förtydligas så att det framgår att rätten att söka ändring också gäller beslut om att inte påföra disciplinstraff.

4. Lagen om ändring av lagen om verkställighet av samhällspåföljder

14§. Påbörjande av verkställigheten. Paragrafen innehåller bestämmelser om påbörjande av verkställigheten. Av de orsaker som anges vid 2 kap. 1 och 1 a § i lagförslag 2 ovan föreslår lagutskottet att hänvisningarna i *14 § 1 mom.* till lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010) ändras till hänvisningar till lagen om justitieförvaltningens nationella informationsresurs (955/2020). Dessutom föreslår utskottet att ordet ”tallentaminen” används i 1 mom. i den finska lagtexten i stället för ”tallettaminen” och ”merkitseminen”.

Som det sägs i utskottets överväganden ovan har grundlagsutskottet med hänvisning till 15 § 2 mom. krävt en precisering av bestämmelserna i fråga om när en preciserad plan för strafftiden ska utarbetas. Av de orsaker som anges i övervägandena föreslår lagutskottet dock att *14 § 2 mom.*, där det föreskrivs att verkställigheten ska ske utan dröjsmål, kompletteras med utarbetande av en preciserad plan för strafftiden.

24 a §. Brott mot skyldigheter. Enligt 1 mom. kan den dömda ges en anmärkning eller varning om han eller hon bryter mot sina skyldigheter enligt 21, 22, 38, 49, 72 eller 73 §. Av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 15 kap. 4 § i lagförslag 2 ovan anser lagutskottet att det är motiverat att det av bestämmelserna framgår att anmärkning kan ges för mindre förseelser än varning.

Med anledning av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att ordet anmärkning stryks ur den första meningen i *1 mom.* och att momentet får en andra mening, enligt vilken en anmärkning kan ges till den dömda i stället för en varning, om brottet mot skyldigheterna är ringa och det inte upprepas.

26§. Behandling av brott mot skyldigheter. Paragrafen innehåller bestämmelser om behandling av brott mot skyldigheter. Enligt 2 mom. ska Brottspåföljdsmyndigheten lämna i 25 § avsedd utredning till åklagaren, om den dömda misstänks ha brutit mot sina skyldigheter grovt på det sätt som avses i 24 a § 2 eller 3 mom. Om åklagaren anser att den dömda brutit mot sina skyldigheter på ett grovt sätt, ska åklagaren utan dröjsmål föra saken till domstol för avgörande. Brottspåföljdsmyndigheten ska förbjuda påbörjandet av verkställighet eller avbryta verkställigheten om

Betänkande LaUB 13/2021 rd

det är fråga om samhällstjänst, övervakningsstraff, övervakning av villkorligt fängelse som påförts en person som fyllt 21 år eller ungdomsstraff.

Utskottet fäster delvis av författningstekniska skäl uppmärksamhet vid att meningens i 2 mom. om att ett grovt brott mot skyldigheter ska föras till tingsrätten avviker från andra lagbestämmelser om åklagarens skyldigheter. Utifrån en inkommen utredning föreslår lagutskottet att meningens om åklagarens skyldigheter i 26 § 2 mom. stryks. Bestämmelsen avser då endast Brottsförmyndighetens skyldigheter. Åklagarens skyldigheter bestäms således enbart med stöd av 39, 54, 62, 66 och 75 §. Det blir då entydigt hur ett grovt brott mot skyldigheterna behandlas i fråga om olika samhällspåföljder.

30§. Beslutanderätt. Paragrafen innehåller bestämmelser om beslutanderätt. I 2 mom. finns en förteckning över de ärenden som direktören för byrån för samhällspåföljder beslutar om.

Enligt en utredning som utskottet fått från justitieministeriet har följande brister upptäckts i lagförslagen i samband med beredningen av den förordning som hänför sig till propositionen. I propositionen föreslås det att bestämmelserna om förbud mot inledande av verkställighet och om avbrytande av verkställighet för den tid som brott mot skyldigheterna utreds i 18 § i lagen om verkställighet av samhällspåföljder i sin helhet flyttas till 25 § 2 mom. och 26 § 2 mom.

I det gällande och det föreslagna 30 § 1 mom. föreskrivs om beslutanderätten för direktören för byrån för samhällspåföljder när det är fråga om åtgärder som föranleds av grovt brott mot skyldigheter. Bestämmelsen har omfattat och omfattar fortfarande sådant beslut om uppskov med och avbrytande av verkställigheten som avses i det föreslagna 26 § 2 mom.

I den gällande 30 § 2 mom. finns däremot en bestämmelse om avbrytande av verkställigheten enligt gällande 18 § 4 mom. I den föreslagna lagen flyttas denna bestämmelse till 25 § 2 mom., men i propositionen har man inte beaktat behovet av att föreskriva om beslutanderätten i enlighet med den gällande 30 § 2 mom.

Av de orsaker som anges ovan föreslår lagutskottet *en ny 7 punkt* i 2 mom. I punkten hänvisas det till 25 § 2 mom. om förbud mot inledande av verkställighet och om avbrytande av verkställighet. Av utskottets förslag följer att *7 punkten* i propositionen blir 8 punkt.

I 5 mom. 4 punkten i den föreslagna paragrafen hänvisas det i den finska texten i fråga om beslutanderätten om en anmärkning till lagens 24 § 1 mom., där det inte föreskrivs om anmärkning. Utskottet föreslår som en teknisk justering att det i *5 mom. 4 punkten* hänvisas till 24 a § 1 mom.

66§. Påföljd för grovt brott mot skyldigheter. I ingressen till lagförslag 4 hänvisas det felaktigt till ändring av 66 § 2 mom., trots att det är paragrafen som ändras. I ingressen hänvisas det dessutom felaktigt till att 66 § har ändrats genom lag 273/2019. Det är fråga om en ändring av 62 §. Lagutskottet föreslår att *ingressen* i lagförslag 4 ändras för att beakta detta.

68§. Beaktande av den del av ungdomsstraffet som har avtjänats. (Ny) Paragrafen innehåller bestämmelser om beaktande av den del av ungdomsstraffet som har avtjänats. Regeringen föreslår inga ändringar i paragrafen.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

I propositionen föreslås att man slopar den i 16 § i lagen om verkställighet av samhällspåföljder föreskrivna möjligheten att inleda verkställigheten innan domen vunnit laga kraft. Eftersom den gällande bestämmelsen upphävs är det motiverat att precisera hänvisningsbestämmelserna i 68 §. Där hänvisas det fortfarande till verkställigheten av en dom som inte vunnit laga kraft och som avses i 16 §. Med anledning av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att 68 § ändras så att hänvisningen till 16 § stryks.

84§. Avdrag på grund av ett verkställt straff. (Ny) Paragrafen innehåller bestämmelser om avdrag på grund av ett verkställt straff. Regeringen föreslår inga ändringar i paragrafen.

Som det konstaterades i detaljmotiveringen till 68 § ovan föreslås det i propositionen att man slopar den i 16 § i lagen om verkställighet av samhällspåföljder föreskrivna möjligheten att inleda verkställigheten innan domen vunnit laga kraft. Eftersom den gällande bestämmelsen upphävs är det motiverat att precisera hänvisningsbestämmelserna i 84 §. Där hänvisas fortfarande till verkställigheten av en dom som inte vunnit laga kraft och som avses i 16 §.

Med anledning av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att 84 § ändras så att hänvisningarna till de situationer som avses i 16 § stryks.

86§. Beslut i vilka ändring får sökas. I paragrafen föreskrivs det om beslut i vilka ändring får sökas. Av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 20 kap. 1 § i lagförslag 2 ovan föreslår lagutskottet att 4 punkten förtydligas så att det framgår att rätten att söka ändring också gäller beslut där det inte ges en anmärkning eller varning.

På det sätt som konstateras i detaljmotiveringen till 30 § i lagförslag 4 ovan framgår det på grund av ändringsförslagen inte tydligt av de föreslagna bestämmelserna hur det föreskrivs om beslutanderätten och sökandet av ändring i 25 § 2 mom. och 26 § 2 mom. i lagen om verkställighet av samhällspåföljder när det gäller förbud mot inledande av verkställighet och avbrytande av verkställighet för den tid utredningen pågår. Utifrån en inkommen utredning föreslår utskottet att bestämmelserna kompletteras också till denna del så att de i sak motsvarar nuläget. Av de orsaker som anges ovan föreslår lagutskottet *en ny 5 punkt* i 2 mom. I punkten hänvisas det till 25 § 2 mom. och 26 § 2 mom. om beslut om förbud mot inledande av verkställighet och om avbrytande av verkställighet. I och med utskottets förslag ändras numreringen av 5—8 punkten i den paragraf som avses i propositionen. I och med den nya 5 punkt som utskottet föreslår bör det i punkt 8, som blir 9 punkt, dessutom hänvisas till punkterna 1—8.

87§. Beslutanderätt och behandling av begäran om omprövning. I och med den nya 86 § 5 punkten som utskottet föreslagit måste hänvisningarna i 87 § till punkterna i 86 § korrigeras så att de motsvarar utskottets ändringsförslag.

91§. Hur begäran om omprövning och besvär påverkar verkställigheten. I och med den nya 86 § 5 punkten som utskottet föreslagit måste hänvisningarna i 91 § till punkterna i 86 § korrigeras så att de motsvarar utskottets ändringsförslag.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

5. Lagen om ändring av lagen om övervakad frihet på prov

25 a §. Brott mot skyldigheter. Enligt 1 mom. kan den som har placerats i frihet på prov ges en anmärkning eller varning om han eller hon bryter mot sina skyldigheter enligt 17 eller 18 §. Av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 15 kap. 4 § i lagförslag 2 ovan anser lagutskottet att det är motiverat att det av bestämmelserna framgår att anmärkning kan ges för mindre förseelser än varning.

Med anledning av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att ordet ”anmärkning” stryks ur den första meningen i 1 mom. och att momentet får en andra mening, enligt vilken en anmärkning kan ges till den som har placerats i frihet på prov i stället för en varning, om brottet mot skyldigheterna är ringa och det inte upprepas.

40 §. Sökande av ändring. Paragrafen föreskriver om sökande av ändring. I paragrafen föreskrivs det om beslut i vilka ändring får sökas. Av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 20 kap. 1 § i lagförslag 2 ovan föreslår lagutskottet att 1 mom. 6 punkten förtydligas så att det framgår att rätten att söka ändring också gäller beslut om att inte ge en anmärkning eller varning eller återkalla övervakad frihet på prov.

41 §. Närmare bestämmelser och föreskrifter. Paragrafen föreskriver om bemyndiganden att utfärda förordning. Enligt den utredning som utskottet fått från justitieministeriet har man i samband med förordningsberedningen upptäckt att lagförslagets bemyndiganden att utfärda förordning inte till alla delar behövs. I 41 § 1 mom. 3 punkten i lagen om övervakad frihet på prov föreskrivs det om bemyndigande att utfärda förordning om utarbetandet och hanteringen av samt innehållet i handlingarna i anslutning till övervakad frihet på prov. Något bemyndigande att utfärda förordning behövs inte om detta, eftersom behövliga bestämmelser på förordningsnivå får utfärdas med stöd av andra bemyndiganden att utfärda förordning.

Med anledning av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att 1 mom. 3 punkten stryks. I och med utskottets förslag ändras numreringen av 1 mom. 4—9 punkten i den paragraf som avses i propositionen.

6. Lagen om ändring av lagen om verkställighet av kombinationsstraff

17 a §. Brott mot skyldigheter. Enligt 1 mom. kan den övervakade ges en anmärkning eller varning om han eller hon bryter mot sina skyldigheter enligt 12 eller 13 §. Av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 15 kap. 4 § i lagförslag 2 ovan anser lagutskottet att det är motiverat att det av bestämmelserna framgår att anmärkning kan ges för mindre förseelser än de för vilka varning ges.

Med anledning av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att ordet ”anmärkning” stryks ur den första meningen i 1 mom. och att momentet får en andra mening, enligt vilken en anmärkning kan ges till den övervakade i stället för en varning, om brottet mot skyldigheterna är ringa och det inte upprepas.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

35§. Sökande av ändring. Paragrafen föreskriver om sökande av ändring. I paragrafen föreskrivs det om beslut i vilka ändring får sökas. Av de orsaker som anges i detaljmotiveringen till 20 kap. 1 § i lagförslag 2 ovan föreslår lagutskottet att *1 mom. 3 punkten* förtydligas så att det framgår att rätten att söka ändring också gäller beslut där det inte ges en anmärkning eller varning.

38§. Närmare bestämmelser och föreskrifter. Paragrafen föreskriver om bemyndiganden att utfärda förordning. Enligt den utredning som utskottet fått från justitieministeriet har man i samband med förordningsberedningen upptäckt att lagförslagets bemyndiganden att utfärda förordning inte till alla delar behövs. I 38 § 1 mom. 1 och 7 punkten i lagen om kombinationsstraff föreskrivs det om bemyndigande att utfärda förordning om upprättandet och behandlingen av samt innehållet i de handlingar som hänför sig till övervakningstiden samt om formen för och innehållet i beslut om tagande i förvar. Något bemyndigande att utfärda förordning behövs inte om detta, eftersom behövliga bestämmelser på förordningsnivå om registrering som hänför sig till beslutsfattande och faktisk förvaltningsverksamhet får utfärdas med stöd av andra bemyndiganden att utfärda förordning.

Med anledning av det som sägs ovan föreslår lagutskottet att *1 mom. 1 och 7 punkten* stryks. I och med utskottets förslag ändras numreringen av de övriga punkterna i 1 mom.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 7—10 i proposition RP 246/2020 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1—6 i proposition RP 246/2020 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om behandling av ~~sådana~~ personuppgifter ~~som behövs för~~ vid verkställighet av straff, verkställighet av häktning och vid skötseln av andra uppdrag som enligt lag ankommer på Brottspåföljdsmyndigheten.

~~Denna lag tillämpas endast på behandling av personuppgifter, om~~

~~1) behandlingen helt eller delvis är automatiserad, eller~~

~~2) personuppgifterna utgör eller är avsedda att utgöra ett register eller en del av ett sådant.~~

2 §

Förhållande till annan lagstiftning

På rätten att få uppgifter ur myndigheternas personregister och på annat utlämnande av personuppgifter ur dessa personregister tillämpas vad som föreskrivs om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Till övriga delar tillämpas på behandlingen av personuppgifter, om inte något annat föreskrivs i denna lag, lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018), nedan dataskyddslagen avseende brottmål, och lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019).

På behandlingen av personuppgifter om besökare, andra personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad och personer som uträttar ärenden tillämpas utöver denna lag Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av di-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

rektiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *dataskyddsförordningen*, samt dataskyddslagen (1050/2018).

Behandlingen av personuppgifter får inte utan godtagbart skäl grunda sig på en persons ålder, kön, ursprung, nationalitet, bosättningsort, språk, religion, övertygelse, åsikt, politiska verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. (Nytt 3 mom.)

~~Bestämmelser om straff för dataskyddsbrott finns i 38 kap. 9 § i strafflagen (39/1889).~~

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *brottsmisstänkt* en person för vilken det för utdömande av samhällspåföljd utarbetas en påföljdsutredning eller plan för strafftiden eller för vilken det bereds någon annan åtgärd eller ett utlåtande före domen,

2) *dömd* den som av en domstol dömts till fängelsestraff, kombinationsstraff, förvandlingsstraff för böter eller samhällspåföljd,

3) *fånge* den som avtjänar fängelsestraff, kombinationsstraff, förvandlingsstraff för böter eller arrest i fängelse med stöd av 77 § 4 mom. i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014) eller den som förpassats till fängelse på det sätt som avses i 26 § i lagen om övervakad frihet på prov (629/2013) eller den som tagits i förvar med stöd av 24 § i lagen om verkställighet av kombinationsstraff (801/2017),

4) *häktad* den som häktats eller som enligt 2 kap. 12 a § i tvångsmedelslagen (806/2011) ålagts häktningsarrest eller som meddelats förstärkt reseförbud enligt 5 kap. 1 a § i den lagen,

5) *den som avtjänar samhällspåföljd* den som dömts till övervakning förenat med villkorligt fängelse, den som avtjänar ungdomsstraff, utför samhällstjänst eller avtjänar övervakningsstraff, den villkorligt frigivna som ställts under övervakning, den som försatts i övervakad frihet på prov eller den som avtjänar den övervakningstid som ingår i ett kombinationsstraff,

6) *besökare* den som lovligen besöker en fånge eller en häktad,

7) *andra personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad* den som på andra sådana sätt som avses i fängelselagen (767/2005) eller häktningenslagen (768/2005) än genom besök står i kontakt med en fånge eller häktad,

8) *person som utträttat ärenden* den som lovligen besöker fängelset för att sköta ett ärende som behövs med tanke på fängelsets eller fångarnas verksamhet,

9) *utomstående* den som inte är fånge eller häktad och vars personuppgifter registreras i det säkerhetsregister som avses i 11 §.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

2 kap.

Brottspåföljdsmyndighetens **personregister**

4 §

Register i Brottspåföljdsmyndighetens informationssystem

För behandling av uppgifter som avses i denna lag förvaltar Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet Brottspåföljdsmyndighetens informationssystem med tillhörande **personregister**.

Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet är personuppgiftsansvarig för de personuppgifter som avses i denna lag.

I Brottspåföljdsmyndighetens brottspåföljdsregister ingår följande uppgifter:

- 1) personuppgifter som rör formell verkställighet,
- 2) personuppgifter som rör verkställighet av samhällspåföljder,
- 3) personuppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff, av häktning och av häktningsarrest samt teknisk övervakning av förstärkt reseförbud.

I brottspåföljdsregistret ingår också uppgifter som innehåller personuppgifter om besökare, om andra personer som håller kontakt en med fänge eller en häktad samt om personer som utträtt ärenden.

I Brottspåföljdsmyndighetens informationssystem ingår också det i 11 § avsedda säkerhetsregister som innehåller personuppgifter som rör förebyggande av kriminalitet som äger rum i fängelset, organiseras från fängelset eller utövas under fängelsetiden och upprätthållande av anstalts-säkerheten samt det i 12 § avsedda målsäganderegister som innehåller uppgifter om de målsägande som avses i 19 kap. 4 § i fängelselagen.

5 §

Uppgifter för specificering

Som uppgifter som behövs för specificering av en dömd, en fänge, en häktad och den som avtjänar samhällspåföljd får Brottspåföljdsmyndigheten behandla följande uppgifter som ska registreras i brottspåföljdsregistret och säkerhetsregistret:

- 1) namn,
- 2) personbeteckning, klientnummer från Migrationsverket eller någon annan beteckning som behövs för att specificera personen,
- 3) kön,
- 4) modersmål,
- 5) medborgarskap,
- 6) hemkommun och bostadsort samt adress,
- 7) längd, vikt, ögonfärg, egen hårfärg, kroppsbyggnad, eventuella ärr och tatueringar samt eventuella andra motsvarande signalement.

Av en fänge, en häktad, den som avtjänar övervakningsstraff, den som försatts i övervakad frihet på prov eller den som avtjänar övervakningstiden i ett kombinationsstraff får **tas en biometrisk ansiktsbild och fingeravtryck, och dessa får** lagras i personens uppgifter för specificering.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

I 1 mom. avsedda uppgifter för specificering får föras in i det brottspåföljdsregister som avses i 4 § 3 mom. också i fråga om brottsmisstänkta.

I 1 mom. avsedda uppgifter för specificering får föras in i det säkerhetsregister som avses i 11 § också i fråga om en utomstående person, om förutsättningarna för behandling av personuppgifter enligt 11 § 4 mom. uppfylls.

Som uppgifter som behövs för specificering av en registrerad och som sökidentifikation registreras i fråga om besökare, andra personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad och personer som utträtt är ärenden den registrerades namn och personbeteckning eller någon annan beteckning som behövs för specificering.

6 §

Behandling av ~~person~~uppgifter vid utförande av uppgifter som rör formell verkställighet

Brottspåföljdsmyndigheten får i fråga om dömda, fångar, häktade och dem som avtjänar samhällspåföljder behandla följande uppgifter ~~som behövs~~ för verkställighet av straff, häktning och häktningsarrest samt för teknisk övervakning av förstärkt reseförbud:

- 1) uppgifter om ~~brott, och~~ domar ~~och påföljder~~,
- 2) uppgifter om beräkning av strafftiden,
- 3) uppgifter om när verkställigheten av straffet, häktningen eller häktningsarresten eller den tekniska övervakningen av förstärkt reseförbud ~~eller något annat frihetsberövande~~ har inletts och avslutats,
- 4) uppgifter om uppskov med och avbrott i verkställigheten,
- 5) uppgifter om efterlysningar.

~~Dessutom får Brottspåföljdsmyndigheten behandla andra uppgifter som är nödvändiga för verkställighet av samhällspåföljder, fängelsestraff, häktning och häktningsarrest samt teknisk övervakning av förstärkt reseförbud.~~

7 §

Behandling av ~~person~~uppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av samhällspåföljder

Brottspåföljdsmyndigheten får för utdömande av samhällspåföljd behandla uppgifter som hänför sig till påföljdsutredningar och planer för strafftiden och den kartläggning som behövs för dessa samt uppgifter som gäller andra förberedande åtgärder som genomförts och utlåtanden som lämnats om

- 1) den brottsmisstänktes tidigare kriminalitet,
- 2) den brottsmisstänktes bruk av berusningsmedel och andra personliga och sociala förhållanden,
- 3) den brottsmisstänktes behov av övervakning och av stöd för ett liv utan kriminalitet,
- 4) andra uppgifter som är nödvändiga för utredningar, planer och utarbetande av dem än de som avses i 1–3 punkten.

Brottspåföljdsmyndigheten får för verkställigheten av samhällspåföljder, övervakad frihet på prov och övervakningstiden i ett kombinationsstraff behandla uppgifter om

- 1) den dömdes skyldigheter,

Betänkande LaUB 13/2021 rd

- 2) övervakningsmetoder, övervakningsmöten och andra detaljer i övervakningen,
- 3) verksamhetsskyldigheten,
- 4) stödåtgärder som ska fogas till verkställigheten och som främjar den dömdes livshantering och avtjänande av straff,
- 5) brott mot de skyldigheter som ingår i avtjänandet av påföljden och påföljden för brottet,
- 6) andra uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten av påföljder än de som avses i 1–5 punkten.

Brottspåföljdsmyndigheten får behandla uppgifter om aktiva substanser i läkemedel som används av den som avtjänar ett övervakningsstraff, den som förpassats i övervakad frihet på prov eller den som avtjänar övervakningstiden i ett kombinationsstraff och som syns som positiva resultat i drogtest.

Brottspåföljdsmyndigheten får behandla uppgifter som behövs med tanke på syftet med registret även i fråga om anmälningar om hot mot personalen och anmälningar om övriga exceptionella situationer.

I uppgifterna om brottsmisstänkta och personer som avtjänar samhällspåföljder får ingå sådana uppgifter om namn, kontaktuppgifter och ställning vid behandlingen av ärenden **och sådana uppgifter om en persons tillstånd eller förhållanden som är viktiga för att bereda eller genomföra verkställigheten** samt andra nödvändiga omständigheter som gäller nära anhöriga till brottsmisstänkta eller till dem som avtjänar samhällspåföljder eller andra personer och som är nödvändiga för behandlingen av de frågor som avses i 1–3 mom.

Brottspåföljdsmyndigheten får behandla i 45 § 2 mom. och 52 § 1 mom. i lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015) samt i 3 § 2 mom. och 25 § 1 mom. i lagen om övervakad frihet på prov avsedda följande uppgifter om skriftligt samtycke av en myndig person som stadigvarande bor i samma bostad som den dömda och om utredning av åsikten hos en person under 18 år:

- 1) i fråga om den som gett det skriftliga samtycket namn, hemadress samt tidpunkten för och innehållet i samtycket eller återkallelsen av samtycket,
- 2) i fråga om den som uttryckt åsikten namn, födelseår och hemadress, tidpunkten för och innehållet i framförandet av åsikten samt namnet på och åsikterna om framförandet av åsikten hos den tjänsteinnehavare inom barnskyddet som varit närvarande vid tidpunkten för framförandet.

8 §

Behandling av ~~person~~uppgifter vid utförande av uppgifter som rör verkställighet av fängelsestraff och verkställighet av häktning

Brottspåföljdsmyndigheten får för upprätthållandet av anstaltsordningen samt för övervakningen av fångar och häktade och för deras deltagande i verksamheten behandla följande uppgifter:

- 1) uppgifter om placering i Brottspåföljdsmyndigheten och en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten,
- 2) uppgifter om ordnande av övervakning och upprätthållande av säkerheten,
- 3) uppgifter om fullgörande av skyldigheten att delta och om deltagande i annan verksamhet samt om betalad brukspenning, sysselsättningspenning och lön, konton för betalningen av dessa samt innehållningar som ska göras på lön,
- 4) uppgifter om utbildning, arbetserfarenhet och social situation,

Betänkande LaUB 13/2021 rd

5) uppgifter om vilken arbets- och funktionsförmågan bedöms vara och om bedömningar och planer,

6) uppgifter om kontakter utanför en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten samt de kopior av brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation som lagrats med stöd av fängelselagen och häktninglagen,

7) uppgifter om ordningsförseelser och påföljder,

8) uppgifter om rymning och o tillåten avvikelse från öppen anstalt samt om brott mot villkoren för tillstånd att avlägsna sig, mot tillstånd till studier och tillstånd till civilt arbete samt om brott mot villkoren för placering i en anstalt utanför en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten,

9) uppgifter om begränsningar enligt verkställigheten av häktningsarrest eller enligt den tekniska övervakningen av ett förstärkt reseförbud och iakttagandet av begränsningarna.

Brottspåföljdsmyndigheten får även **i enlighet med** registrets användningsändamål **behandla** uppgifter om beslut som med stöd av fängelselagen eller häktninglagen har fattats om fångar eller häktade och som gäller placering i fängelse och inom fängelset, förflyttning från ett fängelse till ett annat, deltagande i verksamhet, förvägran av deltagande i fritidsverksamhet, brevväxling, telefonsamtal, besök och övriga kontakter utanför fängelset, tillstånd att avlägsna sig, disciplin, granskning samt säkerhetsåtgärder och användning av maktmedel. Brottspåföljdsmyndigheten får **i enlighet med registrets ändamål även** behandla uppgifter ~~som behövs med tanke på syftet med registret även i fråga~~ om anmälningar om hot mot personalen och anmälningar om övriga exceptionella situationer.

I uppgifterna om en fånge eller en häktad får ingå uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av de frågor som avses i 1 och 2 mom. och för upprätthållandet av anstaltsordningen och säkerheten och som gäller namn, kontaktuppgifter och ställning vid behandling av ärenden **och sådana uppgifter om en persons tillstånd eller förhållanden som är viktiga för att bereda eller genomföra verkställigheten av fängelsestraff eller för att verkställa häktning** samt andra nödvändiga omständigheter i fråga om andra personer som håller kontakt med fången eller den häktade, nära anhöriga till fången eller den häktade, eller i fråga om andra personer.

Brottspåföljdsmyndigheten får också behandla sådana uppgifter om händelser och personer som på grund av omständigheterna eller en persons uppträdande med fog kan bedömas vara av betydelse med tanke på upprätthållandet av anstaltsordningen och anstaltssäkerheten. **Uppgifterna kan också innehålla upptagningar som hänför sig till övervakning enligt 16 kap. 1 a § i fängelselagen, om de är nödvändiga för upprätthållande av anstaltsordningen och anstaltssäkerheten.** När uppgifter registreras ska de om möjligt åtföljas av en bedömning av uppgifternas tillförlitlighet och riktighet.

9 §

Behandling av uppgifter om socialvård

Brottspåföljdsmyndigheten får behandla sådana uppgifter om socialvård som anknyter till de uppgifter som avses i 7 och 8 § och som **är nödvändiga** vid utarbetande av en påföljdsutredning samt vid utarbetande, precisering, ändring och genomförande av planen för strafftiden och som gäller behovet av socialvård enligt socialvårdslagen (1301/2014) hos den brottsmisstänkte, den dömda, fången, den häktade och den som avtjänar samhällspåföljd samt socialservice, stödåtgärder och andra sociala förmåner som personen i fråga får (*uppgifter om socialvård*). Bestämmelser om sekretessplikten när det gäller uppgifter om socialvård och om övrig behandling av uppgifter

Betänkande LaUB 13/2021 rd

finns i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007) och lagen om klienthandlingar inom socialvården (254/2015).

Uppgifter om socialvård kan ingå i följande handlingar som erhållits från socialmyndigheten med stöd av 16 § 2 mom. i denna lag:

1) en bedömning av servicebehovet enligt 15 §, en klientplan enligt 16 § och en klientrapport enligt 17 § i lagen om klienthandlingar inom socialvården,

2) en klientplan enligt 30 § och en plan för vård och fostran enligt 30 a § i barnskyddslagen (417/2007) samt beslut som fattats med stöd av barnskyddslagen.

De i 1 mom. avsedda uppgifterna kan Brottspåföljdsmyndigheten få med stöd av 16 § 2 mom. förutom från socialmyndigheten från andra uppgiftsskyldiga enligt 20 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.

De i 1 mom. avsedda uppgifter om socialvård som inflyter i Brottspåföljdsmyndighetens arbete kan gälla

- 1) de social- och hälsovårdstjänster som använts,
- 2) arbetserfarenhet,
- 3) arbets- och funktionsförmåga,
- 4) bruk av berusningsmedel och anlitanande av tjänster inom missbrukarvården,
- 5) våld i nära relationer,
- 6) intressebevakningsärenden,
- 7) omständigheter som behövs vid samordning av stödåtgärder som främjar livshantering och avtjänande av straff.

I de uppgifter som avses i 1–4 mom. får ingå uppgifter som är nödvändiga för behandlingen av uppgifter som avses i 7 och 8 § om namn, kontaktuppgifter och ställning vid behandlingen av ärenden samt andra nödvändiga omständigheter även i fråga om nära anhöriga till brottsmisstänkta, fångar, häktade och eller dem som avtjänar samhällspåföljder, eller i fråga om andra personer.

10 §

Uppgifter om personer som besöker fångar och häktade, personer som håller kontakt med dem på något annat sätt samt personer som uträttar ärenden i fängelset

Brottspåföljdsmyndigheten får för upprätthållande av anstaltsordningen och säkerheten behandla följande uppgifter om besökare:

1) namn och personbeteckning eller någon annan beteckning som behövs för att specificera personen,

2) vem besökaren kommer för att träffa,

3) tidpunkten för besöket,

4) besöksförbud enligt 13 kap. 10 § i fängelselagen eller 9 kap. 8 § i häktningsslagen, innehållet i och grunden för förbudet samt förbudets giltighetstid.

5) de kontaktuppgifter för besökare som krävs för ett elektroniskt möte,

6) särskilda arrangemang och föreskrifter i samband med besöket,

7) omständigheter som vid besöket upptäckts äventyra anstaltsordningen eller säkerheten.

För upprätthållande av anstaltsordningen och säkerheten får Brottspåföljdsmyndigheten behandla följande uppgifter om personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad på något annat sätt än genom besök:

Betänkande LaUB 13/2021 rd

1) namn och personbeteckning eller någon annan beteckning som behövs för att specificera personen,

2) vem personen står i kontakt med,

3) sättet och tidpunkten för kontakterna,

4) omständigheter som vid kontakter upptäckts äventyra anstaltsordningen eller säkerheten.

Brottspåföljdsmyndigheten får för upprätthållande av anstaltsordningen och säkerheten behandla följande uppgifter om personer som utträtt är ärenden:

1) namn och personbeteckning eller någon annan beteckning som behövs för att specificera personen,

2) orsaken till och sättet för skötseln av ärendet,

3) tidpunkt för ankomst till fängelset och avresa från fängelset,

4) eventuella särskilda arrangemang och föreskrifter i samband med utträttandet av ärenden.

11 §

Ändamålet med och informationsinnehållet i Säkerhetsregistret

Säkerhetsregistret innehåller sådana uppgifter som hänför sig till förhindrandet av brott som begås under fängelsestraff eller till upprätthållandet av anstalts säkerheten och vilka gäller fångar och häktade som med fog kan misstänkas göra sig skyldiga till brott för vilka det strängaste straffet enligt lag är fängelse.

Registret kan också innehålla uppgifter om exceptionella händelser i fängelset som äventyrar säkerheten.

Säkerhetsregistret kan utöver de uppgifter för specificering av en person som avses i 5 § också innehålla följande nödvändiga uppgifter som hänför sig till misstankar enligt 1 mom. i denna paragraf och händelser enligt 2 mom.:

1) uppgifter som hänför sig till övervakning av användningen av betalkort enligt 9 kap. 3 a § i fängelselagen och 5 kap. 3 a § i häktninglagen och som gäller antalet betalningstransaktioner och deras belopp,

2) uppgifter som hänför sig till brevväxling, besök, telefonsamtal, användning av internet och övriga teleförbindelser enligt 12 och 13 kap. i fängelselagen och 8 och 9 kap. i häktninglagen,

3) uppgifter som hänför sig till granskning enligt 16 och 17 kap. i fängelselagen och 11 och 12 kap. i häktninglagen,

4) uppgifter som erhållits vid övervakning enligt 16 kap. 1 och 1 a § i fängelselagen,

5) uppgifter som kan kopplas till den registrerade och som Brottspåföljdsmyndigheten fått ur andra myndigheters register,

6) tips som Brottspåföljdsmyndigheten fått av andra myndigheter eller enskilda.

Brottspåföljdsmyndigheten får behandla i 1, 2 och 5 punkten avsedda uppgifter som gäller en utomstående person och som är nödvändiga med tanke på registrets användningsändamål, om personen med fog kan misstänkas göra sig skyldig till brott för vilka det strängaste straffet enligt lag är fängelse eller med fog kan misstänkas äventyra säkerheten i fängelset.

Grunden för registreringen av en person i säkerhetsregistret ska registreras.

När uppgifter registreras ska de om möjligt åtföljas av en bedömning av uppgiftslämnarens tillförlitlighet och uppgifternas riktighet.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

12 §

Målsäganderegister

Brottspåföljdsmyndigheten får behandla följande uppgifter för att göra en anmälan till målsäganden enligt 19 kap. 4 §:

- 1) målsägandens namn och personbeteckning eller någon annan beteckning som behövs för att specificera personen,
- 2) det primära sättet att ta kontakt och de kontaktuppgifter till vilka målsäganden har begärt att anmälan ska lämnas,
- 3) det beslut eller någon annan grund med stöd av vilken anmälan ska göras,
- 4) den fänge som anmälan gäller.

En fänge för vilken en anmälan enligt 19 kap. 4 § i fängelselagen görs har inte ställningen som registrerad i målsäganderegistret.

3 kap.

Principer för behandling av personuppgifter

13 §

Behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter

Brottspåföljdsmyndigheten får behandla sådana i 5 § 2 mom. avsedda ~~11 § i dataskyddslagen avseende brottmål~~ uppgifter i brottspåföljdsregistret och säkerhetsregistret som gäller biometriska ansiktsbilder och fingeravtryck, religiös eller filosofisk övertygelse, hälsa samt sexualliv och sexuell läggning och som hör till särskilda kategorier av personuppgifter endast om behandlingen är nödvändig med tanke på ändamålet med behandlingen.

14 §

Behörighet att behandla uppgifter

Tjänstemännen vid Brottspåföljdsmyndigheten har rätt att behandla uppgifter i Brottspåföljdsmyndighetens ~~person~~register i den utsträckning som de behöver det för att sköta sina tjänsteupdrag.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. får

1) uppgifter om socialvård enligt 9 § 1 och 2 mom. får behandlas endast av yrkesutbildade personer inom socialvården samt av sådana tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten som behöver dessa uppgifter när de föredrar eller fattar beslut som gäller en brottsmisstänkt, dömd, fänge, häktad eller den som avtjänar samhällspåföljd,

2) uppgifter enligt 7 § 6 mom. som gäller skriftligt samtycke och uppgifter om utredning av åsikten hos en person som inte fyllt 18 år får behandlas av de tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten som utsetts till ansvariga för beredningen av avtjänandet av påföljden i fråga, utredningen av förutsättningarna för påföljden och verkställigheten av den,

Betänkande LaUB 13/2021 rd

3) uppgifterna i säkerhetsregistret enligt 11 § får behandlas endast av sådana tjänstemän vid Brottspåföljdsmyndigheten som särskilt utsetts av Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet.

Vid behandling av de uppgifter som avses i 2 mom. 1 och 2 punkten iakttas dessutom vad som i lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården föreskrivs om övervakning av behandlingen.

15 §

Behandling av uppgifter i brottspåföljdsregistret för annat ändamål än det för vilket uppgifterna har samlats in och registrerats

Brottspåföljdsmyndigheten får behandla personuppgifter i brottspåföljdsregistret för annat ändamål än det som uppgifterna ursprungligen samlades in och registrerades för, om det **är nödvändigt** för en laglighetsövervakningsuppgift eller för en allmän utveckling av övervakningen eller verksamheten i samband med verkställighet av påföljder.

De uppgifter som avses i 1 mom. får också användas, om det är nödvändigt för att planera och genomföra utbildningen inom brottspåföljdsbranschen. I sådana fall raderas de uppgifter som möjliggör specificering av en person.

4 kap.

Rätt att få uppgifter

16 §

Rätt att få uppgifter av andra myndigheter och uppgiftsskyldiga

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra myndigheter få uppgifter som gäller en brottsmisstänkt, en dömd, en fånge, en häktad och en person som avtjänar samhällspåföljd och som behövs för skötseln av en uppgift som gäller verkställigheten av straff eller av häktning, eller för skötseln av någon annan uppgift som ankommer på Brottspåföljdsmyndigheten enligt följande:

1) ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden samt ur rikssystemet för behandling av diarie- och ärendehanteringsuppgifter vilka ingår i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem uppgifter om vilket skede ett rättsärende som gäller personen befinner sig i och om avgörandet i rättsärendet för att kunna vidta en åtgärd som hänför sig till verkställigheten av en påföljd eller göra en anteckning i registret,

2) ur befolkningsdatasystemet uppgifter om personens namn, personbeteckning, medborgarskap, hemkommun, adress, släktskap, medboende, död och intressebevakning samt om hans eller hennes minderåriga barn och vårdnad, boende och umgängesrätt i fråga om dem,

3) ur polisens personregister uppgifter för utlåntagandet till domstol om förutsättningarna för utdömmande av samhällspåföljd, för verkställigheten av en samhällspåföljd, för uppföljning av efterlysningar och besöksförbud som gäller dömda, för placering av personer som dömts till ovillkorligt fängelsestraff, häktade och fångar, för internationell överflyttning av verkställigheten, för för-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

hindrande av kriminalitet under häktningstiden eller fängelsetiden samt för behandling av tillståndsärenden i anslutning till verkställigheten av påföljder och för övervakning av att tillståndsvillkoren iakttas,

4) ur Rättsregistercentralens bötesregister uppgifter om en sådan fordran på personen som inte verkställts enligt lagen om verkställighet av böter (672/2002) oberoende av tidpunkten för meddelande om avgörande av fordran för utarbetande av planen för strafftiden,

5) ur utsökningens informationssystem uppgifter om vilket skede ett verkställighetsärende som gäller personen befinner sig i,

6) av polisen, Gränsbevakningsväsendet och Migrationsverket uppgifter om ärenden som gäller vistelse i landet och avlägsnande ur landet av en utlänning som misstänks för brott, som avtjänar samhällspåföljder eller som placerats i övervakad frihet på prov och som registrerats i **ärendehanteringssystemet för** utlänningsärenden, verkställighet av beslut om avlägsnande ur landet samt om inreseförbud och dess längd,

7) av arbets- och näringsmyndigheterna uppgifter om arbetskraftsservice som personen har fått, sysselsättningsfrämjande verksamhet samt arbets- och funktionsförmåga,

8) ur värnpliktsregistret uppgifter om fullgörande av värnplikt.

Brottspåföljdsmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att för skötseln av sina uppgifter, efter specificering och motivering av sin begäran, få nödvändiga uppgifter av kommunala social- och hälsovårdsmyndigheter samt av övriga instanser med skyldighet att lämna uppgifter enligt 20 § 1 mom. i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården enligt följande:

1) om en brottsmisstänkt uppgifter om anlitande av tjänster inom socialvården och hälso- och sjukvården samt rehabiliteringstjänster, arbetserfarenhet, funktionsförmåga, rusmedelsproblem och övriga omständigheter som anknyter till utarbetandet av utlåtande till domstolen i fråga om verksamhetsplats för verkställighet av samhällspåföljd och för planering av verkställigheten av påföljden,

2) om en under 21 år gammal brottsmisstänkt uppgifter om levnadsförhållanden, rusmedelsbruk, missbrukarrehabilitering, mentala hälsa, anlitande av mentalvårdstjänster, barnskyddsåtgärder och övriga motsvarande omständigheter för uppgörande av påföljdsutredning och planering av verkställighet av påföljden,

3) om en fånge eller en person som avtjänar samhällspåföljd uppgifter om anlitande av tjänster inom socialvården och hälso- och sjukvården samt rehabiliteringstjänster, arbetserfarenhet, funktionsförmåga, rusmedelsproblem och anlitande av tjänster inom missbrukarvården, våld i nära relationer och intressebevakningsärenden för att beakta dessa omständigheter vid verkställighet av fängelsestraff eller samhällspåföljd, vid samordning av stödåtgärder som främjar livshandlingen och avtjänandet av straff samt vid beredning av frigivning.

Brottspåföljdsmyndigheten har rätt att få de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. avgiftsfritt, om inte något annat föreskrivs i lag.

17 §

Rätt att få uppgifter av domstol

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna rätt att av domstolarna få sådana uppgifter ur rättegångshandlingarna i fråga om en fånge som gjort sig skyldig till allvarliga våldsbrott eller sexualbrott som behövs när det

Betänkande LaUB 13/2021 rd

vid utarbetandet av en plan för strafftiden enligt fängelselagen bedöms om fången behöver delta i ett verksamhetsprogram som ordnas i fängelset och syftar till att förebygga återfall i brott, när det väljs ut vilka fångar som ska delta i ett sådant program eller när programmet verkställs.

Domstolen ska innan handlingarna lämnas ut, ur dem gallra eller i dem med andra slags identifierare ersätta uppgifter genom vilka en part eller någon annan som har del i saken kan identifieras. Den dömdes identifieringsuppgifter och uppgifter om andra parter ålder, kön och släktskapsförhållande till den dömda får dock inte gallras ur handlingarna.

Handlingar som erhållits med stöd av denna paragraf får endast hanteras av sådana tjänstemän vid Brottsförmyndigheten som nödvändigtvis behöver handlingarna för att utföra sina i 1 mom. nämnda uppgifter. Handlingarna ska förstöras så snart de inte längre behövs för de syften som anges i 1 mom.

18 §

Rätt att få uppgifter av dem som beviljar betalkort eller förmedlar betalningar

Brottsförmyndigheten har trots sekretessbestämmelserna rätt att av **betaltjänstleverantörer** som beviljar betalkort eller som förmedlar betalningar få de uppgifter som är nödvändiga för **fullgörandet av de uppgifter i anslutning till användningen av betalkort godkända av Brottsförmyndigheten som anges i 9 kap. 3 och 4 § i fängelselagen och 5 kap. 3 och 4 § i häktningsslagen** och för den övervakning av betalningstransaktioner med betalkort som avses i 9 kap. 3 a § i fängelselagen och 5 kap. 3 a § i häktningsslagen.

Det som i 1 mom. föreskrivs om rätten att få uppgifter tillämpas också på utländska betaltjänstleverantörer som tillhandahåller betaltjänster i Finland. (Nytt 2 mom.)

5 kap.

Utlämnande av personuppgifter

19 §

*Utlämnande av **personuppgifter** till en annan behörig myndighet som avses i dataskyddslagen avseende brottmål*

Brottsförmyndigheten får trots sekretessbestämmelserna **på begäran** och även på eget initiativ lämna ut personuppgifter som avses i 5 § 1 och 2 mom., 6 §, 7 § 2 mom. och 8 § 1 mom. till polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarmakten, åklagaren, domstolen, Rättsregistercentralen och andra behöriga myndigheter som avses i dataskyddslagen avseende brottmål, **till den del det är nödvändigt** för skötseln av myndighetens lagstadgade uppgifter enligt 1 § i den lagen.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

20 §

Utlämnande av ~~person~~uppgifter till polisen

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna på begäran och även på eget initiativ till polisen lämna ut följande uppgifter ur brottspåföljdsregistret om brottsmisstänkta, dömda, fångar, häktade och personer som avtjänar samhällspåföljder, om uppgifterna behövs för ett sådant tillstånd eller godkännande från polisen som förutsätter att personen i fråga är tillförlitlig:

- 1) de uppgifter som avses i 5 § 1 mom.,
- 2) uppgifter om brott och domar samt när verkställigheten av straff eller häktning har inletts och avslutats,
- 3) uppgifter om brott mot verkställighetsvillkoren som personer som avtjänar samhällspåföljd gjort sig skyldiga till,
- 4) uppgifter om fångar och häktade i fråga om rymning och otillåten avvikelser från öppen anstalt, brott mot villkoren för tillstånd att avlägsna sig, mot tillstånd till studier och tillstånd till civilt arbete samt om brott mot villkoren för placering i en anstalt utanför en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten.

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna på begäran och även på eget initiativ till polisen lämna ut följande uppgifter ur brottspåföljdsregistret om brottsmisstänkta, dömda, fångar, häktade och personer som avtjänar en samhällspåföljd, om uppgifterna behövs för behandling av ett ärende som gäller vistelse i landet, internationellt skydd, avlägsnande ur landet, medborgarskap eller meddelande eller återkallande av inreseförbud:

- 1) uppgifter om brott och domar samt när verkställigheten av straff eller häktning har inletts och avslutats,
- 2) uppgifter om brott mot verkställighetsvillkoren som personer som avtjänar samhällspåföljd gjort sig skyldiga till,
- 3) uppgifter om placering vid Brottspåföljdsmyndigheten av en fånge och en häktad, rymning och otillåten avvikelser från öppen anstalt, brott mot villkoren för tillstånd att avlägsna sig, mot tillstånd till studier och tillstånd till civilt arbete samt om brott mot villkoren för placering i en anstalt utanför en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten.

21 §

Utlämnande av ~~person~~uppgifter till Migrationsverket, ~~och~~ förläggningar och förvarsheter

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna på begäran och även på eget initiativ till Migrationsverket lämna ut följande uppgifter ur brottspåföljdsregistret om brottsmisstänkta, dömda, fångar, häktade och personer som avtjänar en samhällspåföljd, om uppgifterna behövs för behandling av ett ärende som gäller vistelse i landet, internationellt skydd, avlägsnande ur landet, medborgarskap eller meddelande eller återkallande av inreseförbud:

- 1) uppgifter om brott och domar samt när verkställigheten av straff eller häktning har inletts och avslutats,

Betänkande LaUB 13/2021 rd

2) uppgifter om brott mot verkställighetsvillkoren som personer som avtjänar samhällspåföljd gjort sig skyldiga till,

3) uppgifter om placering vid Brottspåföljdsmyndigheten av en fånge och en häktad, rymning och otillåten avvikelse från öppen anstalt, brott mot villkoren för tillstånd att avlägsna sig, mot tillstånd till studier och tillstånd till civilt arbete samt om brott mot villkoren för placering i en anstalt utanför en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten.

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna på begäran och även på eget initiativ till en förläggning och en förvarsenhet lämna ut följande uppgifter ur brottspåföljdsregistret om fångar och häktade, om uppgifterna behövs för ordnande av mottagningstjänster:

1) uppgifter om brott och domar samt när verkställigheten av straff eller häktning har inletts eller avslutats,

2) uppgifter om fullgörande av skyldigheten att delta och om deltagande i annan verksamhet, betalad brukspenning, sysselsättningspenning och lön samt om de innehållningar som ska göras på den, om utbildning och arbetserfarenhet samt om förberedelse för frigivning.

22 §

Utlämnande av ~~person~~uppgifter till Rättsregistercentralen

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna till Rättsregistercentralen lämna ut följande uppgifter ur brottspåföljdsregistret om dömda, fångar, häktade och personer som avtjänar en samhällspåföljd, om uppgifterna behövs för vidtagande av åtgärder som riktar sig mot förmögenhet:

1) uppgifter om brott och domar samt när verkställigheten av straff eller häktning har inletts eller avslutats,

2) uppgifter om placering vid Brottspåföljdsmyndigheten av en fånge och en häktad, om till en fånge och en häktad betalad brukspenning, sysselsättningspenning och lön samt om de innehållningar som ska göras på den.

23 §

Utlämnande av ~~person~~uppgifter till en utsökningsmyndighet

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna på begäran och även på eget initiativ till en utsökningsmyndighet lämna ut följande uppgifter ur brottspåföljdsregistret om dömda, fångar, häktade och personer som avtjänar en samhällspåföljd, om uppgifterna behövs för utsökning eller för verkställighet av straff:

1) uppgifter om brott och domar samt när verkställigheten av straff eller häktning har inletts eller avslutats,

2) uppgifter om placeringen av en fånge och en häktad vid Brottspåföljdsmyndigheten, fullgörande av skyldigheten att delta genom tillstånd till civilt arbete och om en civil arbetsplats samt om till en fånge och en häktad betalad brukspenning, sysselsättningspenning och lön samt om de

Betänkande LaUB 13/2021 rd

innehållningar som ska göras på den och om sådana tillgångar och sådan värdefull egendom som medförs i fängelset eller lämnas till fängelset **samt om medel som kommit in på kontot för ett betalkort som fängelset gett till en fånge.**

24 §

Utlämnande av ~~person~~uppgifter till en stämningsman

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna till en stämningsman lämna ut följande uppgifter ur brottspåföljdsregistret om dömda, fångar och häktade, om uppgifterna behövs för att delge stämning:

- 1) uppgifter om när verkställigheten av straff eller häktning har inletts och avslutats,
- 2) uppgifter om placering vid Brottspåföljdsmyndigheten av en fånge och en häktad.

25 §

Utlämnande av ~~person~~uppgifter till Gränsbevakningsväsendet

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna **på begäran** och också på eget initiativ till Gränsbevakningsväsendet lämna ut följande uppgifter ur brottspåföljdsregistret om brottsmisstänkta, dömda, fångar, häktade och personer som avtjänar en samhällspåföljd, om uppgifterna behövs för gränsbevakning, för att personer ska kunna påträffas eller avlägsnas ur landet eller för ett sådant tillstånd eller godkännande från Gränsbevakningsväsendet som förutsätter att personen i fråga är tillförlitlig:

- 1) de uppgifter som avses i 5 § 1 mom.,
- 2) uppgifter om brott och domar samt om när verkställigheten av straff eller häktning har inletts och avslutats,
- 3) uppgifter om innehållet i och villkoren för den plan som utarbetats för verkställighet av samhällspåföljd samt om brott mot verkställighetsvillkoren som den som avtjänar samhällspåföljd har gjort sig skyldig till,
- 4) uppgifter om placering vid Brottspåföljdsmyndigheten av en fånge och en häktad, kontakter utanför en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten, rymning och otillåten avvikelse från öppen anstalt, brott mot villkoren för tillstånd att avlägsna sig, mot tillstånd till studier och tillstånd till civilt arbete samt om brott mot villkoren för placering i en anstalt utanför en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten.

26 §

Utlämnande av ~~person~~uppgifter till militärmyndigheterna

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna till militärmyndigheterna lämna ut följande uppgifter ur brottspåföljdsregistret om dömda, fångar, häktade och personer som avtjänar en samhällspåföljd, om uppgifterna behövs för förande av värnpliktsregistret

Betänkande LaUB 13/2021 rd

samt till huvudstaben för förande av informationssystemet för militärrättsvården, om uppgifterna behövs för förande av säkerhetsregistret:

- 1) uppgifter om brott och domar samt när verkställigheten av straff eller häktning har inletts eller avslutats,
- 2) uppgifter om placering vid Brottspåföljdsmyndigheten av en fånge och en häktad.

27 §

Utlämnande av ~~person~~uppgifter till Folkpensionsanstalten

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna till Folkpensionsanstalten lämna ut följande uppgifter ur brottspåföljdsregistret om dömda, fångar, häktade och personer som avtjänar en samhällspåföljd, om uppgifterna behövs för tillhandahållande av förmåner som Folkpensionsanstalten enligt lag ska verkställa eller för sökande av rehabiliteringstjänster:

- 1) uppgifter om när verkställigheten av straff eller häktning har inletts eller avslutats,
- 2) uppgifter om innehållet i den plan som utarbetats för verkställigheten av övervakning av övervakad frihet på prov eller av villkorligt frihet,
- 3) uppgifter om placering vid Brottspåföljdsmyndigheten av en fånge och en häktad, om till en fånge och en häktad betalad brukspenning, sysselsättningspenning och lön samt om de innehållningar som ska göras på den.

28 §

Utlämnande av uppgifter till arbets- och näringsmyndigheter

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna till arbets- och näringsmyndigheter lämna ut följande uppgifter ur brottspåföljdsregistret om dömda, fångar, häktade och personer som avtjänar en samhällspåföljd, om uppgifterna behövs för ordnande av arbetskraftstjänster:

- 1) uppgifter om när verkställigheten av straff eller häktning har inletts eller avslutats,
- 2) uppgifter om det sysselsättningsfrämjande innehållet i planen för strafftiden och om genomförd verksamhet samt om arbets- och funktionsförmåga.

29 §

Utlämnande av uppgifter om verkställighet av samhällspåföljder till enskilda

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annanstans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna till privata sammanlutningar, stiftelser och fysiska personer som sköter verkställighet av samhällspåföljder lämna ut uppgifter som är nödvändiga för verkställigheten.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

30 §

Utlämnande av ~~person~~uppgifter ur säkerhetsregistret

Utöver vad som föreskrivs i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och någon annan stans i lag får Brottspåföljdsmyndigheten trots sekretessbestämmelserna på begäran och också på eget initiativ lämna ut sådana uppgifter i säkerhetsregistret till polisen, huvudstaben, Tullen och Gränsbevakningsväsendet som är nödvändiga för ändamål som motsvarar säkerhetsregistrets användningsändamål. När en uppgift lämnas ut ska det uppges hur tillförlitlig den är.

Beslut om lämnande av uppgifter fattas av den personuppgiftsansvarige eller en av denne utsedd tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten.

6 kap.

Gallring och arkivering av uppgifter i Brottspåföljdsmyndighetens ~~person~~register

31 §

Granskning av uppgifter i och gallring av uppgifter ur ~~person~~register

Uppgifterna om en person gallras ur Brottspåföljdsmyndighetens ~~person~~register när uppgifterna inte längre behövs för registrets användningsändamål. Uppgifterna gallras ur personregistren dock senast enligt följande:

1) de uppgifter i brottspåföljdsregistret som avses i 6 § tio år efter personens sista anhängiga verkställighetsärende som antecknats i brottspåföljdsregistret,

2) de uppgifter i brottspåföljdsregistret som avses i 7 § och 8 § 1–3 mom. fem år efter det att personen senast frigavs från en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten eller slutförde avtjänandet av en samhällspåföljd,

3) de uppgifter i brottspåföljdsregistret som avses i 8 § 4 mom. två månader efter det att uppgiften infördes i registret,

4) de uppgifter i brottspåföljdsregistret som avses i 10 § 1 och 2 mom. två år efter tidpunkten för besöket eller någon annan kontakt och i fråga om besöksförbud två år efter förbudets upphörande,

5) de uppgifter i brottspåföljdsregistret som avses i 10 § 3 mom. ett år efter tidpunkten för uträttandet av ärenden,

6) de uppgifter i säkerhetsregistret som avses i 11 § fem år efter den sista anteckningen,

7) de uppgifter i målsäganderegistret som avses i 12 § ett halvt år efter det att fången har frigit från fängelse som var förenat med anmälningsskyldigheten i fråga.

En biometrisk ansiktsbild och fingeravtrycksuppgifter som med stöd av 5 § 2 mom. ingår i uppgifterna för specificering ska gallras ur registret inom sex månader efter det att straffet avtjänats eller häktningen eller någon annan grund för intagning i en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten har upphört.

Upptagningar från teknisk övervakning ska förstöras senast en månad efter det att upptagningen har upphört, om inte det är nödvändigt att bevara upptagningarna för ett ändamål som avses i 8 eller 11 §. (Nytt 3 mom.)

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Den personuppgiftsansvarige eller den enhet vid Brottsförklaringsmyndigheten som den personuppgiftsansvarige bestämt ska granska om det finns behov av att bevara följande uppgifter i registret:

- 1) i 10 § avsedda uppgifter i brottsförklaringsregistret som gäller besökare och andra personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad vartannat år och uppgifterna om personer som utretts ärenden en gång om året,
- 2) andra uppgifter i brottsförklaringsregistret än de som avses i 1 punkten minst vart tredje år,
- 3) uppgifterna i säkerhetsregistret minst en gång om året.

På granskning och gallring av sådana uppgifter om socialvård som avses i 9 § tillämpas lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården samt lagen om klienthandlingar inom socialvården.

Samtliga uppgifter som gäller en person gallras ur informationssystemet senast ett år efter den registrerades död.

32 §

Bevaring av uppgifter som konstaterats vara oriktiga

Trots vad som i dataskyddslagen avseende brottmål, dataskyddsförordningen och dataskyddslagen föreskrivs om rättelse av oriktiga uppgifter i ett register får en oriktig uppgift bevaras i samband med den rättade uppgiften, om det behövs för att trygga rättigheterna för den registrerade, någon annan part eller en anställd vid Brottsförklaringsmyndigheten. En sådan uppgift får användas endast i det syfte som här avses.

En uppgift som konstaterats vara oriktig enligt 1 mom. ska gallras ur registret genast när den inte längre behövs för att trygga rättigheter, dock senast fem år efter det att den föreskrivna gallringsfristen har löpt ut.

33 §

Varaktig bevaring av uppgifter för forskning eller något annat godtagbart ändamål

Av de uppgifter som gallras ur brottsförklaringsregistret ~~och gallras ur databasen~~ bildas ett index för ~~varaktig~~ bevaring av uppgifter för forskning eller något annat godtagbart ändamål. Uppgifter som avses i 13 § överförs inte till registret. Uppgifterna gallras ur indexet då 50 år förflutit sedan personen i fråga senast frigavs från en enhet vid Brottsförklaringsmyndigheten eller slutförde avtjänandet av en samhällspåföljd.

~~På varaktig bevaring av sådana uppgifter om socialvård som avses i 9 § tillämpas lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården samt lagen om klienthandlingar inom socialvården.~~

34 §

Arkivering av uppgifter

Bestämmelser om arkivfunktionens uppgifter och om handlingar som ska arkiveras utfärdas särskilt.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

7 kap.

Den registrerades rättigheter

35 §

Inskränkningar i den personuppgiftsansvariges skyldighet att lämna ut uppgifter till den registrerade

Bestämmelser om den personuppgiftsansvariges skyldighet att informera den registrerade om behandling av uppgifter finns i dataskyddslagen avseende brottmål, dataskyddsförordningen och dataskyddslagen. Undantag från informationsplikten får dock göras om det är nödvändigt för ordningen och säkerheten i en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten.

36 §

Inskränkningar i rätten till insyn

Utöver vad som föreskrivs i dataskyddslagen avseende brottmål, dataskyddsförordningen och dataskyddslagen får den registrerades rätt till insyn begränsas, om utövande av rätten till insyn på sannolika skäl kan leda till ett allvarligt hot mot ordningen och säkerheten i en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten eller mot säkerheten för en anställd vid Brottspåföljdsmyndigheten eller för någon annan. Den registrerade har inte rätt till insyn i de uppgifter i brottspåföljdsregistret om skriftligt samtycke och utredning av åsikter som avses i 7 § 6 mom. eller i de uppgifter som ingår i säkerhetsregistret enligt 11 §.

En fånge har inte rätt till insyn i om han eller hon finns i det målsäganderegister som avses i 12 §.

37 §

Utövande av rätten till insyn

Den registrerade ska personligen kontrollera sina uppgifter vid den enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten som den personuppgiftsansvarige anvisar. När den registrerade framställer en begäran om insyn ska han eller hon styrka sin identitet. Den ovan avsedda enheten vid Brottspåföljdsmyndigheten ger den registrerade tillfälle att så som den personuppgiftsansvarige bestämmer kontrollera de uppgifter som han eller hon har rätt till insyn i.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

8 kap.

Särskilda bestämmelser

38 § (Ny)

Straffbestämmelse

Bestämmelser om straff för dataskyddsbrott finns i 38 kap. 9 § i strafflagen (39/1889).

39 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (1069/2015), nedan *den gamla lagen*.

40 §

Övergångsbestämmelser om gallring av uppgifter

Begränsningen i 14 § 2 mom. 1 punkten av dem som får behandla uppgifter börjar tillämpas två år efter att lagens ikraftträdande. Under övergångstiden har endast personer som deltar i uppgifter inom socialvården rätt att behandla dessa uppgifter. (Nytt 1 mom.)

På i 31 § 1 mom. i denna lag avsedd gallring av uppgifter ur ~~person~~register tillämpas under ett år från ikraftträdandet av denna lag 34 § 1 mom. i den gamla lagen.

2.

Lag

om ändring av fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i fängelselagen (767/2005) 1 kap. 7 §, 2 kap. 8 §, 3 kap. 7 a § 3 mom., 12 kap. 10 §, 14 kap. 8 § 2 mom. samt 15 kap. 14 och 15 §,
av dem 3 kap. 7 a § 3 mom., 12 kap. 10 § samt 15 kap. 14 och 15 § sådana de lyder i lag 393/2015,

Betänkande LaUB 13/2021 rd

ändras 1 kap. 5 § 2 mom. och 9 § 1 mom., 2 kap. 1 § 1 och 2 mom., 1 a, 7 och 10 §, 3 kap. 7 § 3 mom. och 8 § 2 mom., 4 kap. 2 § 3 mom., 5–7 §, 9 § 1 mom. och 11 §, 5 kap. 4 § och 9 § 2 mom., 6 kap. 1 och 2 § samt rubriken för 6 § och 6 § 4 mom., 7 kap. 7 § 2 mom., 8 kap. 10 § 3 mom. och 14 §, 9 kap. 9 § 2 mom., 11 kap. 8 § 2 mom., 12 kap. 11 § 2 mom., 14 kap. 2 och 8 §, 11 § 1 mom. och 12 §, 15 kap. 4, 9–13 § och 16 § 4 mom. samt 18 §, 16 kap. 7 och 9 § samt 10 § 1 och 2 mom. 17 kap. 6 § 3 mom., 7 §, 8 § 1 mom. och 9 §, 18 kap. 6 § 3 och 4 mom. och 9 § 1 mom., 19 kap. 11 § 2 mom. samt 20 kap. 1 § 1 mom., 2, 8 och 14 punkten och 2 § 4–6 punkten,

av dem 1 kap. 9 § 1 mom., 3 kap. 8 § 2 mom., 4 kap. 7 § och 9 § 1 mom., rubriken för 6 kap. 6 § och 6 § 4 mom., 7 kap. 7 § 2 mom., 15 kap. 4 §, 16 kap. 10 § 2 mom., 18 kap. 9 § 1 mom. och 20 kap. 1 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 393/2015, 2 kap. 1 § 1 och 2 mom. sådana de lyder i lag 33/2015, 2 kap. 1 a § sådan den lyder i lag 14/2016, 2 kap. 10 § ~~och 4 kap. 11 §~~ sådan den lyder i lag 33/2015, ~~och~~ 383/2017 och 290/2021, 4 kap. 2 § 3 mom. sådan den lyder i lag 1070/2015, 4 kap. 5 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 809/2011, 4 kap. 6 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 403/2015, 4 kap. 11 § sådan den lyder i lagarna 33/2015 och 383/2017, 5 kap. 9 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1640/2015, 6 kap. 2 § och 15 kap. 10 § sådana de lyder delvis ändrade i lagarna 735/2011 och 383/2015, 8 kap. 14 § sådan den lyder i lagarna 393/2015, 383/2017 och 804/2017, 9 kap. 9 § 2 mom., 12 kap. 11 § 2 mom. och 19 kap. 11 § 2 mom. sådana de lyder i lag 383/2017, 14 kap. 11 § 1 mom. sådant det lyder i lag 804/2017, 14 kap. 12 § sådan den lyder i lag 735/2011, 15 kap. 18 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 735/2011, 15 kap. 18 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 735/2011, 16 kap. 7 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 393/2015, 16 kap. 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 735/2011, 809/2011 och 507/2019 samt 16 kap. 10 § 1 mom. sådant det lyder i lag 507/2019, samt

fogas till 1 kap. 1 § ett nytt 2 mom., till 16 kap. nya 9 a och 11 §, till 18 kap. 6 §§, sådan den lyder delvis ändrad i lag 735/2011 ett nytt 5 mom., till kapitlet nya 6 a och 6 b § samt till 8 § ett nytt 2 mom. som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser om verkställighet av fängelse

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om grunderna för god förvaltning vid bemötandet av fångar och om förfarandet i förvaltningsärenden finns förutom i denna lag i förvaltningslagen (434/2003).

5 §

Bemötandet av fångar

Fångar får inte utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, facklig verksamhet, familjeförhållan-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

den, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller av någon annan orsak som gäller fångens person.

9 §

Behörighet utom tjänstetid

Fängelsedirektörens beslutanderätt får, om saken inte tål uppskov, utom tjänstetid utövas även av den jourhavande tjänstemannen inom brottsförklaringsregionen i ärenden som gäller

- 1) förvägran av vistelse utomhus,
 - 2) överföring av fångar till temporär undersökning och vård utanför fängelset,
 - 3) permission av viktigt eller synnerligen viktigt skäl,
 - 4) återkallande av permission,
 - 5) förflyttning av en fånge från en öppen anstalt till ett slutet fängelse med stöd av 6 kap. 2 § 2 mom.,
 - 6) specialgranskning,
 - 7) kroppsbesiktning,
 - 8) hållande i förvar,
 - 9) avskildhet som avses i 18 kap. 5 §,
 - 10) anmälningar som avses i 19 kap. 1, 2, 4, 5 eller 8 §,
 - 11) villkorlig frigivning av en fånge eller frigivning av en person som dömts till förvandlingsstraff för böter.
-

2 kap.

Inledande av verkställighet

1 §

Inledande av verkställighet av fängelsestraff

Domstolen ska utan obefogat dröjsmål underrätta Brottsförklaringsmyndigheten om sitt avgörande genom vilket den har dömt ut ett ovillkorligt fängelsestraff. ~~Uppgifterna om avgörandet registreras i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem. Bestämmelser om registreringen finns i lagen om justitieförvaltningens riksomfattande informationssystem (372/2010).~~ Ett straff ska verkställas utan ogrundat dröjsmål när en dom som avser fängelsestraff har vunnit laga kraft eller kan verkställas såsom en lagakraftvunnen dom.

Brottsförklaringsmyndigheten ska förelägga den dömda en anmälningstidpunkt och ett fängelse där den dömda ska anmäla sig.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

1 a § (Ny)

Verkställighetshandlingar och domstolens anmälningsskyldighet

Som verkställighetshandling i fråga om en dom fungerar en utskrift ur registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens **nationella informationsresurs**. När det gäller fängelsestraff som överförs från ett annat land för verkställighet i Finland är det justitieministeriets eller Brottspåföljdsmyndighetens beslut som är verkställighetshandling för domen.

Domstolen ska föra in **sådana** uppgifter **om sitt avgörande enligt 1 § 1 mom. i detta kapitel** som behövs för verkställighetshandlingen i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens **nationella informationsresurs**. Om domstolen när den avgör ett ärende förordnar att den dömde ska häktas eller hållas häktad, kan domstolen i stället för att registrera detta i informationssystemet anteckna uppgifterna i fängpasset. Fängpasset fungerar då som en temporär verkställighetshandling.

Domstolen ska underrätta Brottspåföljdsmyndigheten om en sådan begäran från målsäganden som avses i 4 kap. 19 § i förundersökningslagen (805/2011) genom att föra in uppgifterna om detta i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens **nationella informationsresurs** eller genom att överföra uppgifterna till Rättsregistercentralen för förmedling till Brottspåföljdsmyndigheten.

Bestämmelser om införande av uppgifter enligt 2 och 3 mom. finns i lagen om justitieförvaltningens **nationella informationsresurs (955/2020)**.

7 §

Betalning av böter i ett fängelse

När den som dömts till förvandlingsstraff för böter anländer till fängelset för att avtjäna förvandlingsstraffet, reserveras för honom eller henne de fem följande vardagarna för betalning av böterna.

Om en fånge som är i fängelse ska avtjäna ett förvandlingsstraff eller om en fånge som anländer till ett fängelse ska avtjäna ett förvandlingsstraff utöver något annat straff, reserveras för fången efter delgivningen av förvandlingsstraffet eller ankomsten till fängelset de fem följande vardagarna för betalning av böterna innan verkställigheten av förvandlingsstraffet inleds. Betalningstid reserveras dock inte för så lång tid att verkställigheten av förvandlingsstraffet inte kan inledas innan fången friges från fängelset.

Ett förvandlingsstraff förfaller om den som dömts till förvandlingsstraff inom den tid som avses i 1 eller 2 mom. betalar hela bötesbeloppet. Om flera förvandlingsstraff ska verkställas, har den dömde rätt att betala de böter som hänför sig bara till ett av förvandlingsstraffen, varvid detta förvandlingsstraff förfaller.

På dem som häktats enligt häktningsslagen (768/2005) tillämpas bestämmelserna om betalning av böter i denna paragraf.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

10 §

Beslutanderätt

Direktören för ett bedömningscentrum eller den tjänsteman som i arbetsordningen förordnats till direktörens ställföreträdare beslutar om i 3 och 4 § avsett uppskov med fängelsestraff och förvandlingsstraff för böter och om i 6 § avsett återkallande av uppskov. När uppskov med verkställigheten ansöks på grund av hälsoskäl ska utlåtande begäras av Enheten för hälso- och sjukvård för fångar.

Beslut om efterlysning av den dömda **eller fången** och om återkallande av efterlysning fattas av den verkställighetsansvarige eller av en annan i arbetsordning förordnad tjänsteman vid verkställighetsenheten.

3 kap.

Beräkning av strafftid

7 §

Inräkning i strafftiden

Om inledandet av ett straff utan fångens förskyllan har blivit försenat av någon annan orsak än den som avses i 2 kap. 1 § 4 mom. eller verkställigheten har avbrutits utan fångens förskyllan, inräknas denna tid i strafftiden.

8 §

Beslutanderätt

En verkställighetsansvarig beslutar om villkorlig frigivning och om ställande under övervakning enligt 70 § i lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015) om den dömda avtjänat den andel av straffet som avses i 2 c kap. 5 § i strafflagen före ankomsten till fängelset.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

4 kap.

Ankomst till ett fängelse och placering i fängelset

2 §

Intagning i fängelse

Uppgift om att en fånge intagits i fängelse ska antecknas i det brottspåföljdsregister som avses i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (/).

5 §

Ankomstgranskning

En fånge som anlant till ett fängelse ska granskas i närvaro av ett vittne (*ankomstgranskning*). Ankomstgranskningen omfattar identifiering, registrering av identiteten, upptagande av signalement samt katalogisering och granskning av den egendom som fången medför. I slutna fängelser omfattar ankomstgranskningen klädbyte. Bestämmelser om uppgörande av egendomsförteckning finns i 9 kap. 2 §. Bestämmelser om säkerhetskontroll finns i 16 kap. 3 § och bestämmelser om kroppsvisitation finns i 16 kap. 4 §.

Brottspåföljdsmyndigheten får på fångar ta de signalement som avses i tvångsmedelslagen (806/2011).

6 §

Plan för strafftiden

En individuell plan för avtjänandet av straffet, frigivningen och den villkorliga friheten ska utarbetas för varje fånge (*plan för strafftiden*). Planen för strafftiden innehåller uppgifter om

- 1) placeringen av fången,
- 2) sysselsättning och stödåtgärder som främjar den dömdes livshantering under strafftiden,
- 3) kontakter utanför fängelset,
- 4) frigivningen och stödåtgärder under frigivningsskedet.

I innehållet i och omfattningen av planen för strafftiden beaktas arten av fångens brott och straffets längd, fångens arbets- och handlingsförmåga, omständigheter som inverkar på återfall i brott samt uppgifter som fås om fångens person, tidigare brottslighet och förhållanden.

Bestämmelser om planen för strafftiden för den som placerats i övervakad frihet på prov finns i lagen om övervakad frihet på prov (629/2013). Bestämmelser om planen för strafftiden med avseende på övervakningen av den villkorligt frigivne finns i lagen om verkställighet av samhällspåföljder.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

7§

Förfarande för utarbetande av planen för strafftiden

Brottspåföljdsmyndigheten utarbetar en plan för strafftiden för den som dömts till fängelse. Brottspåföljdsmyndigheten kan ändra planen för strafftiden om förhållandena förändras eller av något annat jämförbart godtagbart skäl.

Under strafftiden preciseras planen med uppgifter om hur den har genomförts och genomförandet av planen följs regelbundet upp i det fängelse där fången placeras.

Planen för strafftiden utarbetas i samarbete med den som dömts till fängelsestraff. Planen för strafftiden ska med den dömdes samtycke i behövlig utsträckning utarbetas i samarbete med socialvårds-, hälsovårds-, boende- och arbetskraftsmyndigheterna i den dömdes hem- eller boningskommun, andra myndigheter samt privata sammanslutningar och enskilda personer. Genomförandet av planen för strafftiden följs upp tillsammans med fången.

9§

Placering i öppen anstalt

En dömd kan från frihet placeras direkt i en öppen anstalt om han eller hon tillsammans eller separat ska avtjäna ett förvandlingsstraff för böter eller ett fängelsestraff på högst två år. Den dömd kan åläggas att anmäla sig i ett slutet fängelse innan han eller hon förpassas till öppen anstalt. Ett villkor för placering i öppen anstalt är att fången förbinder sig till drogfrihet och att genomgå sådan kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7§.

11 §

Beslutanderätt

Beslut om planen för strafftiden, placeringen av en fånge i fängelse och tidpunkten för anmälan till fängelset fattas av direktören för ett bedömningscentrum, av en tjänsteman som i arbetsordningen förordnats till direktörens ställföreträdare, av en i brottspåföljdsregionens arbetsordning förordnad direktör för en byrå för samhällspåföljder eller av en tjänsteman som är ställföreträdare för direktören för en byrå för samhällspåföljder.

Beslut om ersättning för resekostnaderna för en fånge fattas av en i arbetsordning förordnad tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten.

Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet beslutar om de öppna anstalter och öppna avdelningar där fångar övervakas tekniskt med hjälp av anordningar enligt 1 § 2 mom.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

5 kap.

Placering i fängelset

4 §

Kontraktsavdelning

Fångar ska ges tillfälle att bo på en avdelning där fångarna förbinder sig att delta i den sysselsättning som ordnas för fångarna på avdelningen samt att genomgå den kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 § (*kontraktsavdelning*).

9 §

Beslutanderätt

En sysselsättningsansvarig eller en i fängelsets arbetsordning förordnad tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller en i fängelsets arbetsordning förordnad tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om placering av fångar på avdelningar. En sysselsättningsansvarig eller säkerhetsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om avskilt boende på en fånges egen begäran. Den överläkare som svarar för verksamheten på ett sjukhus vid Enheten för hälso- och sjukvård för fångar eller en av överläkaren förordnad läkare beslutar om intagning på sjukhuset och utskrivning därifrån.

6 kap.

Förflyttning från ett fängelse till ett annat

1 §

Förflyttning från slutet fängelse till öppen anstalt

En fånge kan oberoende av straffets längd med iakttagande av 4 kap. 8 § förflyttas från ett slutet fängelse till en öppen anstalt för en viss tid eller för att avtjäna den återstående delen av straffet, om

- 1) förflyttningen till öppen anstalt främjar genomförandet av planen för strafftiden,
- 2) den sysselsättning som ordnas i den öppna anstalten eller någon annan sysselsättning som den öppna anstalten godkänner är lämplig för fången,
- 3) det kan anses sannolikt att fången iakttar ordningen i den öppna anstalten, inte gör sig skyldig till något brott eller utan tillstånd avlägsnar sig från den öppna anstalten, och
- 4) fången förbinder sig att avstå från berusningsmedel och sådana dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen samt förbinder sig att genomgå den kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 §.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

2§

Förflyttning från öppen anstalt till slutet fängelse

En fånge kan förflyttas från en öppen anstalt till ett slutet fängelse, om

1) fången gör sig skyldig eller misstänks ha gjort sig skyldig till ett brott som enligt 2 kap. 13 § i strafflagen inte får behandlas vid disciplinärt förfarande eller fången gör sig skyldig eller misstänks ha gjort sig skyldig till en ordningsförseelse som avses i 15 kap. 3 § i denna lag,

2) fången vägrar att delta i sysselsättning enligt planen för strafftiden, eller den sysselsättning som ordnas eller godkänns av den öppna anstalten i övrigt inte är lämplig för fången,

3) fången vägrar att genomgå den kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 § eller lämnar ett positivt prov vid kontrollen av drogfrihet när han eller hon anländer till en öppen anstalt med stöd av en sådan placering som avses i 4 kap. 9 § eller återvänder till en öppen anstalt i situationer som avses i 8 kap. 6 §, 9 § 1 eller 3 mom. eller 14 kap.,

4) fången häktas på grund av något annat brott eller konstateras ha före ankomsten till den öppna anstalten gjort sig skyldig till ett brott som medför att de villkor som avses i 1 § 3 punkten inte längre uppfylls,

5) förflyttningen är motiverad för att skydda fångens eller någon annans säkerhet eller för att förhindra brottslig verksamhet,

6) ett nytt fängelsestraff eller förvandlingsstraff för böter ska verkställas och de villkor som avses i 1 § därför inte längre uppfylls, eller

7) fången begär detta själv.

En fånge kan omedelbart förflyttas till ett slutet fängelse för den tid som inledandet av förundersökning av det brott eller utredningen av den ordningsförseelse som avses i 1 mom. 1 punkten, undersökning eller säkerställande av resultatet av ett prov från den drogkontroll som avses i 1 mom. 3 punkten eller uppföljning av en berusad fånges hälsotillstånd kräver. En fånge kan också förflyttas till ett slutet fängelse för att de förutsättningar som avses i 1 mom. 6 punkten ska kunna utredas eller för att avtjäna ett sådant straff i enrum som avses i 15 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten.

En fånge som utan giltigt skäl underlåter att anlända till öppen anstalt inom utsatt tid ska förpassas till bedömningscentrumet eller till ett fängelse som bedömningscentrumet anvisat.

6§

Beslutanderätt

Direktören för det mottagande fängelset eller en säkerhetsansvarig i det mottagande fängelset beslutar om omedelbar förflyttning av en fånge till ett annat fängelse enligt 2 § 2 mom. och om kortvarig förflyttning av en fånge till ett annat fängelse enligt 3 a §, efter att ha hört direktören för placeringsfängelset.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

7 kap.

Basvård och boende

7§

Beslutanderätt

Regiondirektören beslutar om att begränsa en fånges rätt att använda egna kläder enligt 2 § 2 mom. En säkerhetsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om att förvägra överlämnande av egna kläder till en fånges förfogande enligt 2 § 3 mom. Fängelsedirektören beslutar om att begränsa en fånges rätt att använda egna kläder enligt 2 § 4 mom. En tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter får överlämna sådana egna kläder till en fånges förfogande som det är tillåtet att inneha i fängelset.

8 kap.

Sysselsättning

10§

Förutsättningar för tillstånd

Tillståndet eller placeringen kräver dessutom att

- 1) fången förbinder sig att avstå från berusningsmedel och sådana dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen och förbinder sig att genomgå kontroll av drogfrihet enligt 16 kap. 7 § i denna lag, och
- 2) fången förbinder sig att iaktta andra nödvändiga skriftliga villkor som hänför sig till vistelsen utanför fängelset och deltagandet i sysselsättning än de som avses i 1 punkten.

14§

Beslutanderätt

Fängelsedirektören, en sysselsättningsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om placering enligt 4 §, deltagande i sysselsättning utanför fängelset enligt 6 och 9 §, tillstånd till eget arbete enligt 7 § samt om återkallande av tillstånd eller placering enligt 11 §.

Brottsförmyndighetens centralförvaltningsenhet beslutar dock om tillstånd till civilt arbete, tillstånd till studier, placering i anstalt utanför fängelset och tillstånd till övervakad verksamhet utanför fängelset för fångar som avtjänar livstids fängelse samt för fångar som avtjänar kombinationsstraff enligt 2 c kap. 11 § i strafflagen.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Genom ett beslut av Brottsförmyndighetens centralförvaltningsenhet kan den beslutanderätt som avses i 2 mom. överföras på den tjänsteman som avses i 1 mom.

En sysselsättningsansvarig, en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om befrielse från sysselsättningsplikt enligt 13 §.

9 kap.

Fångarnas egendom och inkomster

9§

Beslutanderätt

Fängelsedirektören eller en säkerhetsansvarig beslutar om i 4 § 4 mom. avsett sändande av pengar eller betalningsmedel till någon utanför anstalten eller till en annan fånge. Fängelsedirektören, en sysselsättningsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om betalning av brukspenning, sysselsättningspenning, lön och arbetsresekostnader, om att sysselsättningspenning lämnas obetald och om ändring av brukspenning och lön.

11 kap.

Fritid

8§

Beslutanderätt

Tillstånd till fritidsverksamhet som avses i 1 § 2 mom. och sammankomster som avses i 7 § beviljas av fängelsedirektören eller en sysselsättnings- eller säkerhetsansvarig.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

12 kap.

Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation

11 §

Beslutanderätt

En säkerhetsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om läsning av brev, andra postförsändelser eller meddelanden med stöd av 2 § 1 mom., 8 § 1 mom. eller 9 b §, om utredning av avsändaren enligt 2 § 2 mom., om kopiering enligt 2 § 3 mom., om att underrätta fången om läsning enligt 2 a § 1 mom. samt om kvarhållande av försändelser eller meddelanden enligt 5 §. Ett meddelande får dock även lämnas för läsning till en sådan tjänsteman vid Brottsförmyndigheten som har rätt att behandla uppgifter i säkerhetsregistret. Beslut om avlyssning och inspelning av telefonsamtal fattas av en säkerhetsansvarig. Beslut om avbrytande eller förvägran av användning av telefonen fattas av en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller av en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter.

14 kap.

Permission

2 §

Permission på basis av strafftidens längd

Permission på basis av strafftidens längd kan på ansökan beviljas, om

- 1) beviljande av permission främjar genomförandet av planen för strafftiden,
- 2) det utifrån fångens uppförande under strafftiden samt uppgifter om fångens person och brottslighet kan anses sannolikt att villkoren för permissionen kommer att iakttagas, och
- 3) fången förbinder sig att genomgå den kontroll av drogfrihet som avses i 16 kap. 7 § och annan behövlig kontroll av att villkoren för permissionen iakttagas.

11 §

Beslutanderätt

Beslut om beviljande och återkallande av permission samt om tidigareläggning enligt 3 § 3 mom. och betalning av kostnader för resor under permission enligt 10 § 2 mom. fattas av fängelsedirektören eller en säkerhets- eller sysselsättningsansvarig.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

12 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om restid, ersättande av resekostnader under en permission, permissionsförfarandet och om villkoren för permission utfärdas genom förordning av statsrådet. Närmare föreskrifter om beräkning av antalet permissioner och permissionernas längd meddelas av Brottsförmyndighetens centralförvaltningsenhet.

15 kap.

Ordningen och disciplinen i ett fängelse

4 §

Disciplinstraff för fångar

Fången kan disciplinärt bestraffas med

~~1) anmärkning,~~

1) varning,

2) begränsning av deltagande i fritidsverksamhet, användning av pengar eller andra betalningsmedel eller innehav av egendom för högst 30 dygn (*förlust av rättigheter*), eller

3) placering i enrum för högst tio dygn (*straff i enrum*).

I stället för en varning kan en fånge ges en anmärkning, om ordningsförseelsen är ringa och den inte är upprepad. (Nytt 2 mom.)

Förlusten av rättigheter får inte hindra fången att upprätthålla kontakter utom fängelset.

9 §

Utredning av ordningsförseelser

Ordningsförseelser ska utredas utan dröjsmål. Efter att en ordningsförseelse ägt rum, ska en opartisk och objektiv utredning genomföras, varvid förseelsen utreds på det sätt som dess art och allvarlighetsgrad kräver.

Fången, andra som har del i saken och vid behov även andra personer ska höras. Utredningen ska genomföras så att ingen blir grundlöst misstänkt.

I samband med utredningen av en ordningsförseelse ska ett motiverat påstående av fången om att de anställda gjort sig skyldiga till eller varit delaktiga i ett brott överlämnas till en polismyndighet för undersökning.

Utredningen av en ordningsförseelse kan avslutas utan att förseelsen förs till i 10 § avsedd behandling av ett disciplinärende, om

1) förseelsen är ringa,

2) det har framgått att det inte har skett någon förseelse, eller

3) det inte finns någon anledning att misstänka fången för förseelsen.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Fången kan ges en anmärkning vid utredningen av en ordningsföreseelse, om behandlingen av ärendet avslutas med stöd av 4 mom. 1 punkten.

10 §

Behandling av disciplinärenden

Disciplinärenden som gäller fångar ska behandlas utan dröjsmål och utan att onödig uppmärksamhet väcks. Ärendet ska behandlas vid muntligt förfarande. Fången, ett vittne och någon annan person kan höras via videolänk eller med något annat motsvarande kommunikationsmedel om det är ändamålsenligt på grund av ett långt avstånd eller av någon annan motsvarande orsak.

Fången ska ges tillfälle att förbereda sitt försvar och lägga fram sin egen utredning samt bevis till stöd för den. Bestämmelser om tolkning finns i 4 kap. 4 § 2 mom.

En ordningsföreseelse ska behandlas i det fängelse där fången är placerad eller där fången gjort sig skyldig till ordningsföreseelsen. En ordningsföreseelse som en fånge gjort sig skyldig till under en transport ska dock behandlas i det fängelse dit fången anländer. Om en fånge på grund av en ordningsföreseelse förflyttas från en öppen anstalt till ett slutet fängelse, kan ordningsföreseelsen också behandlas och disciplinstraffet påföras i bedömningscentrumet eller i det fängelse till vilket fången förflyttas.

11 §

Avskildhet vid utredning

Medan en ordningsföreseelse utreds och beslutet om disciplinstraff inväntas, kan fången hållas avskild från övriga fångar, om det behövs för att bevara ordningen eller av andra särskilda skäl. Avskildheten får inte räcka längre än nödvändigt och inte överskrida sju dygn. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska så snart som möjligt underrättas om avskildheten.

Den tid under vilken fången har hållits avskild från övriga fångar ska beaktas som avdrag när disciplinstraffet påförs.

12 §

Registrering

Utredning av ordningsföreseelser och behandling av disciplinärenden ska registreras.

13 §

Hur disciplinstraff verkställs och när disciplinstraff förfaller

Disciplinstraff som påförts fångar ska verkställas utan dröjsmål och utan att onödig uppmärksamhet väcks.

Om en fånge åtalas vid domstol för ett brott för vilket han eller hon påförts disciplinstraff, förfaller disciplinstraffet till den del det inte har verkställts.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

16 §

Beslutanderätt

En säkerhetsansvarig beslutar om utredning av ordningsföreseelser, om avslutande av behandlingen av disciplinärenden under utredningen med stöd av 9 § 4 mom. och om utfärdande av anmärkning med stöd av 9 § 5 mom. En säkerhetsansvarig eller, om saken inte tål uppskov, en tjäns-teman i chefsuppgifter inom övervakningen beslutar om avskildhet enligt 11 §.

18 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om utredning av ordningsföreseelser och om registrering av utredning av ordningsföreseelser och behandling av disciplinärenden utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare föreskrifter om verkställigheten av disciplinstraff meddelas av Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet.

16 kap.

Granskning av fängelselokaler och fångar

7 §

Kontroll av drogfrihet

En fånge kan åläggas att lämna utandnings, saliv- eller urinprov

1) om det finns skäl att misstänka att fången är påverkad av alkohol, något annat berusningsmedel eller ett sådant dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen, eller

2) för utredning av förutsättningarna för eller kontroll av skyldigheten avseende drogfrihet i samband med oövervakade besök, besök av barn, placering på en kontraktsavdelning, permission, tillstånd som avser studier, civilt arbete övervakad verksamhet utanför fängelset eller för placering i en öppen anstalt, i en anstalt utanför fängelset eller placering i övervakad frihet på prov.

Det kan bestämmas att blodprov ska tas på en fånge, om det behövs på grund av vägran att lämna ett i 1 mom. avsett prov, för att trygga kontrollen av drogfrihet eller för att få ett tillförlitligt provresultat.

Om berusningen av yttre tecken att döma är uppenbar, behöver utandnings-, saliv-, urin- eller blod prov inte tas, om inte fången kräver det.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

9 §

Förfarande och registrering

Kroppsvsitation ska utföras i närvaro av ett vittne. Om kroppsvsitationen eller kontrollen av drogfrihet kräver att den fången ska klä av sig, ska den som utför kroppsvsitationen eller kontrollen av drogfrihet och den som är vittne till kroppsvsitationen vara av samma kön som den visiterade. När fången befinner sig utanför fängelset under direkt bevakning av en tjänsteman vid Brottsförmyndigheten, får kroppsvsitation dock utföras utan närvaro av ett vittne, om saken inte tål uppskov.

Om kroppsvsitation utförs av någon som inte hör till hälso- och sjukvårdspersonalen, ska ett vittne vara närvarande. I övrigt ska i 8 kap. 33 § 3 och 4 mom. i tvångsmedelslagen iakttas vid utförande av kroppsvsitation.

Fången ska underrättas om grunden för kroppsvsitationen, specialgranskningen, kroppsvsitationen och kontrollen av drogfrihet så snart det är möjligt med beaktande av personens tillstånd och övriga omständigheter.

Ingripande i obemannade fordons eller farkosters färd, kroppsvsitation, kontroll av drogfrihet, specialgranskning och kroppsvsitation ska registreras.

9 a §

Genomförande av kontroll av drogfrihet

Provtagning i samband med kontroll av drogfrihet ska ske i lämpliga lokaler och under kontrollerade förhållanden så att integritetsskyddet för den som testas säkerställs. Blodprov ska tas vid en för detta ändamål lämplig enhet inom hälso- och sjukvården. Endast yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården får ta blodprov.

Provtagningen och behandlingen av provet ska utföras på ett tekniskt tillförlitligt sätt så att

- 1) proverna från olika personer som testas inte kan blandas,
- 2) orenheter inte kan hamna i provet, och
- 3) provet inte kan förfälskas.

Ett saliv-, urin- eller blodprov ska sändas till ett laboratorium för undersökning eller verifiering, om inte resultatet av ett snabbtest av saliv- eller urinprovet visar att fången inte har använt berusningsmedel. Laboratoriet ska uppfylla kvalitetskraven för narkotikatest.

10 §

Beslutanderätt

En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om säkerhetskontroll av en fånge. En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller, om saken inte tål uppskov, en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om ingripande i obemannade fordons eller farkosters färd, kroppsvsitation av en fånge och om annan kontroll av drogfrihet än sådan blodprovstagning som avses i 7 §. Fängelsedirektören, en säkerhetsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om sådant blodprov som avses i 7 §.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Fängelsedirektören eller en säkerhetsansvarig beslutar om specialgranskning. Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet har i enskilda fall rätt att besluta om specialgranskning.

11 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om registrering av ingripande i obemannade fordon eller farkosters färd, kroppsvisitation, kontroll av drogfrihet, specialgranskning och kroppsbesiktning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare föreskrifter om det förfarande som ska tillämpas vid kontroll av drogfrihet meddelas av Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet.

17 kap.

Granskning av andra personer

6 §

Gripande och hållande i förvar

Den som grips eller hålls i förvar ska underrättas om grunden för åtgärden.

7 §

Förfarande och registrering

Säkerhetskontroll och kroppsvisitation ska utföras finkänsligt. Åtgärderna får inte orsaka onödig olägenhet för den granskade eller skada på egendom.

Den granskade ska underrättas om grunden för åtgärden. Vid kroppsvisitation ska ett vittne vara närvarande. Om kroppsvisitationen kräver att den granskade klär av sig, ska visitationen utföras i ett avskilt rum, och den som utför visitationen och den som är vittne ska vara av samma kön som den granskade.

Kroppsvisitation, **fråntagande av föremål och ämnen**, avlägsnande från fängelseområdet, gripande och hållande i förvar av besökare ska registreras.

8 §

Beslutanderätt

En tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen eller en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om säkerhetskontroll och förvägran av tillträde till fängelset.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

9 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om registrering av kroppsvisitation, fråntagande av föremål och ämnen, avlägsnande från fängelseområdet, gripande och hållande i förvar av besökare utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 kap.

Säkerhetsåtgärder och användning av maktmedel

6 §

Användning av maktmedel

En tjänsteman vid Brottsförklaringsmyndigheten har i sin tjänsteutövning dessutom rätt till nödvärn i enlighet med 4 kap. 4 § i strafflagen. När det bedöms hur försvarligt nödvärnet varit ska de krav beaktas som kan ställas på en tjänsteman utifrån dennes utbildning och erfarenhet.

Den som på begäran eller med samtycke av en i 1 mom. avsedd tjänsteman tillfälligt bistår denne i en situation där det är nödvändigt att anlita hjälp av utomstående för att använda maktmedel vid en ytterst viktig och brådskande tjänsteförrättning enligt denna paragraf har rätt att under tjänstemannens uppsikt använda de nödvändiga maktmedel som med hänsyn till omständigheterna kan anses försvarliga.

Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen samt om excess i nödvärn i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i den lagen.

6 a §

Beredskap för och varning om användning av maktmedel

Den som utför ett tjänsteuppdrag och har anledning att befara motstånd eller ett obehörigt angrepp enligt 4 kap. 4 § 1 mom. i strafflagen ska på ett lämpligt och ändamålsenligt sätt bereda sig på användning av maktmedel.

Den som är föremål för ett tjänsteuppdrag ska varnas för risken att bli utsatt för maktmedel, om det är möjligt och ändamålsenligt att varna denne. Varningen ska ges på ett för ändamålet lämpligt och begripligt sätt.

6 b §

Användning av skjutvapen

En tjänsteman vid Brottsförklaringsmyndigheten får använda skjutvapen endast om det är fråga om att stoppa en persons verksamhet som orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv el-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

ler hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamheten. Skjutvapen får dessutom användas i brådskande och viktiga uppdrag för att avlägsna föremål eller motsvarande hinder.

Med användning av skjutvapen avses varning för användning av ett i 2 § i skjutvapenlagen (1/1998) avsett skjutvapen, hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott. Det betraktas inte som användning av skjutvapen att ta fram ett skjutvapen och göra det skjutklart.

7 §

Förfarandet

Fången ska underrättas om grunden för användningen av fängsel så snart det är möjligt med beaktande av personens tillstånd och övriga omständigheter.

Användning av fängsel, verkställighet av observation, observation i isolering och avskildhet samt användning av maktmedelsredskap ska registreras.

8 §

Beslutanderätt

Beslut om vapenhot och avlossande av skott ska fattas av en säkerhetsansvarig eller, om saken inte tål uppskov, en tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen eller en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter.

9 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om verkställighet av och förhållandena under observation, observation i isolering och avskildhet samt om maktmedelsredskap, fängslen och registrering av användning av fängsel och maktmedelsredskap utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 kap.

Anmälningar och lämnande av upplysningar

11 §

Beslutanderätt

Fängelsedirektören, en i arbetsordningen förordnad säkerhetsansvarig eller sysselsättningsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om anmäl-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

ningar enligt 5 § 1 mom. En verkställighetsansvarig eller en annan i arbetsordningen förordnad tjänsteman vid verkställighetsenheten beslutar om anmälningar enligt 5 § 2 mom.

20 kap.

Ändringssökande

1 §

Beslut i vilka ändring får sökas

En fånge eller en dömd får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

2) uppskov med verkställigheten av hälsoskäl enligt 2 kap.3 §, uppskov med verkställigheten på andra grunder än av hälsoskäl enligt 2 kap. 4 § och återkallande av uppskov enligt 2 kap. 6 §,

8) befrielse från sysselsättningsplikten enligt 8 kap. 2 § 2 mom., tillstånd till civilt arbete enligt 8 kap. 6 §, tillstånd till deltagande i sysselsättning utanför fängelset enligt 8 kap. 9 § 1 eller 2 mom., beslut enligt 8 kap. 11 § om återkallande av tillstånd eller placering enligt 8 kap. 6 § eller 9 § 1 eller 2 mom. eller befrielse från sysselsättningsplikt för viss tid enligt 8 kap. 13 §,

14) anmärkning, varning, förlust av rättigheter, ~~eller~~ straff i enrum eller beslut om att inte påföra disciplinstraff enligt 15 kap. 4 § eller avskildhet enligt 15 kap. 11 §.

2 §

Förbud mot att söka ändring

En fånge eller en dömd får inte begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

4) förflyttning av en fånge från ett slutet fängelse till en öppen anstalt enligt 6 kap. 1 §, omedelbar förflyttning av en fånge från en öppen anstalt till ett slutet fängelse enligt 6 kap. 2 § 2 mom., förflyttning av en fånge från en sluten anstalt till en annan sluten anstalt eller från en öppen anstalt till en annan öppen anstalt enligt 6 kap. 3 §, kortvarig förflyttning av en fånge till ett annat fängelse enligt 6 kap. 3 a § eller tillåtelse för en fånge att avlägsna sig från fängelset för att höras hos någon annan myndighet än en domstol enligt 6 kap. 5 §,

5) begränsning av användning av egna kläder enligt 7 kap. 2 § 2 och 4 mom.,

6) placering i sysselsättning enligt 8 kap. 4 §, tillstånd till eget arbete enligt 8 kap. 7 § eller tillstånd till sysselsättning under övervakning utanför fängelset enligt 8 kap. 9 § 3 mom. eller beslut enligt 8 kap. 11 § att återkalla ett tillstånd enligt 8 kap. 9 § 3 mom.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av häktningsslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i häktningsslagen (768/2005) 1 kap. 6 §, 8 kap. 8 §, 10 kap. 14 och 15 §, av dem 8 kap. 8 § sådan den lyder i lag 394/2015, och 10 kap. 14 och 15 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 394/2015,

ändras 1 kap. 5 § 2 mom., 2 kap. 2 § 5 mom. och 4 §, 3 kap. 3 och 9 §, 4 kap. 4 §, 5 kap. 8 §, 8 kap. 9 §, 10 kap. 4 och 9–13 §, 16 § 4 mom. och 18 §, 11 kap. 2 a, 7, 9 och 10 §, 12 kap. 6 § 3 mom., 7 §, 8 § 1 mom. och 9 §, 13 kap. 6 § 3 och 4 mom., 7 § och 9 § 1 mom. samt 15 kap. 1 § 1 mom. 6 punkten,

av dem 2 kap. 2 § 5 mom. sådant det lyder i lag 15/2016, 3 kap. 9 § sådan den lyder i lagarna 736/2011, 394/2015 och 384/2017, 4 kap. 4 § sådan den lyder i lag 384/2017, 5 kap. 8 § sådan den lyder i lagarna 394/2015, ~~och~~ 384/2017 och 291/2021, 8 kap. 9 §, 11 kap. 10 §, 13 kap. 9 § 1 mom. och 15 kap. 1 § 1 mom. 6 punkten sådana lyder i lag 394/2015, 10 kap. 4 § och 11 kap. 7 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 394/2015, 10 kap. 18 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 736/2011, ~~och~~ 11 kap. 2 a § sådan den lyder i lag 508/2019 och 11 kap. 9 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 736/2011 och 808/2011, samt

fogas till 1 kap. 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 394/2015, ett nytt 5 mom., till 3 kap. nya 3 a och 3 b §, till 11 kap. en ny 9 a och 11 §, till 13 kap. 6 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 736/2011, ett nytt 5 mom. och till kapitlet nya 6 a och 6 b § samt till 8 § ett nytt 2 mom. som följer:

Betänkande LaUB 13/2021 rd

1 kap.

Allmänna principer för verkställighet av häktning

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om grunderna för god förvaltning vid bemötandet av häktade och om förfarandet i förvaltningsärenden finns förutom i denna lag i förvaltningslagen (434/2003).

5 §

Bemötande av häktade

Häktade får inte utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, facklig verksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller av någon annan orsak som gäller den häktades person.

2 kap.

Ankomst till ett fängelse

2 §

Intagning i fängelse

Uppgift om att en häktad tagits in i ett fängelse ska antecknas i det brottspåföljdsregister som avses i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (/).

4 §

Ankomstgranskning

En häktad som har anlänt till ett fängelse ska granskas i närvaro av ett vittne (*ankomstgranskning*). Ankomstgranskningen omfattar identifiering, registrering av identiteten, tagning av signalement samt katalogisering och granskning av den egendom som den häktade medför samt vid behov klädbyte. Bestämmelser om uppgörande av egendomsförteckning finns i 5 kap. 2 §. Bestämmelser om säkerhetskontroll finns i 11 kap. 3 § och bestämmelser om kroppsvisitation och finns i 11 kap. 4 §.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Brottspåföljdsmyndigheten får ta de signalement som avses i tvångsmedelslagen på de häktade.

3 kap.

Placering i fängelset, basvård och förflyttning

3 §

Klädsel

En häktad får använda sina egna kläder.

En förutsättning för överlämnande av egna kläder till den häktades förfogande är att kläderna är i gott skick och att de kan granskas på ett tillförlitligt sätt utan att skadas. Överlämnande av egna kläder till en häktads förfogande kan förvägras, om kläderna äventyrar ordningen eller säkerheten i fängelset eller om användningen av kläderna kan försvåra identifieringen av den häktade. Antalet klädesplagg som överlämnas till den häktades förfogande kan begränsas av skäl som hänför sig till möjligheterna att granska bostadsrummen, brandsäkerheten och de begränsade förvaringsutrymmena.

Användningen av egna kläder kan begränsas också om det är behövligt på grund av arbetarskyddet. Häktade som inte får använda sina egna kläder i arbetet eller som på grund av arbetets natur behöver skyddskläder ska ges lämplig klädsel.

Häktade som saknar ändamålsenliga egna kläder ska ges lämplig klädsel för användning i fängelset samt för domstolsbesök och andra besök utanför fängelset.

3 a §

Klädvård

De häktade svarar för vården av de egna kläder som de använder. En häktad ska hålla den klädsel som tillhandahållits av fängelset i behörigt skick.

Fängelset ska ge de häktade möjlighet att tvätta sina egna kläder eller att få dem tvättade i fängelset eller på den häktades bekostnad utanför fängelset genom anstaltens förmedling.

3 b §

Renhållning

De häktade ska på fritiden sköta om städning och renhållning av de egna bostadsrummen och de allmänna lokalerna samt om hushållsarbeten.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

9 §

Beslutanderätt

Fängelsedirektören eller en säkerhetsansvarig beslutar om att förvägra en häktad vistelse utomhus. En säkerhetsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om att förvägra överlämnande av egna kläder till en häktads förfogande enligt 3 § 2 mom. Fängelsedirektören beslutar om att begränsa en häktads rätt att använda egna kläder enligt 3 § 3 mom. En tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter får överlämna sådana egna kläder till en häktads förfogande som det är tillåtet att inneha i fängelset. En sysselsättningsansvarig eller säkerhetsansvarig beslutar om avvikelser från den normala kosten.

En sysselsättningsansvarig eller säkerhetsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om avskilt boende på en häktads egen begäran och om placering på kontraktsavdelning. Direktören för bedömningscentrumet eller den tjänsteman som enligt arbetsordningen är ställföreträdare för direktören beslutar om förflyttning av en häktad. Om en häktad förflyttas till en annan brottsförhållningsregion, är en förutsättning för förflyttningen samtycke av direktören för bedömningscentrumet i den mottagande brottsförhållningsregionen eller av den tjänsteman som enligt arbetsordningen är ställföreträdare för den direktören. Direktören för det mottagande fängelset eller en säkerhetsansvarig i det mottagande fängelset beslutar om kortvarig förflyttning av en häktad enligt 6 a §, efter att ha hört direktören för placeringsfängelset.

Fängelsedirektören eller en säkerhetsansvarig eller sysselsättningsansvarig beslutar om den häktade ska tillåtas avlägsna sig från fängelset enligt 8 §. Om vistelsen utanför fängelset varar över sju dygn, fattas beslutet av direktören för bedömningscentrumet eller den tjänsteman som enligt arbetsordningen är ställföreträdare för direktören.

4 kap.

Sysselsättning

4 §

Beslutanderätt

Fängelsedirektören, en sysselsättningsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om en häktads deltagande i sysselsättning och om eget arbete som avses i 2 §.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

5 kap.

De häktades egendom och inkomster

8 §

Beslutanderätt

En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning fattar beslut om att inte överlämna egendom till en häktads förfogande. En tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter får överlämna sådana föremål och ämnen till en häktads förfogande som det är tillåtet att inneha i fängelset.

Fängelsedirektören eller en säkerhetsansvarig beslutar om i 4 § 3 mom. avsedd begränsning av rätten att använda pengar eller betalningsmedel och om i 4 § 4 mom. avsett sändande av pengar eller betalningsmedel till någon utanför anstalten eller till en annan fånge. Fängelsedirektören eller en sysselsättningsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om betalning av brukspenning och sysselsättningspenning.

En säkerhetsansvarig eller en av denne för uppgiften särskilt förordnad tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om den övervakning av användningen av ett av Brottsförmyndigheten godkänt betalkort som avses i 3 a § 2 mom. (Nytt 3 mom.)

8 kap.

Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation

9 §

Beslutanderätt

En i arbetsordningen förordnad tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om granskning av brev och andra postförsändelser med stöd av 1 § 2 mom. samt om öppnande av en sådan försändelse och granskning av dess innehåll med stöd av 1 § 3 mom. eller 4 § 2 mom.

En säkerhetsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om läsning av brev, andra postförsändelser och meddelanden med stöd av 2 § 1 mom., om utredning av avsändaren enligt 2 § 2 mom., om kopiering enligt 2 § 3 mom., om att underrätta den häktade om läsning enligt 2 a § 1 mom. samt om kvarhållande av försändelser eller meddelanden enligt 5 §. Ett meddelande får dock även lämnas för läsning till en sådan tjänsteman vid Brottsförmyndigheten som har rätt att behandla uppgifter i säkerhetsregistret. Beslut om avlyssning och inspelning av telefonsamtal fattas av en säkerhetsansvarig. Beslut om avbrytande eller förvägran att använda telefonen fattas av en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller av en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter.

Fängelsedirektören eller en säkerhetsansvarig eller en sysselsättningsansvarig beslutar om tillstånd till användning av e-post eller internet och om återkallande av sådana tillstånd.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

10 kap.

Ordningen och disciplinen i ett fängelse

4 §

Disciplinstraff för häktade

En häktad kan disciplinärt bestraffas med

~~1) anmärkning,~~

1) varning,

2) begränsning av deltagande i fritidsverksamhet, användning av pengar eller andra betalningsmedel eller innehav av egendom för högst 30 dygn (*förlust av rättigheter*), eller

3) placering i enrum för högst tio dygn (*straff i enrum*).

I stället för en varning kan en häktad ges en anmärkning, om ordningsförseelsen är ringa och den inte är upprepad. (Nytt 2 mom.)

Förlusten av rättigheter får inte hindra den häktade att upprätthålla kontakter utom fängelset.

9 §

Utredning av ordningsförseelser

Ordningsförseelser ska utredas utan dröjsmål. Efter att en ordningsförseelse ägt rum, ska en opartisk och objektiv utredning genomföras, varvid förseelsen utreds på det sätt som dess art och allvarlighetsgrad kräver.

De häktade, andra som har del i saken och vid behov även andra personer ska höras. Utredningen ska genomföras så att ingen blir grundlöst misstänkt.

I samband med utredningen av en ordningsförseelse ska ett motiverat påstående av den häktade om att de anställda gjort sig skyldiga till eller varit delaktiga i ett brott överlämnas till en polismyndighet för undersökning.

Utredningen av en ordningsförseelse kan avslutas utan att förseelsen förs till i 10 § avsedd behandling av ett disciplinärende, om

1) förseelsen är ringa,

2) det har framgått att det inte har skett någon förseelse, eller

3) det inte finns skäl att misstänka den häktade för förseelsen.

Den häktade kan ges en anmärkning vid utredning av en ordningsförseelse, om behandlingen av ärendet avslutas med stöd av 4 mom. 1 punkten.

10 §

Behandling av disciplinärenden

Disciplinärenden som gäller häktade ska behandlas utan dröjsmål och utan att onödig uppmärksamhet väcks. Ärendet ska behandlas vid muntligt förfarande. Den häktade, ett vittne och någon annan person kan höras via videolänk eller med något annat motsvarande kommunika-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

tionsmedel om det är ändamålsenligt på grund av ett långt avstånd eller av någon annan motsvarande orsak.

Den häktade ska ges tillfälle att förbereda sitt försvar och lägga fram sin egen utredning samt bevis till stöd för den. Bestämmelser om tolkning finns i 2 kap. 3 § 2 mom.

En ordningsförseelse ska behandlas i det fängelse där den häktade är placerad eller där den häktade gjort sig skyldig till ordningsförseelsen. En ordningsförseelse som en häktad gjort sig skyldig till under en transport ska dock behandlas i det fängelse dit den häktade anländer. Om en häktad på grund av en ordningsförseelse förflyttas från en öppen anstalt till ett slutet fängelse, kan ordningsförseelsen också behandlas och disciplinstraffet påföras i bedömningscentrumet eller i det fängelse till vilket den häktade förflyttas.

11 §

Avskildhet vid utredning

Medan en ordningsförseelse utreds och beslutet om disciplinstraff inväntas, kan den häktade hållas avskild från övriga fångar och häktade, om det behövs för att bevara ordningen eller av andra särskilda skäl. Avskildheten får inte räcka längre än nödvändigt och inte överskrida sju dygn. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska så snart som möjligt underrättas om avskildheten.

Den tid under vilken den häktade har hållits avskild från övriga fångar och häktade ska beaktas som avdrag när disciplinstraffet påförs.

12 §

Registrering

Utredning av ordningsförseelser och behandling av disciplinärenden ska registreras.

13 §

Hur disciplinstraff verkställs och när disciplinstraff förfaller

Disciplinstraff som påförts häktade ska verkställas utan dröjsmål och utan att onödig uppmärksamhet väcks.

Om en häktad åtalas vid domstol för ett brott för vilket han eller hon påförts disciplinstraff, förfaller disciplinstraffet till den del det inte har verkställts.

16 §

Beslutanderätt

En säkerhetsansvarig beslutar om utredning av ordningsförseelser, om avslutande av behandlingen av disciplinärenden under utredningen med stöd av 9 § 4 mom. och om utfärdande av an-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

märkning med stöd av 9 § 5 mom. En säkerhetsansvarig eller, om saken inte tål uppskov, en tjäns-teman i chefsuppgifter inom övervakningen beslutar om avskildhet enligt 11 §.

18 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om utredning av ordningsföreseelser samt om registrering av utredning av ordningsföreseelser och behandling av disciplinärenden utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare föreskrifter om verkställigheten av disciplinstraff meddelas av Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet.

11 kap.

Granskning av fängelselokaler och häktade

2 a § (Ny)

Ingripande i obemannade fordons och farkosters färd

Vid verkställighet av häktning tillämpas vad som i 16 kap. 2 a, 8 a och 9—11 § i fängelselagen föreskrivs om ingripande i obemannade fordons och farkosters färd.

7 §

Kontroll av drogfrihet

En häktad kan åläggas att lämna utandnings-, saliv- eller urinprov

- 1) om det finns skäl att misstänka att den häktade är påverkad av alkohol, något annat berusningsmedel eller ett sådant dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen eller
- 2) för utredning av förutsättningarna för eller för kontroll av skyldigheten avseende drogfrihet i fråga om oövervakade besök, besök av barn och placering på en kontraktsavdelning.

Det kan bestämmas att blodprov ska tas på den häktade, om det behövs på grund av vägran att lämna ett i 1 mom. avsett prov, för att trygga kontrollen av drogfrihet eller för att få ett tillförlitligt provresultat.

Om berusningen av yttre tecken att döma är uppenbar, behöver saliv-, urin- eller blodprov inte tas, om inte den häktade kräver det.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

9§

Förfarande och registrering

Kroppsvsitation ska utföras i närvaro av ett vittne. Om kroppsvsitation eller kontroll av drogfrihet kräver att den häktade ska klä av sig, ska den som utför kroppsvsitationen och kontrollen av drogfrihet samt den som är vittne till kroppsvsitationen vara av samma kön som den visiterade. När den häktade befinner sig utanför fängelset under direkt bevakning av en tjänsteman vid Brottpåföljdsmyndigheten, får kroppsvsitation dock utföras utan närvaro av ett vittne, om saken inte tål uppskov.

Om kroppsvsitation utförs av någon som inte hör till hälso- och sjukvårdspersonalen, ska ett vittne vara närvarande. I övrigt ska 8 kap. 33 § 3 och 4 mom. i tvångsmedelslagen iakttas vid utförande av kroppsvsitation.

Den häktade ska underrättas om grunden för kroppsvsitationen, specialgranskningen, kroppsvsitationen och kontrollen av drogfrihet så snart det är möjligt med beaktande av personens tillstånd och övriga omständigheter.

~~Ingripande i obemannade fordons eller farkosters färd,~~ **Kroppsvsitation**, kontroll av drogfrihet, specialgranskning och kroppsvsitation ska registreras.

9 a §

Genomförande av kontroll av drogfrihet

Provtagning i samband med kontroll av drogfrihet ska ske i lämpliga lokaler och under kontrollerade förhållanden så att integritetsskyddet för den som testas kan säkerställas. Blodprov ska tas vid en för detta ändamål lämplig enhet inom hälso- och sjukvården. Endast yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården får ta blodprov.

Provtagningen och behandlingen av provet ska utföras på ett tekniskt tillförlitligt sätt så att

- 1) proverna från olika personer som testas inte kan blandas,
- 2) orenheter inte kan hamna i provet, och
- 3) provet inte kan förfälskas.

Ett saliv-, urin- eller blodprov ska sändas till ett laboratorium för undersökning eller verifiering, om inte resultatet av ett snabbtest av saliv- eller urinprovet visar att fången inte har använt berusningsmedel. Laboratoriet ska uppfylla kvalitetskraven för narkotikatest.

10§

Beslutanderätt

En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om säkerhetskontroll av en häktad. En tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning eller, om saken inte tål uppskov, en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om kroppsvsitation av en häktad och om annan kontroll av drogfrihet än sådan blodprovstagning som avses i 7 §.

Fängelsedirektören, en säkerhetsansvarig eller en tjänsteman i chefsuppgifter inom styrning eller övervakning beslutar om sådant blodprov som avses i 7 §.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Fängelsedirektören eller en säkerhetsansvarig beslutar om specialgranskning. Brottpåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet har i enskilda fall rätt att besluta om specialgranskning. Fängelsedirektören beslutar om kroppsbesiktning.

11 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om registrering av ~~ingripande i obemannade fordons eller farkosters färd~~, kroppsvisitation, kontroll av drogfrihet, specialgranskning och kroppsbesiktning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare föreskrifter om det förfarande som ska tillämpas vid kontroll av drogfrihet meddelas av Brottpåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet.

12 kap.

Granskning av andra personer

6 §

Gripande och hållande i förvar

Den som grips eller hålls i förvar ska underrättas om grunden för åtgärden.

7 §

Förfarande och registrering

Säkerhetskontroll och kroppsvisitation ska utföras finkänsligt. Åtgärderna får inte orsaka onödig olägenhet för den granskade eller skada på egendom.

Den granskade ska underrättas om grunden för åtgärden. Vid kroppsvisitation ska ett vittne vara närvarande. Om kroppsvisitationen kräver att den granskade klär av sig, ska visitationen utföras i ett avskilt rum, och den som utför visitationen och den som är vittne ska vara av samma kön som den granskade.

Kroppsvisitation, **fråntagande av föremål och ämnen**, avlägsnande från fängelseområdet, gripande och hållande i förvar av besökare ska registreras.

8 §

Beslutanderätt

En tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen eller en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter beslutar om säkerhetskontroll och förvägran av tillträde till fängelset.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

9 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om registrering av kroppsvisitation, fråntagande av föremål och ämnen, avlägsnande från fängelseområdet, gripande och hållande i förvar av besökare utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 kap.

Säkerhetsåtgärder och användning av maktmedel

6 §

Användning av maktmedel

En tjänsteman vid Brottsförklaringsmyndigheten har i sin tjänsteutövning dessutom rätt till nödvärn i enlighet med 4 kap. 4 § i strafflagen. Vid bedömningen av om nödvärn kan försvaras ska de krav beaktas som kan ställas på en tjänsteman utifrån dennes utbildning och erfarenhet.

Den som på begäran eller med samtycke av en i 1 mom. avsedd tjänsteman tillfälligt bistår denne i en situation där det är nödvändigt att anlita hjälp av utomstående för att använda maktmedel vid en ytterst viktig och brådskande tjänsteförrättning enligt denna paragraf har rätt att under tjänstemannens uppsikt använda de nödvändiga maktmedel som med hänsyn till omständigheterna kan anses försvarliga.

Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen samt om excess i nödvärn i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i den lagen.

6 a §

Beredskap för och varning om användning av maktmedel

Den som utför ett tjänsteuppdrag och har anledning att befara motstånd eller ett obehörigt angrepp enligt 4 kap. 4 § 1 mom. i strafflagen ska på ett lämpligt och ändamålsenligt sätt bereda sig på användning av maktmedel.

Den som är föremål för ett tjänsteuppdrag ska varnas för risken att bli utsatt för maktmedel, om det är möjligt och ändamålsenligt att varna denne. Varningen ska ges på ett för ändamålet lämpligt och begripligt sätt.

6 b §

Användning av skjutvapen

En tjänsteman vid Brottsförklaringsmyndigheten får använda skjutvapen endast om det är fråga om att stoppa en persons verksamhet som orsakar direkt och allvarlig fara för någon annans liv el-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

ler hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att stoppa verksamheten. Skjutvapen får dessutom användas i brådskande och viktiga uppdrag för att avlägsna föremål eller motsvarande hinder.

Med användning av skjutvapen avses varning för användning av ett i 2 § i skjutvapenlagen (1/1998) avsett skjutvapen, hot om användning av skjutvapen och avlossande av skott. Det betraktas inte som användning av skjutvapen att ta fram ett skjutvapen och göra det skjutklart.

7 §

Förfarandet

Den häktade ska underrättas om grunden för användningen av fängsel så snart det är möjligt med beaktande av personens tillstånd och övriga omständigheter.

Användning av fängsel, verkställighet av observation, observation i isolering och avskildhet samt användning av maktmedelsredskap ska registreras.

8 §

Beslutanderätt

Beslut om vapenhot och avlossande av skott ska fattas av en säkerhetsansvarig eller, om saken inte tål uppskov, en tjänsteman i chefsuppgifter inom övervakningen eller en tjänsteman som utför styrnings- eller övervakningsuppgifter.

9 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om verkställighet av och förhållandena under observation, observation i isolering och avskildhet samt om maktmedelsredskap, fängslens och registrering av användning av fängsel och maktmedelsredskap utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 kap.

Ändringssökande

1 §

Beslut i vilka ändring får sökas

En häktad får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

Betänkande LaUB 13/2021 rd

6) anmärkning, varning, förlust av rättigheter, eller straff i enrum eller beslut om att inte påföra disciplinstraff enligt 10 kap. 4 mom. eller avskildhet enligt 11 §,

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av samhällspåföljder

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om verkställighet av samhällspåföljder (400/2015) 5, 29, 31, 74 och 81 §,

av dem 31 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 273/2019,

ändras 14–20 §, 22, 23, 25, 26, 27 och 30 §, 38 § 2 mom., 39 och 46 §, 49 § 2 mom., 54 §, 55 § 1 mom., 62 och 66 §, 67 § 1 mom. samt 68, 75, 84, 86, 87 och 91 §,

av dem 18 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 385/2017 och 273/2019, 19 och 30 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 385/2017, 26 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 273/2019 samt 62 § sådan den lyder i lag 273/2019, samt

fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 273/2019, ett nytt 5 mom., till lagen nya 22 a, 24 a och 26 a §, till 47 § ett nytt 3 mom. och till lagen en ny 86 a §, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om grunderna för god förvaltning vid bemötandet av dem som dömts till samhällspåföljder och om förfarandet i förvaltningsärenden finns förutom i denna lag i förvaltningslagen (434/2003).

14 §

Påbörjande av verkställigheten

Domstolen ska utan ogrundat dröjsmål underrätta Brottsförvaltningsmyndigheten om sitt avgörande genom vilket den har dömt ut samhällstjänst, övervakningsstraff, villkorligt fängelse förenat

Betänkande LaUB 13/2021 rd

med övervakning eller ungdomsstraff. Uppgifterna om avgörandet registreras i registret över avgöranden och meddelanden om avgöranden i justitieförvaltningens nationella informationsresurs. Bestämmelser om registreringen finns i lagen om justitieförvaltningens nationella informationsresurs (955/2020).

En preciserad plan för strafftiden ska utarbetas och verkställigheten av samhällstjänst, övervakningsstraff, villkorligt fängelse förenat med övervakning och ungdomsstraff ska påbörjas och påföljden verkställas utan ogrundat dröjsmål när en dom som gäller straffet har vunnit laga kraft eller kan verkställas på samma sätt som en lagakraftvunnen dom.

Brottspåföljdsmyndigheten ska förelägga den dömda en tidpunkt när avtjänandet av straffet ska inledas.

15 §

Begynnelse tidpunkten för avtjänandet av straff

Avtjänandet av samhällstjänst och ungdomsstraff börjar den dag då det första övervakarmötet ordnas, den första arbetstjänstdagen infaller, deltagandet i annan verksamhet inleds eller då annan övervakning som hänför sig till samhällspåföljdens verkställighet inleds i enlighet med den preciserade planen för strafftiden. Bestämmelser om begynnelse tidpunkten för avtjänandet av övervakningsstraff finns i 47 §.

Övervakningstiden för villkorligt fängelse som förenats med övervakning börjar löpa den dag då det första övervakarmötet ordnas i enlighet med den preciserade planen för strafftiden.

Om den som ska frigges villkorligt ställs under övervakning för en provotid, inleds övervakningen den dag då han eller hon frigges villkorligt från fängelset.

16 §

Uppskov med eller avbrott i verkställigheten

Brottspåföljdsmyndigheten får för viss tid skjuta upp eller avbryta verkställigheten av samhällstjänst, övervakningsstraff, ungdomsstraff eller övervakningen av villkorligt fängelse, om

1) avtjänande av samhällspåföljd skulle äventyra värden av den dömdes allvarliga sjukdom eller svåra skada,

2) det finns ett tillfälligt hinder för avtjänande av samhällspåföljden på grund av att den dömda deltar i missbrukarrehabilitering, fullgör värnplikt eller frivillig militärtjänst för kvinnor eller civiltjänst, vårdar sitt barn under en moderskaps-, särskild moderskaps, faderskaps- eller föräldrapenningsperiod enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004) eller av någon annan därmed jämförbar godtagbar orsak,

3) ändrade förhållanden hos den dömda förutsätter nya arrangemang i fråga om verksamhets-skyldigheten eller skyldigheten att stanna på en viss plats,

4) det finns ett hinder för avtjänandet av samhällspåföljden med anledning av avtjänande av ett ovillkorligt fängelsestraff eller någon annan samhällspåföljd eller med anledning av verkställigheten av häktning.

I de fall som avses i 1 mom. 1 punkten ska verkställigheten skjutas upp eller avbrytas tills det inte längre finns några hinder för inledandet av verkställigheten som beror på den dömdes hälso-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

tillstånd. I de fall som avses i 1 mom. 2–4 punkten får uppskov eller avbrott fortgå i sammanlagt högst ett år från den tidpunkt då den dömden ska börja avtjäna straffet.

Strafftiden löper inte under uppskovet eller avbrottet.

Brottspåföljdsmyndigheten ska återkalla ett uppskov med eller avbrott i verkställigheten, om det framgår att det inte längre finns grunder för uppskovet eller avbrottet.

17 §

Preciserad plan för strafftiden

Brottspåföljdsmyndigheten ska utarbeta en preciserad plan för strafftiden för att en samhällspåföljd ska kunna verkställas. Den preciserade planen för strafftiden ska innehålla mer detaljerade uppgifter om hela den tid verkställigheten av samhällspåföljden omfattar än vad som ingår i den plan för strafftiden som utarbetats i utredningsskedet i enlighet med 11 § samt tidpunkten för när verkställigheten av påföljden inleds och upphör och ett detaljerat tidsschema.

18 §

Utarbetande och ändring av en preciserad plan för strafftiden

Brottspåföljdsmyndigheten utarbetar en preciserad plan för strafftiden i samarbete med den dömden.

Brottspåföljdsmyndigheten får ändra den preciserade planen för strafftiden, om förhållandena förändras väsentligt eller det finns någon annan därmed jämförbar godtagbar orsak till det. När den preciserade planen ändras ska bestämmelserna i 1 och 3 mom. iakttas.

Detaljerna i den preciserade planen för strafftiden och påföljderna för brott mot bestämmelserna i den ska på ett ändamålsenligt sätt gås igenom med den dömden.

19 §

Beräkning av strafftider och tidsfrister

De strafftider som avses i denna lag och maximitiden för uppskov och avbrott enligt 16 § beräknas i dagar. De tider som anges i år och månader omvandlas till dagar så att ett år blir 365 dagar och en månad blir 30 dagar.

20 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om

- 1) inledande av verkställigheten,
- 2) innehållet i och förfarandet för utarbetandet av en preciserad plan för strafftiden,
- 3) verksamhet som kan godkännas som innehåll verksamhetskyldigheten.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

22 §

Kontroll av drogfrihet

Den dömden kan åläggas att lämna utandnings-, saliv- eller urinprov

1) om det finns skäl att misstänka att den dömden är påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel på det sätt som avses i 38, 61, 65 eller 72 §, eller

2) för övervakning av skyldigheten avseende drogfrihet i fråga om övervakningsstraff.

Det kan bestämmas att blodprov ska tas på den dömden, om det behövs på grund av vägran att lämna ett i 1 mom. avsett prov, för att trygga kontrollen av drogfrihet eller för att få ett tillförlitligt provresultat.

Om berusningen av yttre tecken att döma är uppenbar, behöver saliv-, urin- eller blodprov inte tas, om inte den dömden kräver det.

Bestämmelser som behandling av ett vid kontroll av drogfrihet konstaterat brott mot skyldigheten avseende drogfrihet finns i 24 a, 25 och 26 §.

22 a §

Genomförande av kontroll av drogfrihet

Provtagningen i samband med kontroll av drogfrihet ska ske i lämpliga lokaler och under kontrollerade förhållanden så att integritetsskyddet för den som testas kan säkerställas. Om kontrollen av drogfrihet förutsätter att den dömden ska klä av sig, ska den som utför kontrollen vara av samma kön som den som kontrolleras.

Den dömden kan förpliktas att besöka en enhet vid Brottsförklaringsmyndigheten, en hälsovårdscentral eller en enhet som avses i lagen om missbrukarvård (41/1986) för att lämna urinprov. Blodprovet ska tas vid en för detta ändamål lämplig enhet inom hälso- och sjukvården. Endast yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården får ta blodprov.

Provtagningen och behandlingen av provet ska utföras på ett tekniskt tillförlitligt sätt så att

1) proverna från olika personer som testas inte kan blandas,

2) orenheter inte kan hamna i provet, och

3) provet inte kan förfälskas.

Ett saliv-, urin- eller blodprov ska sändas till ett laboratorium för undersökning eller verifiering, om inte resultatet av ett snabbtest av saliv- eller urinprovet visar att den dömden inte har använt berusningsmedel. Laboratoriet ska uppfylla kvalitetskraven för narkotikatest.

Den dömden ska underrättas om grunden för kontrollen av drogfrihet så snart det är möjligt med beaktande av personens tillstånd och övriga omständigheter.

23 §

Tillstånd att tillfälligt låta bli att följa den preciserade planen för strafftiden

Den dömden kan få tillstånd att i enskilda fall låta bli att följa en bestämmelse i den preciserade planen för strafftiden som avses i 17 §, om det behövs av en orsak som hänför sig till hans eller hennes familj, hälso- och sjukvård, försörjning eller skötsel av arbets-, utbildnings-, social- eller bostadsärenden eller av någon annan motsvarande godtagbar orsak.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Den dömde får i ett enskilt fall utan förhandstillstånd låta bli att följa en i 1 mom. avsedd bestämmelse, om det är nödvändigt på grund av att den dömde insjuknat eller på grund av någon annan oförutsedd och tvingande orsak som inverkar på verkställigheten. Den dömde ska utan dröjsmål anmäla detta till Brottspåföljdsmyndigheten. Brottspåföljdsmyndigheten kan efter att ha fått anmälan bevilja tillstånd i efterskott.

24 a §

Brott mot skyldigheter

Den dömde kan ges en ~~anmärkning eller~~ varning, om han eller hon bryter mot sina skyldigheter enligt 21, 22, 38, 49, 72 eller 73 §. **I stället för en varning kan den dömde ges en anmärkning, om brottet mot skyldigheterna är ringa och det inte är upprepat.**

Den dömde kan påföras en påföljd enligt 39, 55, 62, 67 och 75 §, om han eller hon grovt bryter mot sina skyldigheter. Ett brott mot skyldigheterna är grovt, om den dömde

- 1) trots varning upprepade gånger bryter mot sina skyldigheter, eller
- 2) underlåter att inleda eller avbryter avtjänandet av påföljden.

Ett brott mot skyldigheterna är grovt också om den dömde bryter mot sina skyldigheter på ett sätt som visar uppenbar likgiltighet för tillbörligt avtjänande av straffet.

25 §

Utredning av brott mot skyldigheter

Om den dömde misstänks ha brutit mot sina skyldigheter på det sätt som avses i 24 a §, ska Brottspåföljdsmyndigheten utreda brottet mot skyldigheterna på det sätt som dess art och allvarlighetsgrad kräver.

Brottspåföljdsmyndigheten kan förbjuda att verkställigheten av samhällstjänst, övervakningsstraff, övervakning av villkorligt fängelse som påförts en person som fyllt 21 år eller ungdomsstraff inleds eller avbryta verkställigheten för den tid som brott mot skyldigheterna utreds, om ärendet inte kan utredas omedelbart.

26 §

Behandling av brott mot skyldigheter

Om den dömde konstateras ha brutit mot sina skyldigheter på det sätt som avses i 24 a § 1 mom., beslutar Brottspåföljdsmyndigheten om anmärkning eller varning. När en varning ges ska den dömde underrättas om vad fortsatt brott mot skyldigheterna kan leda till.

Om den dömde misstänks ha brutit mot sina skyldigheter grovt på det sätt som avses i 24 a § 2 eller 3 mom., ska Brottspåföljdsmyndigheten lämna i 25 § avsedd utredning till åklagaren. ~~Om åklagaren anser att den dömde brutit mot sina skyldigheter på ett grovt sätt, ska åklagaren utan dröjsmål föra saken till domstol för avgörande.~~ Brottspåföljdsmyndigheten ska förbjuda påbörjandet av verkställighet eller avbryta verkställigheten om det är fråga om samhällstjänst, övervakningsstraff, övervakning av villkorligt fängelse som påförts en person som fyllt 21 år eller ungdomsstraff.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Vid behandling av grovt brott mot skyldigheter ska domstolen ge den dömde tillfälle att bli hörd innan saken avgörs. En representant för Brottspåföljdsmyndigheten ska också ges tillfälle att ge utlåtande i saken, om det inte är uppenbart onödigt med avseende på ärendets behandling. Ärendet kan avgöras även om den dömde inte infinner sig vid domstolen. Tingsrätten är domför med ordföranden ensam. I övrigt ska bestämmelserna om rättegång i brottmål iakttas. Besvär över ett avgörande som domstolen träffat med stöd av denna paragraf ska behandlas skyndsamt.

26 a §

Registrering

Kontroll av drogfrihet och utredning av brott mot skyldigheter ska registreras.

27 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om registrering av kontroll av drogfrihet, om utredning och registrering av brott mot skyldigheter samt om förfarandet vid brott mot skyldigheter utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare föreskrifter om det förfarande som ska tillämpas vid kontroll av drogfrihet meddelas av Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet.

30 §

Beslutanderätt

Direktören för byrån för samhällspåföljder beslutar om åtgärder som föranleds av grovt brott mot skyldigheter enligt 24 a § 2 eller 3 mom.

Direktören för byrån för samhällspåföljder beslutar om

- 1) begynnelsetidpunkten för straff enligt 15 §,
- 2) uppskov med och avbrott i verkställigheten samt återkallande av uppskovet med och avbrott i verkställigheten enligt 16 §,
- 3) en preciserad plan för strafftiden enligt 17 och 46 §,
- 4) blodprov enligt 22 §,
- 5) begäran om hämtning enligt 24 §,
- 6) en i 24 a § 1 mom. avsedd anmärkning och varning,
- 7) förbud mot att inleda verkställighet eller om avbrytande av verkställigheten enligt 25 § 2 mom., (Ny 7 punkt)
- 8) avslutande av övervakning enligt 60 § 4 mom. och 76 §. (Ny 8 punkt)

Om saken inte kan vänta, kan besluten fattas av en i arbetsordningen förordnad fängelsedirektör, biträdande direktör eller en brottspåföljdschef.

En tjänsteman som svarar för verkställigheten beslutar om beräklandet av strafftiden för övervakningsstraff och om villkorlig frigivning från övervakningsstraff. En tjänsteman som svarar för verkställigheten eller en i arbetsordningen förordnad annan tjänsteman vid verkställighetsenheten beslutar om utfärdande och återkallande av en efterlysning enligt 34 §.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Övervakaren eller en i arbetsordningen förordnad annan tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten beslutar om

- 1) ändring av en preciserad plan för strafftiden enligt 18 §,
- 2) annan i 22 § avsedd kontroll av drogfrihet än blodprov,
- 3) rätten enligt 23 § att på grund av förhinder inte fullgöra en skyldighet som ingår i planen för strafftiden,
- 4) anmärkning enligt 24 a § 1 mom.,
- 5) ersättning för resekostnader enligt 32 §,
- 6) säkerhetskontroll enligt 50 §.

38 §

Den dömdes särskilda skyldigheter

Den dömden får inte vara påverkad av alkohol eller på platsen för något annat berusningsmedel på platsen för arbete, rehabilitering, utbildning eller någon annan verksamhet som hänför sig till samhällstjänstens verkställighet, eller under sådana sammankomster som verkställigheten kräver.

39 §

Påföljd för grovt brott mot skyldigheter

Om åklagaren bedömer att samhällstjänsten ska förvandlas till ett övervakningsstraff eller ett ovillkorligt fängelsestraff på grund av sådant handlande som avses i 24 a § 2 eller 3 mom., ska åklagaren utan dröjsmål framställa ett yrkande om det hos den tingsrätt som har behandlat brottmålet i första instans eller inom vars domkrets den dömden bor eller stadigvarande vistas.

Om domstolen konstaterar att den dömden har handlat på det sätt som avses i 24 a § 2 eller 3 mom., kan domstolen förvandla den icke avtjänade delen av samhällstjänsten till ett övervakningsstraff eller ett ovillkorligt fängelsestraff. Minimitiden för förvandlingsstraffen är fyra dagar. Domstolen kan förvandla också sådan samhällstjänst vars verkställighet ännu inte inletts till ett övervakningsstraff eller ett ovillkorligt fängelsestraff.

46 §

Precisering av planen för strafftiden

När ett övervakningsstraff ska verkställas utarbetar Brottspåföljdsmyndigheten en preciserad plan för strafftiden i enlighet med 17 och 18 §. En preciserad plan för strafftiden för ett övervakningsstraff ska dessutom innehålla uppgifter och bestämmelser om

- 1) den dömdes bostad eller någon annan plats som anvisats den dömden,
- 2) den tid som den dömden är skyldig att stanna i sin bostad eller på någon annan plats som anvisats den dömden samt om när denna tid infaller,
- 3) den dömdes rätt att röra sig utanför sin bostad eller någon annan plats som anvisats honom eller henne.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

47 §

Begynnelse tidpunkten för avtjänandet av övervakningsstraff och beräkandet av straffets längd

Den som avtjänar ett övervakningsstraff ska meddelas ett beslut som innefattar de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. samt information om tidpunkten för frigivningen. Sak-, skriv- och räknefel i ett strafftidsbeslut får rättas utan den dömdes samtycke, om inte rättelsen leder till ett oskäligt slutresultat för den dömden med beaktande av frigivningstidpunktens närhet, felets obetydlighet eller någon annan därmed jämförbar orsak.

49 §

Den dömdes särskilda skyldigheter

Under den tid verkställigheten pågår får den dömden inte använda alkohol eller något annat berusningsmedel eller vara påverkad av berusningsmedel.

54 §

Behandling av grovt brott mot skyldigheter

Om åklagaren anser att den dömden har handlat på det sätt som avses i 24 a § 2 eller 3 mom. eller 51 §, ska åklagaren utan dröjsmål föra saken till behandling hos den tingsrätt som har behandlat brottmålet i första instans eller inom vars domkrets den dömden bor eller stadigvarande vistas.

55 §

Straff som döms ut i stället för övervakningsstraff

Om domstolen konstaterar att den dömden har handlat på det sätt som avses i 24 a § 2 eller 3 mom. eller 51 §, ska domstolen förvandla den icke avtjänade delen av övervakningsstraffet till ett ovillkorligt fängelsestraff vars minimitid är fyra dagar.

62 §

Påföljd för grovt brott mot skyldigheter

Om den som dömts till villkorligt fängelse förenat med övervakning bryter mot sina till övervakningen hörande skyldigheter på ett i 24 a § 2 eller 3 mom. avsett grovt sätt, ska Brottsåtgärdsmyndigheten utan dröjsmål underrätta åklagaren om saken, om det inte är uppenbart onödigt för att syftet med övervakningen ska nås.

Om åklagaren på grund av ett i 24 a § 2 eller 3 mom. avsett grovt brott mot skyldigheter bedömer att övervakningstiden ska förlängas eller, i fråga om den som hade fyllt 21 år när han eller

Betänkande LaUB 13/2021 rd

hon begick brottet, att den icke avtjänade övervakningstiden ska förvandlas till ovillkorligt fängelse, ska åklagaren utan dröjsmål framställa ett yrkande om detta hos den tingsrätt som har behandlat brottmålet i första instans eller inom vars domkrets den dömde bor eller stadigvarande vistas.

Om domstolen konstaterar att den dömde har brutit mot de skyldigheter som hör till övervakningen på ett i 24 a § 2 eller 3 mom. avsett grovt sätt och det med hänsyn till den dömdes person och orsakerna till överträdelsen enligt en helhetsbedömning finns särskilda skäl till det, kan domstolen förlänga övervakningstiden med sammanlagt högst sex månader eller, i fråga om den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet, förvandla den icke avtjänade övervakningstiden till ovillkorligt fängelse i minst fyra och högst 14 dagar. En månad icke avtjänad övervakningstid motsvarar en dag fängelse när övervakningstid förvandlas till ovillkorligt fängelse. Om en del av en månad som hör till övervakningstiden har avtjänats ska den månaden anses vara helt och hållet avtjänad.

På förlängd övervakningstid tillämpas 60 § 2 mom. För den som hade fyllt 21 år när han eller hon begick brottet kan övervakningen dessutom omfatta deltagande i rehabilitering eller öppen vård enligt 60 § 3 mom. i den omfattning som sådan ingått i planen för strafftiden men ännu inte genomförts.

66 §

Behandling av grovt brott mot skyldigheter

Om åklagaren anser att den som dömts till ungdomsstraff har brutit mot sina skyldigheter på ett i 24 a § 2 eller 3 mom. avsett grovt sätt, ska åklagaren utan dröjsmål föra saken till behandling hos den tingsrätt som har behandlat brottmålet i första instans eller inom vars domkrets den dömde bor eller stadigvarande vistas.

67 §

Påföljd för grovt brott mot skyldigheter

Om domstolen konstaterar att den som dömts till ungdomsstraff har brutit mot sina skyldigheter på ett i 24 a § 2 eller 3 mom. avsett grovt sätt, ska domstolen döma ut ett annat straff i stället för den icke avtjänade delen av ungdomsstraffet.

68 § (Ny)

Beaktande av den del av ungdomsstraffet som har avtjänats

När den som har dömts till ungdomsstraff döms till ett nytt straff i fall som avses i 7 kap. 8 § i strafflagen eller i ~~16 § eller~~ 67 § 1 mom. i denna lag, ska den del av ungdomsstraffet som redan har avtjänats i skälig mån beaktas som en straffnedsättningsgrund. Två ungdomsstraffdagar anses motsvara en dag ovillkorligt fängelse, om det inte med beaktande av innehållet i den del av ungdomsstraffet som redan har avtjänats finns särskilda skäl att avvika från detta.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

75 §

Påföljd för grovt brott mot skyldigheter

Om åklagaren bedömer att en del av reststraffet ska verkställas på grund av ett i 24 a § 2 eller 3 mom. avsett grovt brott mot skyldigheter, ska åklagaren utan dröjsmål framställa ett yrkande om det hos den tingsrätt som har behandlat brottmålet i första instans eller inom vars domkrets den dömde bor eller stadigvarande vistas.

Om domstolen konstaterar att den dömde har brutit mot sina skyldigheter på ett i 24 a § 2 eller 3 mom. avsett grovt sätt och om det med hänsyn till den dömdes person och orsakerna till överträdelsen enligt en helhetsbedömning finns särskilda skäl till det, kan domstolen bestämma att minst fyra och högst 14 dagar av reststraffet ska verkställas.

84 § (Ny)

Avdrag på grund av ett verkställt straff

~~Om den som har dömts till samhällstjänst, övervakningsstraff eller ungdomsstraff döms till ett fängelsestraff till följd av överklagande i en situation som avses i 16 §, ska~~ Brottspåföljdsmyndigheten ska från det fängelsestraff som ska verkställas dra av den tid som motsvarar den del av straffet som redan har avtjänats som ~~övervakningsstraff~~ **övervakningsstraff**. ~~Ett motsvarande avdrag ska göras~~ när domstolen har förbjudit verkställigheten av ett övervakningsstraff, men inte har bestämt längden på den del av straffet som ska verkställas som fängelse. Om den dömde har frigetts villkorligt från ett övervakningsstraff, iaktas på motsvarande sätt det som i 3 kap. 6 § i fängelselagen föreskrivs om verkställighet av skillnaden.

86 §

Beslut i vilka ändring får sökas

Den dömde får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut om

- 1) uppskov med eller avbrott i verkställigheten enligt 16 § 1 mom. samt återkallelse av uppskov med eller avbrott i verkställigheten enligt 16 § 5 mom.,
- 2) en preciserad plan för strafftiden enligt 17 och 46 § eller om ändring av en preciserad plan för strafftiden enligt 18 §,
- 3) tillstånd att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden enligt 23 § 1 mom.,
- 4) anmärkning eller varning enligt 24 a § 1 mom. eller **beslut om att inte ge anmärkning eller varning,**
- 5) **förbud mot att inleda verkställighet eller avbrytande av verkställigheten enligt 25 § 2 mom. och 26 § 2 mom.,** (Nytt 5 mom.)
- 6) ersättning för resekostnader enligt 32 §,
- 7) strafftiden över övervakningsstraff enligt 47 § 2 mom.,
- 8) ställande under övervakning enligt 70 § och avslutande av övervakning enligt 76 §,

Betänkande LaUB 13/2021 rd

9) något annat avgörande enligt 6 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) som träffats med stöd av denna lag än vad som avses i 1–8 punkten, om inte sökande av ändring har förbjudits med stöd av 86 a § i denna lagen.

86 a §

Förbud mot att söka ändring

Den dömden får inte begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut om

- 1) begynnelsestidpunkten för straffet enligt 15 §,
- 2) tillstånd att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden enligt 23 § 2 mom.

87 §

Beslutanderätt och behandling av begäran om omprövning

Regiondirektören vid Brottspåföljdsmyndigheten avgör begäran om omprövning av beslut som avses i 86 § 1–6 samt 8 och 9 punkten. Verkställighetsdirektören vid Brottspåföljdsmyndigheten avgör begäran om omprövning av beslut som avses i 86 § 7 punkten.

Begäran om omprövning ska framställas skriftligen inom sju dagar från delfäendet av beslutet. Omprövningsbegäran ska lämnas till regiondirektören, direktören för byrån för samhällspåföljder eller fängelsedirektören. Om det är fråga om ett i 86 § 7 punkten avsett beslut om strafftiden för övervakningsstraff, ska omprövningsbegäran lämnas till verkställighetsdirektören. Begäran om omprövning ska behandlas skyndsamt.

I andra beslut som fattas av Brottspåföljdsmyndighetens verkställighetsenhet än i 86 § 7 punkten avsedda beslut om strafftiden för övervakningsstraff får omprövning inte begäras, utan de överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med vad föreskrivs i 88 §.

91 §

Hur begäran om omprövning och besvär påverkar verkställigheten

Begäran om omprövning eller anförande av besvär avbryter inte verkställigheten av beslut som avses i 86 § 7 eller 8 punkten, om inte den regiondirektör eller verkställighetsdirektör som behandlar begäran om omprövning eller den domstol som behandlar besvären beslutar något annat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Vid bestämmandet av begynnelsestidpunkten för övervakning som förenats med villkorligt fängelse tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, om övervakningen har bestämts som straff för ett brott som har begåtts före ikraftträdandet. Till övriga delar tillämpas i ärenden som gäller utdömande, förberedelse eller verkställighet av en samhällspåföljd de bestämmelser som gällde när beslutet fattades. Bestämmelserna i denna lag tillämpas emeller-

Betänkande LaUB 13/2021 rd

tid om ärendet tas till ny behandling på grund av överträdelse av villkor, förändrade förutsättningar eller av någon annan motsvarande orsak efter det ikraftträdandet av denna lag.

5.

Lag

om ändring av lagen om övervakad frihet på prov

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om övervakad frihet på prov (629/2013) 10 och 11 §, 14 § 2 mom., 15 § och 16 § 2 mom., av dem 14 § 2 mom. och 15 § sådana de lyder i lag 404/2015,
ändras 3 §, 5 § 2 mom., 9 §, 14 § 4 och 5 mom., 18, 19 och 21 §, 23 § 1 mom., 26 och 27 §, 31 § 4 mom. samt 32, 40 och 41 §,
av dem 5 § 2 mom., 14 § 4 och 5 mom. och 21 § sådana de lyder i lag 404/2015, 32 § sådan den lyder i lagarna 404/2015, 1643/2015 och 807/2017 samt 40 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 397/2015 och 404/2015, samt
fogas till 1 § ett nytt 2 mom., till lagen nya 19 a och 25 a §, till 31 § ett nytt 5 mom. samt till lagen nya 31 a–31 c och 40 a § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om grunderna för god förvaltning vid bemötandet av dem som har placerats i övervakad frihet på prov och om förfarandet i förvaltningsärenden finns förutom i denna lag i förvaltningslagen (434/2003).

3 §

Förutsättningar för placering i övervakad frihet på prov

Utöver vad som föreskrivs i 2 c kap. 8 § i strafflagen kan en fånge placeras i övervakad frihet på prov, om

1) friheten på prov främjar genomförandet av den i 4 kap. 6 § i fängelselagen (767/2005) avsedda planen för strafftiden,

2) det utifrån uppgifterna om fångens beteende under strafftiden samt hans eller hennes person och kriminalitet kan anses sannolikt att villkoren för frihet på prov iakttas,

Betänkande LaUB 13/2021 rd

3) fången till sitt förfogande har en bostad eller något annat i 2 § i denna lag avsett ställe som lämpar sig för verkställigheten av friheten på prov,

4) fången samtycker till att han eller hon placeras i övervakad frihet på prov,

5) fången samtycker till att Brottspåföljdsmyndigheten i frågor som gäller utredning av förutsättningarna för friheten på prov eller iakttagandet av villkoren, efter behov står i kontakt med de myndigheter, privata sammanslutningar och enskilda personer som berörs av verkställigheten av friheten på prov, samt att dessa trots sekretessbestämmelserna kan underrätta Brottspåföljdsmyndigheten om brott mot villkoren, samt

6) fången samtycker till att Brottspåföljdsmyndigheten reder ut om den bostad som avses i 2 § i denna lagen och det ställe för deltagande i verksamhet som avses i 7 § 3 mom. lämpar sig för verkställigheten av friheten på prov.

En förutsättning för placering i frihet på prov är dessutom att de i samma bostad som fången boende personer som uppnått myndighetsåldern av sin egen bestämda vilja har samtyckt till att friheten på prov verkställs i bostaden. Samtycket ska ges skriftligen. Åsikten hos en person under 18 år som bor i samma bostad som fången om att övervakad frihet på prov verkställs i bostaden ska redas ut. Minderåriga ska höras i samarbete med barnskyddsmyndigheterna med iakttagande av 20 § i barnskyddslagen (417/2007). Övervakad frihet på prov får inte börja verkställas i bostaden, om en minderårig av grundad anledning motsätter sig verkställigheten och med hänsyn till sin ålder och utvecklingsnivå är mogen att bedöma saken.

5§

Verksamhetsskyldighet

Antalet timmar i veckan för arbete och annan verksamhet som det bestäms att ska ingå i den i 14 § avsedda planen för strafftiden är minst 5 och högst 40 timmar. Det kan bestämmas att skyldigheten att delta i arbete eller annan verksamhet är större än detta, men högst 50 timmar i veckan, om det finns särskilda skäl till det som beror på verksamhetens innehåll eller någon annan motsvarande omständighet.

9§

Utredning av förutsättningarna för övervakad frihet på prov

I fängelset ska förutsättningarna för placering av en fånge i övervakad frihet på prov utredas i god tid före den eventuella placeringen i övervakad frihet på prov, om inte en placering är uppenbart onödig på grund av straffets kortvarighet. Placering i frihet på prov behöver inte behandlas på nytt förrän två månader har förflutit från det föregående beslutet, om inte en väsentlig förändring har skett i fråga om fångens arbete, bostad, familj eller andra motsvarande förhållanden.

Innan det fattas beslut om placering i övervakad frihet på prov ska det utredas om förutsättningarna enligt 3 § 1 mom. 1–3 punkten uppfylls samt om fången ger de samtycken som avses i 3 § 1 mom. 4–6 punkten. Bestämmelser om övervakning av drogfrihet för utredning av förutsättningarna för övervakad frihet på prov finns i 16 kap. 7 § i fängelselagen. Om de övriga förutsättningarna uppfylls ska de samtycken som avses i 3 § 2 mom. och en minderårigs åsikt utredas.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Fången ska ges en noggrann utredning av betydelsen av de bestämmelser och begränsningar som hänför sig till övervakad frihet på prov samt påföljderna av brott mot dessa.

14 §

Plan för strafftiden

Till planen för strafftiden ska fogas de samtycken som avses i 3 §.
Planen för strafftiden ska också innehålla ett tidsschema för genomförandet av den övervakade friheten på prov.

18 §

Drogfrihet

Under den övervakade friheten på prov får den som har placerats i frihet på prov inte använda alkohol, andra berusningsmedel eller sådana dopningsmedel som avses i 44 kap. 16 § i strafflagen eller vara påverkad av ett berusningsmedel.

19 §

Kontroll av drogfrihet

Den som har placerats i frihet på prov kan förpliktas att lämna utandnings-, saliv- eller urinprov för kontroll av drogfrihet enligt 18 §.

Det kan bestämmas att blodprov ska tas på den som har placerats i frihet på prov, om det behövs på grund av vägran att lämna ett i 1 mom. avsett prov, för att trygga kontrollen av drogfrihet eller för att få ett tillförlitligt provresultat.

Om berusningstillståndet av yttre tecken att döma är uppenbart, behöver saliv-, urin- eller blodprov inte tas, om inte den som har placerats i frihet på prov kräver det.

Bestämmelser om behandling av ett vid kontroll av drogfrihet konstaterat brott mot skyldigheten avseende drogfrihet finns i 25 a, 26 och 27 §.

19 a §

Genomförande av kontroll av drogfrihet

Provtagning i samband med kontroll av drogfrihet ska ske i lämpliga lokaler och under kontrollerade förhållanden så att integritetsskyddet för den som testas säkerställs. Om kontrollen av drogfrihet förutsätter att den dömda ska klä av sig, ska den som utför kontrollen vara av samma kön som den som kontrolleras.

Den som har placerats i frihet på prov kan förpliktas att besöka en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten, en hälsovårdscentral eller en enhet som avses i lagen om missbrukarvård (41/1986) för att lämna urinprov. Blodprov ska tas vid en för detta ändamål lämplig enhet inom hälso- och sjukvården. Endast yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården får ta blodprov.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Provtagningen och behandlingen av provet ska utföras på ett tekniskt tillförlitligt sätt så att

- 1) proverna från olika personer som testas inte kan blandas,
- 2) orenheter inte kan hamna i provet, och
- 3) provet inte kan förfalskas.

Ett saliv-, urin- eller blodprov ska sändas till ett laboratorium för undersökning eller verifiering, om inte resultatet av ett snabbtest av saliv- eller urinprovet visar att den som har placerats i frihet på prov inte har använt berusningsmedel. Laboratoriet ska uppfylla kvalitetskraven för narkotikatest.

Den som har placerats i frihet på prov ska underrättas om grunden för kontrollen av drogfrihet så snart det är möjligt med beaktande av personens tillstånd och övriga omständigheter.

21 §

Tillstånd att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden

Den som har placerats i frihet på prov kan i ett enskilt fall få tillstånd att låta bli att följa en bestämmelse i den plan för strafftiden som avses i 14 §, om det behövs av en orsak som hänför sig till hans eller hennes familj, hälso- och sjukvård, försörjning eller skötsel av arbets-, utbildnings-, social- eller bostadsärenden eller av någon annan godtagbar orsak.

Den som har placerats i frihet på prov får i ett enskilt fall utan föregående tillstånd låta bli att följa en i 1 mom. avsedd bestämmelse, om det är nödvändigt på grund av att han eller hon insjuknat eller på grund av någon annan oförutsedd och tvingande omständighet som påverkar verkställigheten. Den som har placerats i frihet på prov ska utan dröjsmål anmäla detta till Brottsåtgärdsmyndigheten. Brottsåtgärdsmyndigheten kan efter att ha fått anmälan bevilja tillstånd i efterskott.

23 §

Återkallelse av samtycke till läkemedelsbehandling

Om den som har placerats i frihet på prov återkallar sitt samtycke till läkemedelsbehandling enligt 4 §, ska han eller hon anmäla detta till Brottsåtgärdsmyndigheten. I dessa fall kan friheten på prov återkallas med iakttagande i 25 a § 2 och 3 mom. samt 26 och 27 §.

25 a §

Brott mot skyldigheter

Den som har placerats i frihet på prov kan ges en ~~anmärkning eller~~ varning, om han eller hon bryter mot sina skyldigheter enligt 17 eller 18 §. **I stället för en anmärkning kan den som placerats i frihet på prov ges en anmärkning, om brottet mot skyldigheterna är ringa och det inte är upprepat.**

Övervakad frihet på prov kan återkallas för viss tid eller helt och hållet, dock högst till den del den ännu inte har fullgjorts, om den som har placerats i övervakad frihet på prov grovt bryter mot sina skyldigheter. Brott mot skyldigheterna är grovt, om den som har placerats i frihet på prov

Betänkande LaUB 13/2021 rd

- 1) gör sig skyldig till brott, eller
- 2) trots varning upprepade gånger bryter mot sina skyldigheter.

Ett brott mot skyldigheterna är grovt också om den som har placerats i frihet på prov bryter mot sina skyldigheter på ett sätt som visar uppenbar likgiltighet för tillbörligt avtjänande av straffet.

26 §

Utredning av brott mot skyldigheter

Om den som har placerats i frihet på prov misstänks ha brutit mot sina skyldigheter på det sätt som avses i 25 a §, ska Brottspåföljdsmyndigheten utreda brottet mot skyldigheterna på det sätt som dess art och allvarlighetsgrad kräver.

Om den som har placerats i frihet på prov misstänks ha brutit mot sina skyldigheter grovt på det sätt som avses i 25 a § 2 eller 3 mom. och frågan inte omedelbart kan redas ut, kan en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten förpassa den som har placerats i frihet på prov till fängelse för den tid som krävs för att reda ut brottet mot skyldigheterna och bestämma påföljden. På bemötandet i fängelset av den som förpassats till fängelse med stöd av detta moment tillämpas fängelselagen.

27 §

Behandling av brott mot skyldigheter

Om det konstateras att den som har placerats i frihet på prov har brutit mot sina skyldigheter på det sätt som avses i 25 a §, beslutar Brottspåföljdsmyndigheten om påförande av påföljd.

När en varning ges ska den som har placerats i frihet på prov underrättas om vad fortsatt brott mot skyldigheterna kan leda till.

Om frihet på prov återkallas, ska den som har placerats i frihet på prov återförpassas till fängelset för att avtjäna den del av friheten på prov som har återkallats. Om den som har placerats i frihet på prov gör sig skyldig till brott, iaktas dessutom 2 kap. 13 § 2 mom. i strafflagen.

31 §

Användning av maktmedel

En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten har i sin tjänsteutövning dessutom rätt till nödvärn i enlighet med 4 kap. 4 § i strafflagen. När det bedöms hur försvarligt nödvärnet varit ska de krav beaktas som kan ställas på en tjänsteman utifrån dennes utbildning och erfarenhet.

Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen samt om excess i nödvärn i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i den lagen.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

31 a §

Beredskap för och varning om användning av maktmedel

Den som utför ett tjänsteuppdrag och har anledning att befara motstånd eller ett obehörigt angrepp enligt 4 kap. 4 § 1 mom. i strafflagen ska på ett lämpligt och ändamålsenligt sätt bereda sig på användning av maktmedel.

Den som är föremål för ett tjänsteuppdrag ska varnas för risken att bli utsatt för maktmedel, om det är möjligt och ändamålsenligt att varna denne. Varningen ska ges på ett för ändamålet lämpligt och begripligt sätt.

31 b §

Användning av fängsel

Den omedelbara rörelsefriheten för den som har placerats i frihet på prov får begränsas med handbojor, knippförband av plast, skydd som förhindrar spottning eller andra motsvarande medel, om det i samband med ett tjänsteuppdrag är nödvändigt för att trygga att den som har placerats i frihet på prov förpassas till fängelse, för att tygla våldsamt uppträdande eller för att avvärja överhängande risk för våld.

Fängsel får inte användas längre än nödvändigt.

31 c §

Förfarandet

Kontroll av drogfrihet, utredning av brott mot skyldigheterna, användning av maktmedelsredskap och fängsel ska registreras.

Den som har placerats i frihet på prov ska underrättas om grunden för användningen av fängsel så snart det är möjligt med beaktande av personens tillstånd och övriga omständigheter.

32 §

Beslutanderätt

Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet fattar beslut om placering av en fånge som avtjänar fängelse på livstid i övervakad frihet på prov. Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet fattar beslut om tillstånd enligt 21 § 1 mom. att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden, om tillståndet gäller att personen i fråga avlägsnar sig från Finlands territorium.

Fängelsedirektören fattar beslut om placering i övervakad frihet på prov av andra fångar än de som avses i 1 mom. Fängelsedirektören fattar också beslut om de verkningar som ett i 22 § 3 mom. avsett nytt straff som ska verkställas har på fortsatt verkställighet av frihet på prov samt om återkallelse av övervakad frihet på prov för viss tid eller helt och hållet och om återförpassning till fängelse enligt 25 § och 25 a § 2 eller 3 mom.

En läkare vid Enheten för hälso- och sjukvård för fångar fattar beslut om påbörjande, övervakning och upphörande av sådan läkemedelsbehandling och annan behandling och stöd som avses i

Betänkande LaUB 13/2021 rd

4 §. I brådskande fall kan också en läkare vid ett sjukhus eller en enhet inom den specialiserade sjukvården som avses i 20 § avbryta läkemedelsbehandlingen tillfälligt. En läkare vid Enheten för hälso- och sjukvård för fångar ska omedelbart informeras om att behandlingen avbrutits tillfälligt. Denna läkare fattar det slutliga beslutet om läkemedelsbehandlingen.

Fängelsedirektören, direktören för byrån för samhällspåföljder, den biträdande direktören enligt arbetsordningen eller brottspåföljdschefen fattar beslut om planen för strafftiden enligt 14 §, ändring av planen för strafftiden enligt 16 §, blodprov enligt 19 §, tillstånd enligt 21 § 1 mom. att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden, följderna av återkallelse av samtycke enligt 23 § och anmärkning och varning enligt 25 a § 1 mom.

Verkställighetschefen eller en annan i arbetsordningen förordnad tjänsteman fattar beslut om beräkningen av strafftiden och om inräkningen i strafftiden enligt 28 §. En tjänsteman som svarar för verkställigheten eller en annan i arbetsordningen förordnad tjänsteman vid verkställighetsenheten beslutar om utfärdande och återkallande av en efterlysning enligt 37 §.

En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten fattar beslut om annan kontroll av drogfrihet enligt 19 § än blodprov, tillstånd enligt 21 § 2 mom. att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden, säkerhetskontroll enligt 24 § och fråntagande av föremål och ämnen som påträffats vid säkerhetskontroll enligt 24 §, förpassning till fängelse enligt 22 § 2 mom. och 26 §, användning av fängsel enligt 31 b § samt ersättning för resekostnader enligt 33 §.

40 §

Sökande av ändring

Den som har placerats i övervakad frihet på prov får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

- 1) placering i frihet på prov enligt 2 §,
- 2) planen för strafftiden enligt 14 § och ändring av planen för strafftiden enligt 16 §,
- 3) tillstånd enligt 21 § 1 mom. att tillfälligt låta bli att följa en skyldighet som ingår i planen för strafftiden,
- 4) återkallelse av övervakad frihet på prov enligt 22 § 3 mom.,
- 5) återkallelse av övervakad frihet på prov enligt 25 §,
- 6) anmärkning, varning eller återkallelse av övervakad frihet på prov **eller beslut om att inte ge en varning eller anmärkning eller återkalla frihet på prov** enligt 25 a §,
- 7) inräkning i strafftiden enligt 28 §,
- 8) ersättning av resekostnader enligt 33 §,
- 9) något annat avgörande enligt 6 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) som träffats med stöd av denna lag än vad som avses i 1–8 punkten, om inte sökande av ändring har förbjudits med stöd av 40 a § i denna lag.

Vid behandlingen av begäran om omprövning och besvär iakttas i övrigt 20 kap. 3–9 § i fängelselagen.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

40 a §

Förbud mot att söka ändring

Den som har placerats i övervakad frihet på prov får inte begära omprövning eller anföra besvär över Brottsförvaltningsmyndighetens beslut som gäller ett i 21 § 2 mom. avsett tillstånd att tillfälligt låta bli att följa en skyldighet som ingår i planen för strafftiden.

41 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om

- 1) övervakningen av hur förordnanden om läkemedelsbehandling iakttas,
 - 2) förfarandet när biträdande övervakare förordnas,
 - ~~3) utarbetandet och hanteringen av samt innehållet i handlingarna i anslutning till övervakad frihet på prov,~~
 - 3) säkerhetskontroll och registrering av den,
 - 4) registrering av kontroll av drogfrihet,
 - 5) utredning och registrering av brott mot villkoren för övervakad frihet på prov,
 - 6) verksamhet som kan godkännas som i 5 § avsedd verksamhetsskyldighet,
 - 7) maktmedelsredskap, fängslan och registrering av användning av maktmedelsredskap och fängsel,
 - 8) ersättning av resekostnader som uppkommit för den som har placerats i frihet på prov.
- Brottsförvaltningsmyndighetens centralförvaltningsenhet får meddela närmare föreskrifter om
- 1) beredning av övervakad frihet på prov,
 - 2) förfarandet vid utredning av minderåriga barns åsikt,
 - 3) situationer som avses i 9 § där en placering i övervakad frihet på prov är uppenbart onödig,
 - 4) utförande av övervakning och det förfarande som ska iakttas vid kontroll av drogfrihet,
 - 5) grunderna för avvikelser från verksamhetsskyldigheten,
 - 6) sådana tvingande och oförutsedda situationer som avses i 28 § 2 mom.,
 - 7) innehållet i en anmälan enligt 39 §.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av lagen om verkställighet av kombinationsstraff

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om verkställighet av kombinationsstraff (801/2017) 5 §, 8 § 3 mom., 10 § 2 mom., 13, 14, 18 och 19 §, 21 § 4 mom., 23 § 2 mom., 26 § 1 mom., 29 §, 35 § 1 mom., 36 och 38 §, av dem 35 § 1 mom. sådan den lyder delvis ändrad i lag 863/2020, samt fogas till 1 § ett nytt 3 mom., till lagen nya 13 a och 17 a §, till 21 § ett nytt 5 mom. och till lagen nya 21 a–21 § c § som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

Bestämmelser om grunderna för god förvaltning vid bemötandet av den övervakade och om förfarandet i förvaltningsärenden finns förutom i denna lag i förvaltningslagen (434/2003).

5 §

Drogfrihet

Den övervakade får inte vara påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel under övervakarmötena eller på platsen för arbete, rehabilitering, utbildning eller någon annan verksamhet som hänför sig till verkställigheten av övervakningstiden eller under sådana sammankomster som verkställigheten förutsätter.

8 §

Plan för strafftiden och tidsplan

Plan för strafftiden ska också innehålla ett tidsschema för avtjänandet av övervakningstiden.

10 §

Hörande av andra än fången

Även personer under 18 år som bor i bostaden i fråga ska tillfrågas om sin åsikt. En minderårig ska höras i samarbete med barnskyddsmyndigheterna med iakttagande av 20 § i barnskyddslagen (417/2007). Övervakningstiden får inte verkställas i bostaden, om den minderårige av grundad anledning motsätter sig verkställigheten och med hänsyn till sin ålder och utvecklingsnivå är mogen att bedöma saken.

13 §

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Kontroll av drogfrihet

Den övervakade kan förpliktas att lämna utandning, saliv- eller urinprov för att säkerställa att den övervakade inte är påverkad av alkohol eller något annat berusningsmedel på det sätt som avses i 5 §.

Det kan bestämmas att blodprov ska tas på den övervakade, om det behövs på grund av vägran att delta i ett prov som avses i 1 mom., för att trygga kontroll av drogfrihet eller för att få ett tillförlitligt provresultat.

Om berusningen av yttre tecken att döma är uppenbar, ska saliv-, urin- eller blodprov inte fordras, om inte den övervakade kräver det.

13 a §

Genomförande av kontroll av drogfrihet

Provtagningen i samband med kontroll av drogfrihet ska ske i lämpliga lokaler och under kontrollerade förhållanden så att integritetsskyddet för den som testas säkerställs. Om kontrollen av drogfrihet förutsätter att den dömda ska klä av sig, ska den som utför kontrollen vara av samma kön som den kontrolleras.

Den övervakade kan förpliktas att besöka en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten, en hälsovårdscentral eller en enhet som avses i lagen om missbrukarvård (41/1986) för att lämna urinprov. Blodprov ska tas vid en för detta ändamål lämplig enhet inom hälso- och sjukvården. Endast yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården får ta blodprov.

Provtagningen och behandlingen av provet ska utföras på ett tekniskt tillförlitligt sätt så att

- 1) proverna från olika personer som testas inte kan blandas,
- 2) orenheter inte kan hamna i provet,
- 3) provet inte kan förfalskas.

Ett saliv-, urin- eller blodprov ska sändas till ett laboratorium för undersökning eller verifiering, om inte resultatet av ett snabbtest av saliv- eller urinprovet visar att den övervakade inte har använt berusningsmedel. Laboratoriet ska uppfylla kvalitetskraven för narkotikatest.

Den övervakade ska underrättas om grunden för kontrollen av drogfrihet så snart det är möjligt med beaktande av personens tillstånd och övriga omständigheter.

14 §

Tillstånd att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden

Den övervakade kan i enskilda fall ges tillstånd att låta bli att följa en bestämmelse i planen för strafftiden, om det behövs av en orsak som hänför sig till hans eller hennes familj, hälso- och sjukvård, försörjning eller skötsel av arbets-, utbildnings-, social- eller bostadsärenden eller av någon annan motsvarande godtagbar orsak.

Den övervakade får i enskilda fall utan föregående tillstånd låta bli att följa en i 1 mom. avsedd bestämmelse, om det är nödvändigt på grund av att han eller hon insjuknat eller på grund av någon annan oförutsedd och tvingande omständighet som påverkar verkställigheten. Den övervakade ska utan dröjsmål anmäla detta till Brottspåföljdsmyndigheten. Brottspåföljdsmyndigheten kan efter att ha fått anmälan bevilja tillstånd i efterskott.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

17 a§

Brott mot skyldigheter

Den övervakade kan ges en ~~anmärkning eller~~ varning, om han eller hon bryter mot sina skyldigheter enligt 12 eller 13 §. **I stället för en varning kan den övervakade ges en anmärkning, om brottet mot skyldigheterna är ringa och det inte är upprepat.**

Övervakningstiden kan förvandlas till ovillkorligt fängelse, om den övervakade grovt bryter mot sina skyldigheter. Ett brott mot skyldigheterna är grovt, om den övervakade trots varning upprepade gånger

- 1) anländer påverkad av berusningsmedel till en sammankomst som hör till övervakningstiden,
- 2) försöker hindra att de tekniska övervakningsanordningarna fungerar,
- 3) uppehåller sig på ett annat än i planen för strafftiden tillåtet område.

Ett brott mot skyldigheterna är grovt också om den övervakade bryter mot sina skyldigheter på ett sätt som visar uppenbar likgiltighet för tillbörligt avtjänande av övervakningstiden.

18 §

Utredning av brott mot skyldigheter

Om den övervakade misstänks ha brutit mot sina skyldigheter på det sätt som avses i 17 a §, ska Brottspåföljdsmyndigheten utreda brottet mot skyldigheterna på det sätt som dess art och allvarlighetsgrad kräver.

Myndigheter och privata sammanslutningar som berörs av verkställigheten av övervakningstiden får trots sekretessbestämmelserna underrätta Brottspåföljdsmyndigheten om att den övervakade brutit mot bestämmelserna i planen för strafftiden.

Om den övervakade misstänks ha grovt brutit mot sina skyldigheter, kan han eller hon tas i förvar i enlighet med 24 §.

19 §

Behandling av brott mot skyldigheter

Om den övervakade konstateras ha brutit mot sina skyldigheter på det sätt som avses i 17 a § 1 mom., beslutar Brottspåföljdsmyndigheten om anmärkning eller varning. När en varning ges ska den övervakade underrättas om vad fortsatt brott mot skyldigheterna kan leda till.

Om den övervakade misstänks ha brutit mot sina skyldigheter grovt på det sätt som avses i 17 a § 2 eller 3 mom., ska Brottspåföljdsmyndigheten lämna i 18 § avsedd utredning till åklagaren. Om åklagaren anser att den övervakade grovt brutit mot sina skyldigheter, ska åklagaren utan dröjsmål föra saken till domstol för avgörande. Om domstolen konstaterar att den övervakade grovt brutit mot sina skyldigheter, ska den förvandla den oavtjänade delen av övervakningstiden till ovillkorligt fängelse. Bestämmelser om förfarandet i domstolen finns i 26 §.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

21 §

Användning av maktmedel

En tjänsteman vid Brottsförklaringsmyndigheten har i sin tjänsteutövning dessutom rätt till nödvärn i enlighet med 4 kap. 4 § i strafflagen. När det bedöms hur försvarligt nödvärnet varit ska de krav beaktas som kan ställas på en tjänsteman utifrån dennes utbildning och erfarenhet.

Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen samt om excess i nödvärn i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i den lagen.

21 a §

Beredskap för och varning om användning av maktmedel

Den som utför ett tjänsteuppdrag och har anledning att befara motstånd eller ett obehörigt angrepp enligt 4 kap. 4 § 1 mom. i strafflagen ska på ett lämpligt och ändamålsenligt sätt bereda sig på användning av maktmedel.

Den som är föremål för ett tjänsteuppdrag ska varnas för risken att bli utsatt för maktmedel, om det är möjligt och ändamålsenligt att varna denne. Varningen ska ges på ett för ändamålet lämpligt och begripligt sätt.

21 b §

Användning av fängsel

En övervakads omedelbara rörelsefrihet får begränsas med handbojor, knippförband av plast, skydd som förhindrar spottning eller andra motsvarande medel, om det är nödvändigt för att i samband med ett tjänsteuppdrag tygla våldsamt uppträdande eller avvärja överhängande risk för våld.

Fängsel får inte användas längre än nödvändigt.

21 c §

Förfarandet

Kontroll av drogfrihet, utredning av brott mot skyldigheterna, användning av maktmedelsredskap och fängsel ska registreras.

Den övervakade ska underrättas om grunden för användningen av fängsel så snart det är möjligt med beaktande av personens tillstånd och övriga omständigheter.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

23 §

Hänvisningsbestämmelser

Vid behandling av uppgifter som gäller verkställigheten av den övervakningstid som ingår i ett kombinationsstraff ska lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (/) iakttas.

26 §

Förvandling av övervakningstid till fängelse

Bestämmelser om grunderna för förvandling av övervakningstiden till ovillkorligt fängelse finns i 16 och 17 a §. Den minimitid som kan förvandlas är fyra dagar.

29 §

Beslutanderätt

Brottspåföljdsmyndighetens bedömningscentrum beslutar om planen för strafftiden enligt 8 § och om ändring av planen för strafftiden enligt 15 §.

Verkställighetsdirektören, verkställighetschefen eller en annan i arbetsordningen förordnad tjänsteman beslutar om beräkning av strafftiden och om i 22 § avsedd inräkning i strafftiden. En tjänsteman som svarar för verkställigheten eller en annan i arbetsordningen förordnad tjänsteman vid verkställighetsenheten beslutar om utfärdande och återkallande av en efterlysning enligt 34 §.

Fängelsedirektören, en i arbetsordningen förordnad tjänsteman som svarar för sysselsättningen eller säkerheten i fängelset, direktören för byrån för samhällspåföljder eller den i arbetsordningen förordnade biträdande direktören beslutar om

- 1) tagande av blodprov enligt 13 § 2 mom.,
- 2) tillstånd enligt 14 § 1 mom. att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden,
- 3) utredning och framställning till åklagaren enligt 16 §,
- 4) anmärkning och varning enligt 17 a § 1 mom.,
- 5) lämnande av utredning om grovt brott mot skyldigheter enligt 19 § 2 mom. till åklagaren,
- 6) anmälan till tingsrätten enligt 24 § 2 mom.

En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten beslutar om annan kontroll av drogfrihet enligt 13 § än blodprov, om tillstånd enligt 14 § 2 mom. att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden, om säkerhetskontroll enligt 17 §, om frantagande av föremål och ämnen som påträffats vid säkerhetskontrollen enligt 17 §, om utredning enligt 18 § 1 mom., om användning av fängsel enligt 21 b § och om ersättning av resekostnader enligt 33 §.

En tjänsteman som enligt 2 kap. 9 § i tvångsmedelslagen är anhållningsberättigad beslutar på begäran av Brottspåföljdsmyndigheten om hämtning enligt 20 § i denna lagen samt om tagande i förvar enligt 16 och 18 § i denna lagen.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet beslutar på framställning av fängelsedirektören om att den dömda ska avtjäna återstoden av övervakningstiden enligt 28 §.

35 §

Sökande av ändring

Den övervakade får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut om

- 1) planen för strafftiden enligt 8 § och ändring av planen för strafftiden enligt 15 §,
 - 2) tillstånd enligt 14 § 1 mom. att tillfälligt låta bli att följa en skyldighet i planen för strafftiden,
 - 3) anmärkning eller varning **eller beslut om att inte ge en anmärkning eller varning** enligt 17 a § 1 mom.,
 - 4) inräkning i övervakningstiden och strafftiden enligt 22 §,
 - 5) ersättning av resekostnader enligt 33 §,
 - 6) något annat än i 1–6 punkten avsett avgörande enligt 6 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) som träffats med stöd av denna lag, om inte sökande av ändring har förbjudits med stöd av 36 § i denna lag.
-

36 §

Förbud mot att söka ändring

En övervakad får inte begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut om

- 1) tillstånd att tillfälligt låta bli att följa planen för strafftiden enligt 14 § 2 mom.,
- 2) fortsatt avtjänande av övervakningstid enligt 28 §.

38 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om

~~1) upprättandet och behandlingen av samt innehållet i de handlingar som hänför sig till övervakningstiden som ingår i ett kombinationsstraff,~~

- 1) säkerhetskontroller och registrering av dem,
- 2) registrering av kontroll av drogfrihet,
- 3) utredning och registrering av den övervakades brott mot skyldigheter,
- 4) verksamhet som kan godkännas som verksamhet enligt 6 §,
- 5) registrering av föremål och ämnen som överlämnas till polisen,
- ~~7) formen för och innehållet i beslut om tagande i förvar,~~
- 6) tillåtna maktmedelsredskap och fängsel samt om registrering av användning av maktmedelsredskap och fängsel,
- 7) ersättning för resekostnader till den övervakade,

Betänkande LaUB 13/2021 rd

8) hur tidpunkten för frigivning bestäms.

Brottspåföljdsmyndighetens centralförvaltningsenhet får meddela närmare föreskrifter om

- 1) beredning av övervakningstid,
- 2) avtjänande av övervakningstid och om det förfarande som ska iaktas vid kontroll av drog-frihet,
- 3) grunderna för avvikelse från verksamhetskyldigheten,
- 4) tvingande och oförutsedda situationer enligt 14 § 2 mom. och om innehållet i anmälan enligt det momentet,
- 5) det förfarande som ska iaktas vid frigivning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om ändring av 8 kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i strafflagen (39/1889) 8 kap. 12 §, sådan den lyder i lag 297/2003, och fogas till 8 kap. en ny 12 b § som följer:

8 kap.

Om preskription

12 §

När verkställighet av utdömt straff förfaller i vissa fall

Om verkställigheten av fängelsestraff, kombinationsstraff, övervakningsstraff, samhällstjänststraff, ungdomsstraff, övervakning som förenats med villkorligt fängelse eller förvandlingsstraff för böter har avbrutits eller om en villkorligt frigiven har förverkat sin frihet, ska 10, 10 a och 11, 12 a och 12 b § på motsvarande sätt tillämpas på den fortsatta verkställigheten. Den tid som leder till att fängelsestraff på viss tid, kombinationsstraff, övervakningsstraff och samhällstjänststraff förfaller bestäms enligt det återstående straffet, och om flera straff har sammanräknats vid verkställigheten av dem, enligt den tid som återstår av det sammanräknade straffet. Tiden ska räknas

Betänkande LaUB 13/2021 rd

från den dag då verkställigheten avbröts och, om en villkorlig frihet har förverkats eller om ett villkorligt straff har förordnats gå i verkställighet, från den dag då den lagakraftvunna domen om förverkandet eller verkställigheten gavs.

12 b §

När övervakning som förenats med villkorligt fängelse förfaller

Övervakning som förenats med villkorligt fängelse förfaller, om inte verkställigheten har börjat inom tre år från den dag då den lagakraftvunna domen gavs.

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag

om ändring av 16 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) 16 § 1 mom. 2 punkten som följer:

16 §

Polisens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs annanstans i lag har polisen trots sekretessbestämmelserna rätt att ur vissa register genom en teknisk anslutning eller som en datamängd få information för att utföra sina uppgifter och föra sina personregister, på det sätt det avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige, enligt följande:

2) ur det brottspåföljdsregister som avses i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten (/), i enlighet med 19 § i den lagen, för skötseln av myndighetens lagstadgade uppgifter enligt 1 § i dataskyddslagen avseende brottmål, samt i enlighet med 20 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten, uppgifter om brottsmisstänkta, dömda, fångar, häktade eller personer som avtjänar en samhällspåföljd, för sådana tillstånd eller godkännanden från polisen som förutsätter att personen i fråga är tillförlitlig, eller för

Betänkande LaUB 13/2021 rd

behandling av ett ärende som gäller vistelse i landet, internationellt skydd, avlägsnande ur landet, medborgarskap eller meddelande eller återkallande av inreseförbud,

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag

om ändring av 16 § i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (650/2019) 16 § 1 mom. 7 punkten som följer:

16 §

Tullens rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs annanstans i lag har Tullen trots sekretessbestämmelserna rätt att ur vissa register genom en teknisk anslutning eller som en datamängd få information för att utföra sina uppgifter och föra sina personregister, på det sätt som avtalas om tillvägagångssättet med den personuppgiftsansvarige, enligt följande:

7) ur det brottspåföljdsregister som avses i lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdmyndigheten (/), i enlighet med 19 § i den lagen, för skötseln av myndighetens lagstadgade uppgifter enligt 1 § i dataskyddslagen avseende brottmål,

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag

om Enheten för hälso- och sjukvård för fångar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Enheten för hälso- och sjukvård för fångar (1635/2015) det inledande stycket i 6 § 1 mom., 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten, 7 § 3 mom. och 11 § 2 mom.,
av dem 6 § 1 mom. sådan den lyder i lag 189/2019 och 7 § 3 mom., sådan den lyder i lagen 941/2019 som följer:

6 §

Utlämnande av uppgifter ur patientregistret

Utöver vad som föreskrivs om utlämnande av patientuppgifter utan patientens skriftliga samtycke i 13 § 3 och 4 mom. i lagen om patientens ställning och rättigheter eller i någon annan lag, får en läkare som svarar för hälso- och sjukvården för fångar eller häktade, eller enligt läkarens instruktion någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, lämna ut uppgifter som lagrats i patientregistret enligt följande:

1) till direktören för ett bedömningscentrum eller en fängelsedirektör eller en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten som utsetts av någondera av dem, sådana uppgifter om risk för våld, självmord eller smittsam sjukdom eller andra motsvarande, sjukdomsrelaterade risker som gäller en fånge eller en häktad och som är nödvändiga för att skydda personens liv, hälsa eller säkerhet eller för att förhindra att andra personers liv, hälsa eller säkerhet äventyras,

2) till direktören för ett bedömningscentrum eller en fängelsedirektör eller en tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten som utsetts av någondera av dem och som svarar för ordnandet av sysselsättning, sådana uppgifter som anknyter till säkerställandet av arbetarskyddet och som är nödvändiga för bedömning av arbetsförmågan hos en fånge eller en häktad när han eller hon ska placeras i arbete samt sådana uppgifter som är nödvändiga för bedömningen av funktionsförmågan hos en fånge eller en häktad när han eller hon ska placeras i studier eller annan verksamhet,

7 §

Rätt att få uppgifter av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård och av andra myndigheter

Enheten för hälso- och sjukvård för fångar har rätt att få uppgifter som ingår i Brottspåföljdsmyndighetens brottspåföljdsregister till den del det är nödvändigt för att de personer som är verkamma vid enheten ska kunna utföra sina uppgifter.

Betänkande LaUB 13/2021 rd

11 §

Inspektionsrätt

Inspektören ska ges tillträde till fängelset och alla lokaler i verksamhetsstället för Enheten för hälso- och sjukvård för fångar. Vid inspektionen ska, trots sekretessbestämmelserna, alla handlingar som inspektören begär och som är nödvändiga för inspektionen läggas fram, och inspektören ska avgiftsfritt ges de kopior han eller hon begär. Inspektören har även rätt att ta fotografier under inspektionen. Inspektionsrätten gäller inte lokaler och utrymmen som används för boende av permanent natur. Rätten att fotografera gäller inte fångar och häktade.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 21.10.2021

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Leena Meri saf
vice ordförande Sandra Bergqvist sv
medlem Hanna Huttunen cent
medlem Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Mari Rantanen saf
medlem Suldaan Said Ahmed vänst
medlem Ruut Sjöblom saml
medlem Mirka Soinikoski gröna
medlem Sebastian Tynkkynen saf
medlem Matti Vanhanen cent
medlem Paula Werning sd
ersättare Outi Alanko-Kahiluoto gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Mikko Monto.

Betänkande LaUB 13/2021 rd Reservation

Reservation

Motivering

Regeringen föreslår att bevaringstiderna för uppgifter i Brottspåföljdsmyndighetens register förkortas. Ett av de viktigaste målen med propositionen är att mer detaljerat än tidigare beakta kraven i EU:s dataskyddslagstiftning.

Säkerhetsregistret innehåller uppgifter om fångar och häktade som med fog kan misstänkas göra sig skyldiga till ett brott som kan leda till fängelse och som har samband med förhindrande av brott som begås under fängelsestraff eller upprätthållande av anstaltssäkerheten. Brottspåföljdsmyndigheten får dessutom behandla uppgifter som gäller personer som träffar fångar och häktade samt personer som annars håller kontakt med dem i syfte att upprätthålla anstaltsordningen och säkerheten.

I propositionen föreslås det att uppgifter i brottspåföljdsregistret som gäller besökare och andra personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad raderas i registret två år efter tidpunkten för besöket eller någon annan kontakt och i fråga om besöksförbud två år efter förbudets upphörande. Enligt den gällande lagen är motsvarande gallringstid fem år. Ändringen motiveras med att uppgifter som är äldre än två år inte torde kunna anses behövliga med tanke på ändamålet med uppgifterna.

Det föreslås att den maximala bevaringstiden för uppgifterna i säkerhetsregistret ska vara fem år från den sista anteckningen. Enligt den gällande lagen är denna tid tio år. Även för denna förkortning av bevaringstiden för uppgifter är motiveringen att uppgifterna ska vara behövliga. Om det på fem år inte har gjorts anteckningar om en person i säkerhetsregistret, kan uppgifterna i registret enligt propositionen inte vara behövliga.

Radering av uppgifter om besökare och andra personer som håller kontakt med en fånge i registret två år efter tidpunkten för besöket eller någon annan kontakt innebär i praktiken att uppgifterna om besökare för långtidsfångarnas del raderas redan under straffperioden. Detta måste anses problematiskt med tanke på att upprätthålla anstaltssäkerheten. Detsamma gäller uppgifterna i säkerhetsregistret. Dessa kan omfatta bland annat uppgifter om en fånges brevväxling och telefonsamtal, uppgifter om säkerhetskontroll av fången, tips som Brottspåföljdsmyndigheten fått samt uppgifter om exceptionella händelser i fångelset som äventyrar säkerheten.

Med beaktande av användningsändamålet för uppgifter om besökare och andra personer som håller kontakt med en fånge (upprätthållande av anstaltsordningen och säkerheten) samt användningsändamålet för uppgifterna i säkerhetsregistret (förhindrande av brott som begås under fängelsestraff och upprätthållande av anstaltssäkerheten) kan sådana uppgifter anses behövliga ännu en lång tid efter registreringen. Under utskottets tidigare utfrågningar av sakkunniga har det framkommit att den organiserade brottslighetens ställning i fångelserna har stärkts betydligt under de senaste åren, vilket även det betonar behovet av tillräckligt långa maximala bevaringstider. Därför anser vi att de maximala bevaringstiderna för dessa uppgifter inte bör förkortas.

Betänkande LaUB 13/2021 rd Reservation

För tydlighetens skull konstaterar vi att unionsrätten inte enligt den utredning som utskottet fått ställer några hinder för längre bevaringstider än vad som föreslås i propositionen, när det finns relevanta grunder för den maximala bevaringstiden i förhållande till relevanskravet. Tiderna för radering av uppgifter i den gällande lagen har dessutom ursprungligen föreskrivits med grundlagsutskottets medverkan, och grundlagsutskottet har i sitt utlåtande till lagutskottet, GrUU 27/2021 rd, fortfarande betonat att ju längre förvaringstiden blir, desto viktigare är det att se till datasäkerheten, övervakningen av användningen av uppgifterna och de registrerades rättssäkerhet.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslagen enligt betänkandet, men 31 § i lagförslag 1 med ändringar (*Reservationens ändringsförslag*).

Reservationens ändringsförslag

31 §

Granskning av uppgifter i och gallring av uppgifter ur register

Uppgifterna om en person gallras ur Brottspåföljdsmyndighetens personregister när uppgifterna inte längre behövs för registrets användningsändamål. Uppgifterna gallras ur personregistren dock senast enligt följande:

1) de uppgifter i brottspåföljdsregistret som avses i 6 § tio år efter personens sista anhängiga verkställighetsärende som antecknats i brottspåföljdsregistret,

2) de uppgifter i brottspåföljdsregistret som avses i 7 § och 8 § 1–3 mom. fem år efter det att personen senast frigavs från en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten eller slutförde avtjänandet av en samhällspåföljd,

3) de uppgifter i brottspåföljdsregistret som avses i 8 § 4 mom. två månader efter det att uppgiften infördes i registret,

4) de uppgifter i brottspåföljdsregistret som avses i 10 § 1 och 2 mom. fem år efter tidpunkten för besöket eller någon annan kontakt och i fråga om besöksförbud fem år efter förbudets upphörande,

5) de uppgifter i brottspåföljdsregistret som avses i 10 § 3 mom. tio år efter tidpunkten för uträttandet av ärenden,

6) de uppgifter i säkerhetsregistret som avses i 11 § fem år efter den sista anteckningen,

7) de uppgifter i målsäganderegistret som avses i 12 § ett halvt år efter det att fången har frigivits från fängelse som var förenat med anmälningsskyldigheten i fråga.

En biometrisk ansiktsbild och fingeravtrycksuppgifter som med stöd av 5 § 2 mom. ingår i uppgifterna för specificering ska gallras ur registret inom sex månader efter det att straffet avtjänats eller häktningen eller någon annan grund för intagning i en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten har upphört.

Betänkande LaUB 13/2021 rd
Reservation

Upptagningar från teknisk övervakning ska förstöras senast en månad efter det att upptagningen har upphört, om inte det är nödvändigt att bevara upptagningarna för ett ändamål som avses i 8 eller 11 §.

Den personuppgiftsansvarige eller den enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten som den personuppgiftsansvarige bestämt ska granska om det finns behov av att bevara följande uppgifter i registret:

1) i 10 § avsedda uppgifter i brottspåföljdsregistret som gäller besökare och andra personer som håller kontakt med en fånge eller en häktad vartannat år och uppgifterna om personer som utövar rättar ärenden en gång om året,

2) andra uppgifter i brottspåföljdsregistret än de som avses i 1 punkten minst vart tredje år,

3) uppgifterna i säkerhetsregistret minst en gång om året.

På granskning och gallring av sådana uppgifter om socialvård som avses i 9 § tillämpas lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården samt lagen om klienthandlingar inom socialvården.

Samtliga uppgifter som gäller en person gallras ur informationssystemet senast ett år efter den registrerades död.

Helsingfors 21.10.2021

Mari Rantanen saf

Sebastian Tynkkynen saf

Leena Meri saf

Pihla Keto-Huovinen saml

Marko Kilpi saml

Ruut Sjöblom saml